

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A magyarigeni református templom szószéke

1996. Pütkösd hava

VII. évf. 5. sz.

Tartalom

Csiha Kálmán: Betömheteretlen kutak. 1Mózes 26,16–25.....227

Vasárnapi prédikációk

Burian Tamás: Az engedelmes Jézus. Máté 3,17 229
Gál Botond: A világosság. Zsoltárok 36,6–10 231
Nagy István: Szeretsz engem? János 21,15–17.....234
Szigethy Béla: Kicsoda ez? Máté 21,10 236
Helmut Thielicke: Az adós szolga. Máté 18,21–22 238

Mennybemenetel ünnepére

László Dezső: A mi életünk: Krisztus. Kolossé 3,1–4 244
Varga Pál: Elmegyek. János 14,2–3 247
Adorjáni Nagy Aranka: A gyötrődésben 248

Pünkösdi prédikációk

Id. Fazakas Sándor: Akiket Isten Lelke vezérel. Róma 8,14–17 249
Geréb Zsolt: Pünkösdi kérdés. János 14,23–27 251
Kiss Károly: Pünkösdi kérdés. Apostolok Cselekedetei 19,2 253
László Dezső: Az Úrnak Lelkével. Zakariás 4,6.....255
Márkus Mihály: Pünkösdi. Apostolok Cselekedetei 2,1–3.....257
Ravasz László: Lélek és élet. 1Korinthus 12,13 259
Szekeres István: „Abba, Atyám!” Róma 8,14–17 262
Varga Pál: Ajándék. 1Péter 4,10–14 263

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Szekeres István: A házasság csodája. Jeremiás 32,39 266

Temetési beszédek

Bustya Dezső: Mindenre van erőm. Filippi 4,13 267
Sárpataki János: Az Istennek élő társ. 1Mózes 2,18; Róma 14,7–8 269

Ünnepi előadás

Imre Lajos: Krisztus uralmának forrása. Zsidókhöz 1,1–3.....272

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

Betömheterlen kutak

Alapige: 1Mózes 26,16-25

A felolvasott Ige Izsák történetéről szól, de benne van az egész anyaszentegyházunk sorsa, benne van a ti sorsotok, benne van mindnyájunk élete.

Isten Ábrahámom keresztül Izsáknak adta az Igét földjét, hogy a nyájnak kutat ásson. Aztán jöttek a filiszteusok és behányták a kutat. Újból és újból elüldözték, és azt mondták: menj el közülünk, nagyobbá lettél nálunk! Ellenségei érezték, hogy Izsákkal van Isten. Ha az édesapja kútjait behányták, akkor Izsák elindult és újra kiásta azokat. Ezek a kutak azon a sivatagos vidéken tulajdonképpen víztárolók voltak. Az egész föld nem volt oázis. Ha jöttek az esők, akkor ezekbe a víztárolókba befolyt a víz s ott megmaradt egy, esetleg két évig is. A felülről hulló áldást gyűjtötték bele, hogy amikor jön majd a nyáj, akkor ihasson belőle. Ezeket a víztárolókat tömték be a filiszteusok, akik azt akarták, hogy ne legyen víz, hogy ne legyen élet. Bár szeméttel is teleszórták, de Izsák újra kiásta azokat. Ha elüldözték a filiszteusok a kutak környékéről, akkor továbbment és új kutakat ástott, de onnan is elűzték. Végül eljutott egy olyan helyre, ahol megmaradhatott. Elnevezte ezt a helyet Rehobótnak, vagyis tágas helynek. Ott oltárt épített Istennek, és ott maradt.

Látjátok, ez az anyaszentegyházunk sorsa! Megástuk valamikor a kutat, vagyis megépítettük templomainkat, megépítettük iskoláinkat, aztán jöttek a filiszteusok, teleszórták szeméttel és elvették tőlünk. Szakadatlan kellett ásnunk. Most újra építeni akarunk. Most újrászervezzük intézményeinket, hogy újra éljünk. Hányszor volt úgy történelmünk folyamán, hogy megástuk az élet kútjait, a szeretet kútjait, hogy víz legyen a nyájnak, vagyis hogy élet és békesség, jószág és hűség, megélhetési lehetőség és boldogság legyen népünk osztályrésze. De mindig jöttek a filiszteusok, hol a tatárok, hol a törökök, hol mások, és betömték a kútjainkat, sőt elvették azokat.

De itt a Bibliában az van megírva, hogy amikor Izsák továbbmegy, akkor élő vízre, vagyis forrásra talál. Elvették tőle a víztárolót, de Isten ajándékozott neki forrást. Így vagyunk mi is az anyaszentegyházban! Mennyi mindent elvettek tőlünk! A jövődönket is el akarták venni! Az ifjúságunkat is el akarták venni. A templomainkat is el akarták venni. Isten azonban továbbvezet bennünket. Bármennyit is elvesznek tőlünk, Isten adja és újra ajándékozza az élő vizet: Jézus Krisztust, az ő megtartó Igéjét.

Látjátok, ennek a gyülekezetnek is, vagy e gyülekezet egy részének is ez volt 201 esztendővel ezelőtt a sorsa! Madéfalván dörögtek Bukov generális ágyúí. Akkor azt mondta a Habsburg-hatalom a székelyeknek: menj el innen! És a madéfalvi vérengzés után elmenekültek a székelyek. Ott kutakat ástak és életet teremtettek Bukovinában. Ott éltek 111 esztendeig, majd visszajöttek és itt ásták a kutakat. A székelyek, akik egykor elmentek a Délvidékre, kénytelenek voltak továbbvándorolni a Dunántúlra. Hányszor kellett új otthont teremteni! Hányszor kellett új kutakat ásni, de az Úr Isten mindig kirendelte számotokra az otthont. Aztán kirendelte ezt a helyet, ezt a tágas helyet, amikor megfáradva jöttetek, magatokkal hoztátok az ősi kutat. Miért tudtatok annyi nehézség ellenére megmaradni? Azért, mert ti nemcsak kívül ástatok kutakat, hanem belül is, lelketekben is. Őseitek lelkében élő források fakadtak. Amikor hullott felülről szívuik víztároló medencéibe az áldás, akkor őseitek bezárták azt a szívuikba. Miként a víztároló kutak őrzik a vizet, őseitek egykor úgy vitték magukkal Bukovinába az Isten Igéjét. Szakadatlan abból ittak, azért tudtak visszajönni.

És ti is, a gyülekezet másik része, amikor 90 esztendővel ezelőtt idejöttetek, hogy kutakat ástatok, akkor a szívetekben hoztátok a víztároló medencéket, benne az Isten szent Igéjét, ami behullott az őseitek lelkébe és a ti lelketekbe, 90 évvel ezelőtt volt kutatok. Magatokkal hoztátok az Úr Jézus Krisztusban való hitet, magatokkal hoztátok az Úr Jézus Krisztushoz való ragaszkodást, az Úr Isten szeretetét, az anyaszentegyházhoz való hűséget. A szívuikben lévő víztároló medence tud minket megtartani.

Amikor szólnak a harangok, amikor szól az Ige, akkor a szívéket teletölthetjük mennyei ajándékokkal, drága mennyei esővel, az Úr Isten Igéjével és szeretetével. Ez tud bennünket megtartani.

Most is jönnek a filiszteusok, most is be akarják tölteni a kutakat. Vigyázzatok ezért a kutakra! Minden gyermekszív egy-egy kút; minden otthon egy-egy kút. Vigyázzatok, mert vannak külső filiszteusok, de vannak belső filiszteusok is. Ez a bűn, ez a bűn nyomorúság. Lehet, hogy egy-egy család szép tiszta kútját már betömte az alkoholizmus, a paráznság vagy az istentelen beszéd. Vigyázzatok, mert körbe járnak ma is a filiszteusok! Kívülről is be akarják tölteni a kútjainkat, de belülről is, hogy a lelkünk közepén ne legyen tiszta forrásunk. Miért tudott megmaradni ez a gyülekezet oly sok idő után, annyi új és új kútásás után, annyi vándorlás után? Azért tudtatok megmaradni, mert kerestétek a vizet, a mennyei vizet, az Úr Isten Igéjét a templomokban és a ti szívetekben. Én most ezt a 201 esztendő, ezt a 90 esztendőt köszönöm meg Istennek. Ezek az esztendők azt bizonyítják, hogy bármerre dobott bennünket az élet, benneteket is és Erdélyt is, Isten nekünk mindig és mindenhol kutakat rendelt. Mi azért könyörgünk az Úrnak, hogy ti tovább ássátok a kutat, olvassátok a Bibliát, énekeljétek az egyházi énekeket, hogy imádkozzatok itt a templomban és otthon, hogy szüntelen növekedjétek a hitben. Az Úr adta mindig a kutakat, ezt a kutat, ezt a templomot is. Abban az időben, amikor nem volt szabad templomot építeni, amikor be akarták tölteni a kutakat, az Úr Isten ajándékba nektek itt egy új kutat adott. Ezt a templomot, ezt a kutat olyan csodálatosan adta nektek az Úr, miként Izsáknak egykor az élő vizet, amikor felvonta a sátorát.

E történetben azt olvassuk, hogy Izsák, midőn felvonta sátorát, oltárt épített Istennek. Milyen szép, hogy mi is oltárt építettünk! Egyházunk, népünk egész sorsát példázza a ti gyülekezetetek története. Mennyi hányattatás a ti sorsotok! Mennyi megpróbáltatás Erdély sorsa! Isten csodája megtartatásunk! Minden hányattatás ellenére Isten megtartotta a mi erdélyi magyar népünket. Szeressétek az oltárt! Építsétek a kutat! Vonjátok fel a sátrakat! Adjatok hálát Istennek. Mi most azért gyűltünk össze itt Rehobótnál, e szép, tágas helyen, mert jóllehet kívül szorft a világ, de Isten mellett nekünk mindig tágas helyünk van. Köszönjük meg Istennek, hogy felverhetjük a sátrat! Köszönjük meg, hogy leülhetünk a kút mellé. Köszönjük meg, hogy van oltárunk, hogy van templomunk. Köszönjük meg Istennek, hogy őriz bennünket! Köszönjük meg Istennek elvehetetlen és betömhetetlen kútjainkat. Amen.

Vasárnapi prédikációk

Burian Tamás
Montreal, Kanada

Az engedelmes Jézus

Alapige: Máté 3,17

Bibliaviasítás: Máté 3,13-17

Keveset tudunk arról, hogy mi történt Jézussal élete első harminc évében, azon kívül, hogy vele is megtörtént a körülméltékési szertartás nyolcnapos korában és 12 évesen a jeruzsálemi nagytemplomban volt szüleivel az ünnepen.

Életének első állomása megkeresztelkedése. Máté megmagyarázza számunkra e nagy kérdést: Ha Krisztus csakugyan Messiás, ha ezt tudja Krisztus is, János is, ha János megtérésre és bűnbánatra keresztel, Jézus Krisztus pedig bűntelen, akkor miért kell neki Jánostól megkereszteltetnie? János vonakodik is, de Jézus így felel: „Engedj most, mert így illik nekünk minden igazságot betöltenünk.”

Jézus életének a titka az engedelmisség. Mindig, mindenben, egészen a keresztfának haláláig. Keresztyén életünk titka is ez az engedelmisség. Annyi engedetlen ember van ebben a világban. Meg kell vallanunk, hogy egész társadalmi életünk, emberi kapcsolataink csődje ebben az engedetlenségben rejtőzik. Amikor az életünket irányító tízparancsolatos hitünket felcseréltük a magunkban való hittel, amikor az egyének már csak az a fontos, hogy mit tud megszerezni magának ebben a világban, akkor az engedetlenség olyan fokot ér el, ahol többé már nem számítanak évszázados hovatartozásaink, emberi életünket szabályozó törvényeink. Jézus erre figyelmeztet bennünket, amikor Keresztelő Jánosnak az igazság betöltéséről beszél. Hiszen a törvénytelen szabadság csak szabadosság, s csak a törvények betartásában lehet és van igazi szabadság.

Isten jogrendje azt kívánja, hogy a Messiás Király népével, melyet meg kell váltania, mindenben szolidáris, mindenben részes legyen, megosztozzék vele sorsában, sőt magára vegye annak minden nyomorúságát. Ezért lett Jézus, az Ige testté, ezért jött el e világra. Ezért lett magányos, számkivetett. Ezért viselte sebeinket, s ezért adta magát oda a hátát verőknek és a csúfolódóknak.

A Krisztushoz való tartozás ilyen engedelmisséget követel tőlünk.

Krisztus megkeresztelését mind a három evangélium elmondja, azzal a különbséggel, hogy Márk egy szubjektív folyamatot ír le. Isten szól Jézushoz: „Te vagy az én szerelmes fiam.” Máténál és Lukácsnál: „Ez az én szerelmes fiam.”

Számunkra nem az a fontos, hogy objektív vagy szubjektív folyamatot ír le az evangélium. Az, amit Jézus látott és hallott, Isten kegyelméből a körülötte levőkre és reánk nézve is objektív folyamattá lett, hiszen ez a kijelentés a magja a testté lett Ige életének. Jézus életének eseményei Isten által nekünk szóló kijelentéssé lettek.

Ami Jézusnál mindig tökéletes egységben jelentkező meglátása és meghallása az Isten akaratának, az kis mértékben minden lelki embernél megtörténik. Magasabb rendű fogékonysága olyan dolgokat lát és hall, ami el van rejtve közönséges halandók elől. Az ilyen ember meghallja az Isten szavát és meglátja Isten tetteit, mert Isten szakadatlanul szól és cselekszik. A nehézség abban van, hogy baj van a hallókészülékkel.

Az ötvenes évek elején gombamód elszaporodtak Magyarországon a különféle adóállomások. A rendszer bejelentette, hogy az első ötéves terv végére az országban mindenütt hallhatóknak kell lennie a Kossuth- és a Petőfi-rádió adásainak. Az érdekesség az egészben csak az volt, hogy már a húszas években hallható volt mindenütt e két adóműsora. Aztán hamarosan kiderült, hogy az újonnan épült adóállomások szerepe az volt, hogy zavarják az éter hullamhosszán hallható nyugati adókat.

Így vagyunk az Isten szavával is. Az szüntelenül szól hozzánk, de annyi zavaró körülmény van, a világnak annyi zavaró állomása szól hozzánk, hogy már szinte nem is halljuk meg az igazság szavát. Pedig az Isten Fia a mi látásunkra és hallásunkra jelent meg a földön. Az ember azonban nem tanul semmiből.

Az indiai mondagyűjteménynek van egy története. Őt testvéréről szól, akiket féltékenységéből száműztek a királyi udvarból. A hercegek bolyongtak a hegyek-völgyek között, már több napja nem volt mit enniük és inniük, amikor egy gyönyörű tiszta vizű tóhoz értek. A legnagyobb testvér szaladt először a vízhez, már oda is hajolt, hogy rettenetes szomját csillapítsa, amikor egy hang szólalt meg mellette:

- Állj és várj, addig nem ihatsz a tó vizéből, amíg meg nem felelsz kérdéseimre. De jól vigyázz, mert ha nem jól válaszolsz, az életeddel fizetsz érte. A kérdés ez: - Mi a legjellemzőbb tulajdonsága az embernek?

- A mindenen győzedelmeskedő értelem - hangzott a legnagyobb testvér válasza.

- Ám ahogy kimondta a választ, rögtön holtan esett össze. Ugyanígy járt a második, a harmadik és a negyedik testvér is, és legutoljára maradt a legkisebb.

- Ha megfelelsz a kérdéseimre, nemcsak hogy magad ihatsz, de testvéreid is életre kelnek - szólt a hang, és megismételte a kérdést: - Mi a legjellemzőbb tulajdonsága az embernek?

- Az, hogy sohasem tanul semmiből - válaszolt a legkisebb fiú, és abban a pillanatban mind a négy testvére életre kelt.

Ebben az évben 1100 éves évfordulóját ünnepeljük a honfoglalásnak. Ha végignézzük nemzetünk történelmén, megállapíthatjuk, hogy ez alatt az 1100 év alatt szinte semmit sem tanultunk. Talán egyet tökéletesítettünk a végtelékig: az egymás bántását, az egymás elleni harcot. Wass Albert erdélyi származású fró tollából ered e kis vers, melynek a címe: Ki a magyar?

Ki a magyar hát, cimborá?
Te, vagy én? Vagy a harmadik?
Nosza döntsük el hát szaporán,
míg el nem sülyed a ladik!
Ragadjunk hát lapátot, csákányt,
evezőt! Ebura fakó!
Így csináljuk már ezer éve,
ez hát a nekünk való!

Aztán, ha majd holt tetemünket
kiveti a víz a partra:
magyar leszél te is, én is,
a harmadik is, mind, mind, kit halva,
bevert fejjel, némán, gyászban
fektethetünk a ravatalra.

Az emberi élet legnagyobb tragédiája az, hogy nem azt akarja meghallani és meglátni, amit az Isten mond, hanem csak azt, ami a bűnös embert igazolja. De akinek elhívása van, annak nem is az a feladata, hogy a népszerűségi verseny győztese legyen, hanem az, hogy az igazságot mondja ki. Márpedig az igazság sohasem népszerű. Hiszen az igazság mindig levetkőzteti a ránk erőltetett pózt, a felvett maszkokat, álarccokat, és szembesít Istennel és önmagunkkal.

Ezért válik a hit annak a igazságnak a meglátásává, amit Isten Jézus Krisztusban mond nekünk és tesz érettünk.

Jézus megkeresztelkedésekor az Isten szava és tette az, hogy proklamálta - kijelentette - Jézus királyságát. Ez a királyság a fiúságon alapszik. Jézus azért király, mert Fiú! A második zsoltár csodálatos ígérete az üldözöttnek, a megcsúfoltnak fiúvá, örökkössé való fogadása. Ez csendül itt vissza számunkra azzal a lényegi különbséggel, hogy az ifjú királynak az evangéliumban már nem az Isten haragját és ítéletét kell hirdetnie, hanem az Isten jótetszését, kiengesztelődését, gyönyörködését, győzelmes atyai szeretetét, jóakarátát, amint azt a karácsonyi angyalok kara zengi. Arról van itt szó, hogy az Úr szolgálja, Isten választottja, akit Isten kedvel, szenvedése, halála és feltá-

madása által minden nép számára véghezviszi Isten tanácsvégzését, amint azt Ézsaiás próféta megjövendölte.

Ennek bizonyossága az, hogy Isten Lelke reászáll Jézusra galamb alakjában. A teremtés hajnalán Szentlélek Isten a nagy és sötét vizek felett lebegett, és áradt belőle az Isten személyes ereje, hogy a káoszból rend, a sötétségből világosság legyen. Ez ismétlődik meg itt is, s így lebeg felettünk ma is ez a Lélek és árad belőle felénk és reánk Isten személyes ereje.

E Lélek valóságos megjelenésével indulhat el Jézus földi szolgálatára. Kálvin János így fogalmazta meg ezt számunkra: „Krisztusra nézve a keresztség felvételének alapoka az volt, hogy teljes engedelmisséget tanúsítson az Atya iránt, s a különös ok pedig az, hogy a maga személyében szentelje meg a keresztséget, s hogy ez a mi számunkra közös legyen övele.”

Hiszen Jézus nem magáért keresztkedett meg, nem azért, mintha neki magának lett volna szüksége bűnbánatra, megtérésre, bűnbocsánatra, hanem népéért, érettünk, vagyis azért, hogy kifejezze: halála által nekünk szerez bűnbocsánatot, feltámadása által nekünk szerez örök életet. Jézus a keresztség tényével teszi lehetővé számunkra azt, hogy mi is a mennyei királyság engedelmes polgárai közé tartozhassunk.

Ezért keresztel meg az egyház minden gyermeket, hiszen a keresztség sákramentumában is a Megváltót követjük, aki itt is, mint mindenütt, példát ad nekünk, hogyan kell élnünk.

Adja Isten, hogy mi is ezzel az engedelmisséggel járhassunk Isten előtt, hogy benünk is kedve telhessen az Úrnak. Ámen.

Gál Botond
Debrecen, Magyarország

A világosság

Alapige: Zsoltárok 36,6-10
Bibliaviasítás: Jelenések 21,4-6.22-27

Dávid egyik legszebb imádságának részletét hallottuk. Miután a bűnös ember elkeresítő állapotáról és a bűn hatalmának lesújtó erejéről beszél, hirtelen és váratlanul tör fel belőle Isten dicsőségének és jóságának magasztalása, amint olvastuk: „Uram, égig ér a te szereteted és hűséged a fellegekig!”

Első hallásra úgy tűnik, mintha ezek a szép doxologikus szavak nem a mai kemény történelmi évfordulóhoz illenének. Éjszaka volt ötven éve annak, hogy Hirosimára ledobták az első atombombát. Mérhetetlen pusztítás, betegség, zavarok, ártalmak következtek, s a Nagaszakira három nappal később ledobott atombomba szörnyűsége láttán megrettent mindenki: a katonák, a politikusok, a népek, és megdöbbenek a tudósok is, akik megalkották a fegyvert. Felébredt az emberiség lelkiismerete: azé is, aki nem akarta abbahagyni a háborút, azé is, aki elrendelte a fegyver bevetését, vagy aki ledobta a bombát, de elcsendesedett a tudósok serege is, köztük több magyar származású, akik nyomban látták, hogy veszélybe került a világ sorsa. Nemcsak a tudomány eredményeinek szédítő magaslatai láttán, hanem mert az ember olyan, hogy a II. világháború óta csak 23 nap telt el, amikor a föld valamely pontján nem lett volna háború. Ez évforduló kapcsán Dávid imádságának utolsó két sorára szeretném irányítani a testvéreim figyelmét, s az Ige szavaival szeretném kérni a gyülekezetet: mi pedig a Jézus Krisztus nevében az „Isten szárnyainak árnyékába menekülve” próbáljuk megérteni a dávidi zsoltárnak ezt a különösen is időszerű, reménységet sugárzó és életet formáló üzenetét: „Mert nálad van az élet forrása, a te világosságod által látunk világosságot.”

Dávid költőien szép és kifejező képet használ, amikor azt mondja, hogy az élet forrása Istennél van. Az általunk használt vízrendszer akkor ad vizet, ha azt állandóan tápláljuk, a forrás viszont önmagától adja napról napra, évezredekken át. Az igazi forrás éppen azért forrás, mert kimeríthetetlen. Dávid nagyon jól tudja, hogy életünk

nincs a birtokunkban, nem mi teremtettük azt. Az élet Isten ajándéka, mert egyedül Isten az, akinek élete van önmagában. Ez az ő sajátos léte, azért nevezhetjük őt „az élet forrásának”, hiszen az élet kimeríthetetlen gazdagsága őbenne van, amellyel megajándékoz bennünket, teremtményeit, mint ahogyan az igazi forrás sem szűnik meg soha éltető és frissítő vizet adni. Dávid továbbmegy, és rögtön ezután így szól: „A te világosságod által látunk világosságot.” Nem véletlen, hogy Dávid ezt mondja, mert csupán a nézőpont különbözik, ő azonban egymással összetartozó dolgokról beszél: az imént az életről, most pedig a világosságról. A maga fizikai valóságában is az élet és a világosság összetartoznak. Ezt a két alapvető fogalmat a Biblia igen gyakran együtt említi, és ilyen egymáshoz való szorosan kapcsolt viszonyukban fontos szerepet kapnak az Ige mondanivalójának felmutatásában.

A Szentírás első soraiban az ember hitvallását olvassuk: „Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet.” A „kezdetben” kifejezés azt jelenti, hogy a teremtés előtt ennek a világnak nincs története, nem volt sem anyag, sem tér, sem idő, mert ezek is a teremtett valósághoz tartoznak. De milyen volt ez a teremtett valóság? Azt olvassuk, hogy félelmesen sötét kietlenség és pusztaság! Ekkor és ebben a világban még nem volt élet, mert nem volt alkalmas rá. Ahogyan a teremtéstörténet írója ki tudja fejezni, csak az Isten Lelke lebegett a vizek fölött, s ebben máris benne van a világ ígéretes jövője, hogy lesz élet ebben a világban, mert Isten Lelke jelen van. Mielőtt azonban az élet lett, még valami másnak is történnie kellett. Istennek először meg kellett teremtenie azokat a körülményeket, amelyekben az élet lehetséges. És most olvassuk tovább a történetet: „Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság! És lett világosság. Látta Isten, hogy a világosság jó!” – Azért jó, mert most az élet már lehetséges!

János evangélista még mélyebben ragadja meg a lényegét és egyenesen az újjáteremtést tárja elénk. Írásának első szava: kezdetben! De mindjárt Jézus Krisztusról beszél, az Igéről, aki által lett minden ezen a világon. Az újjáteremtés Istennek a teremtő Igéjével kezdődik, Jézus Krisztussal, aki testté lett és belépett a történelembe. Itt ismét együtt találjuk az élet és világosság két fogalmát, s máris a lényeg közelébe kerültünk, mert ezek Jézus Krisztusra vonatkoztatva válnak érthetővé és érvényessé. János ugyanis ezt mondja: „Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága!” Másképpen, amit mi valóságos életnek nevezünk, az Jézus Krisztusban volt, aki valósággá lett közöttünk, mint az emberek világossága. Ő az origó. Ő a viszonyítási pont. Ő mondta magáról: „Én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem járhat sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.”

Ezért kezdve az első napon, a fizikai világosság teremtésétől egészen a szívünk Krisztus fényével történő megvilágításáig, minden világosság tőle származik. Ami pedig idegen ettől a világosságtól, azon a sötétség éjszakája, a halál uralkodik. A hívő ember szemével nézve, amit ebből értelemmel fel lehet fogni, az csak úgy lehetséges, ha a teremtés és az újjáteremtés dimenziójába helyezkedve próbáljuk végiggondolni az Ige üzenetét. E kettő között vagyunk.

Dávid még nem tudott Jézus Krisztusról, mert akkor még nem jött el az idők teljessége, mégis imádságában ezt olvassuk: „A te világosságod által látunk világosságot.” Hogyan gondolta ezt Dávid? A mindennapos tapasztalat arra tanította őt, hogy a világosságra szüksége van a bolyongó embernek, mert nélküle nem tudja, merre menjen. Itt azonban többről van szó, mint a tapasztalati világ tanításáról. Ha ugyanis szó szerint vesszük a mondatot, azt kell mondanunk, hogy a használt kép nem illeszkedik a valósághoz. Ha egy fényesen kivilágított szobában vagyunk, a külső világ sötétnek látszik. Vagy ha fényes nappal az utcán kigyújtják a lámpákat, azok fénye egyáltalán nem érvényesül. Nem szabad tehát betű szerint értelmezni Dávid szavait, mert ő nem tudományos értelmű megállapítást tesz a fényről, hanem megvallja Istenbe vetett hitét, s ezt a vallomását olvashatjuk: „a te világosságod által látunk világosságot”!

Dávid Izrael fia volt, azé a népe, amely elfogadta Isten kijelentését, és ez különösen megtanította őt arra, hogy Isten világosságára mindennél jobban szüksége van. Szüksége volt erre neki, a királynak is, akire egy-egész nép vezetése volt bízva. Látta maga előtt az emberek életét, annak minden kérdéseivel és problémáival, nehézségei-

vel és kísértéseivel, s ilyen körülmények között kellett neki felelős döntéseket hozni, hogy jól menjen életük azon a földön, amelyet Isten ajándékba adott nekik. Dávid éppen a saját élete kapcsán látta meg azt, hogy az úton vezető és eligazító világosságot csak akkor találja meg, ha mind a saját életét, mind pedig a népe életét Isten kijelentésének világosságánál ítéli meg. Nagyon jó király volt, mert nem uralkodni akart népén, hanem vezetni akarta őket, ezért kereste az élet teljességének értelmét, ismerni akarta a világot mint teljességet, és tudni akarta, hogy merre kell mennie népével. Ezért hiteles az ő szájából Isten kijelentésére alapozott hitvallása: a te világosságod által látunk világosságot!

Az élet számára eligazítást adhat a sokféle tudomány. Segíthet sokat a filozófia, a művészet vagy a történelmi-társadalmi tapasztalat. Dávid azonban nem ezekről beszél, mert ezek csak eszközök, amelyek Isten kezében vannak vagy Istentől származnak. Az igazi világosság Istennél van, pontosabban maga Jézus Krisztus az, aki azért világosság, mert látjuk, hogy mit cselekedhetünk ezekkel az eszközökkel. Íme, 50 évvel ezelőtt jó néhány tudósnak megadatott, hogy megérintse az Isten által teremtett természet mély titkait, s atombomba lett belőle. Az autonóm kutató és felfedező ember, de még inkább a politikus már ilyen messze volt attól az imerettől, hogy Isten az ő teremtető munkájára valamennyiszer ezt mondta: az jó! Azért jó, mert az élet számára jó! Az ember elfelejtette, hogy neki van teremtető Ura, aki reá bízta a világot, hogy művelje és őrizze azt! De azt sem tudja már, hogy az igei figyelmeztetés szerint még azokat az alkotásokat, ismereteket, tudományokat és mindent, amelyeket e töredékes ismeretű világban szerzünk, Isten dicsőségére kell tennünk, mert életünk forrása Istennél van. Az ember semminek sem szabados ura ebben a világban, csak annyira, amennyire Isten dicsőségét szolgálja. Az ember elfelejtette, hogy az élet forrása Istennél van, Isten azonban annyira komolyan veszi ezt, hogy a Jelenések könyve szerint ő maga fogja az embert az élet vizének forrásából megitatni a mennyei Jeruzsálemben, ahol a színről színre való látás világában beteljesedik az, hogy „a te világosságod által látunk világosságot”. „Napra sincs szüksége a városnak, sem holdra, hogy világítsanak benne, mert az Isten dicsősége világosította azt meg, és szövétneke a Bárány. A népek az ő világosságában fognak jární, és a föld királyai oda viszik be dicsőségüket. Kapuit nem zárják be nappal, éjszaka pedig nem lesz ott soha. A nemzetek odaviszik dicsőségüket és tiszteletüket.”

Mi az, ami ebből a próféciából megelőlegezhető a mi világunkban? A végső dolgok beteljesülésekor előkerül a nemzetek dicsősége és tisztessége. Az, amit Istennek tetsző módon alkottak. Ennek része a mi munkánk is. Amit nap mint nap oly sok áldozattal teszünk, az nem hiábavaló, Istennél összeszámláltatik. Elengedhetetlen feltételként adja elénk az Ige azonban azt is, hogy arra kell mennünk és azt a munkát kell végeznünk, amelyet Isten megvilágít, amelyre Isten rávilágít. Ezt a világosságot kereste Dávid is, amikor a vezetésére bízott nép boldogulásáért könyörgött. Nekünk is erre kell nagyon figyelniünk: Isten melyik utat világítja meg számunkra? Mi nem az atombomba fényénél akarjuk szemlélni az emberi képesség magaslatainak csúcsait, ezáltal a ember dicsőségét, hanem a számunkra szolgálatban kijelölt utat követni tudományban, művészetben, közéletünkben, békességre igyekvésünkben és természetesen hitben. Ezek lesznek azok az értékek, amelyek hozzátartoznak a „nemzetek dicsőségéhez és tisztességéhez”, amely majd kedvességre fog találni Isten előtt. Ez lesz a mi tisztességünk is, mert ezzel szolgáljuk engedelmesen Isten akaratát. Ámen.

Szeretsz engem?

Alapige: János 21,15-17

Bibliailvasás: János 10,11-16.27-30

Ez akkor történt, amikor Jézus a feltámadás után harmadszor jelent meg a tanítványainak a Tibériás-, azaz a Galileai-tengernél és megáldotta eredménnyel azoknak munkáját, majd a parton eledellel várta és megvendégelte őket. Ismét megbizonyította, hogy él, meggyőzte a halált, övé a hatalom. „Megebédelének”, azaz együtt fogyasztották el az eledelt. Asztalhoz azokkal szokás ülni, akik a családhoz tartoznak, akiket szeretünk és meghívunk magunkhoz. Jézus ezt cselekszi velünk is minduntalan. S ha így vele vagyunk, akkor megtelik lelkünk örömmel, kimondjuk és énekeljük: „Boldog, akit hívsz magadhoz s méltóztatol asztalodhoz, hogy kegyelmed jelét ott lássa. Bizony boldog az oly ember, Kedvességet nálad ki nyer” (43. ének).

Ezt az alkalmat használta fel Jézus arra, hogy rendezze a Péter vele való kapcsolatát. Megszólította, de a régi nevén: „monda Jézus Simon Péternek: Simon, Jónának fia”. Oka volt rá, hogy a régi nevén szólítsa, úgy, mint amikor még nem ismerte igazán őt. Nézzünk csak vissza az addigi életére! Annak idején a testvére, András vezette el Jézushoz, aki „reá tekintvén monda: te Simon vagy, a Jóna fia, te Kéfásnak fogsz hívni (ami megmagyarázza: Kőszikla)” (Jn 1,43). Kemény és lobbanékony természetű volt. Aztán megkapta az új nevet: Péter. A Cézárea Filippi úton, Jézus kérdésére; hogy kinek mondják őt az emberek, a különböző válaszok után a tanítványok nevében – sokszor beszélt helyettük is – kimondta a hitvallást: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia”, melyre így hangzik a Jézus szava: „Te Péter vagy, és ezen a kősziklán építem fel az én anyaszentegyházamat” (Mt 16,16-18). Péter kőszikla? Rajta épülne fel Krisztus egyháza, s maga Jézus nevezte volna el őt szent Péternek? Az Íráshoz ragaszkodó egyház azt tanítja, hogy Jézus nem egy emberen, hanem az Atya kijelentésére megvallott hiten építi fel az egyházat. Az egyháznak egyetlen alapja Jézus, aki a Krisztus, annak tagjai a földi szülőktől származó, de az Úr követésében élő Péterek, hívő emberek Isten gyermekei. Mennyire nem a személyt emelte ki Jézus, mert az minduntalan, ismét és ismét a Jóna fiának, a régi embernek bizonyul. Péter e szép vallástételét követően, amikor Jézus feltárta, hogy mi vár reá, hogy emberek kezébe adatik, hogy azok megcsúfolják és megölik, de ő – mert valóban Krisztus és megváltásunkra jött e világba – feltámad a halálból, éppen Péter az, aki képtelen volt felfogni Jézus szavait, azokból a szenvedése és szívenletes halála tiltakozást vált ki belőle: „elfogván őt, kezdte feddeni, mondván: Mentsen Isten, Uram! Nem eshetik ez meg teveled” (Mt 16,22). Jézus keményen visszautasítja Péter vélekedését, a Sátán okoskodásának nyilvánítja azt: „Távozz tőlem, Sátán, bántásomra vagy nékem, mert nem gondolsz Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra” (Mt 16,23). Jézus tovább gondozta Pétert, hogy hite reá alapozódjék. Őt is magával vitte a Tábor hegyére, ahol megmutatta dicsőségét. Az utolsó vacsorán Jézus jelezte, hogy a tanítványok közül az egyik el fogja árulni őt. Péter határozottan kijelentette: „Az életemet adom érted” (Jn 13,38), „Ha mindnyájan megbotránkoznak is tebenned, én soha meg nem botránkozom, meg nem tagadlak téged” (Mt 26). De Jézus ismerte, s ezt válaszolta neki: „Az életedet adod érted? Bizony, bizony mondom néked, nem szól addig a kakas, mígnem háromszor megtagadsz engem” (Jn 13,38). – A fogadkozása csak abban mutatkozott meg, hogy Jézust karddal akarta megvédeni és a főpap szolgájára csapott s levágta annak filét. De Jézus ráparancsolt: „Tedd hüvelyébe a te szablyádat” (Jn 26,52). Jézus ellene van a háborúnak, minden erőszakos megoldásnak. – A tanítványok szétfutottak. Péter messziről követte az elfogott Urát. Bejutott a főpap udvarába. Ott aztán elfogta a félelem, s az érdeklődőknek, hogy kicsoda, egymás után háromszor megtagadta Jézust: „Nem ismerem!” (Mt 26,69-75) Ezzel megszakadt kapcsolata Jézussal. Jónának fia lett megint, nyomorult ember.

Mindezt azért halljuk, hogy meglássuk, nem vagyunk különbek Péternél, újból és újból hozzá hasonlóan viselkedünk mi is, mai tanítványok. Jézus minket is elhívott a követésére. Szép és nyugodt időben szívesen állunk mellette, hallgatjuk tanítását, bíznunk benne, ünnepelek. De mikor jönnek a nehéz, próbás napok, s nagynak mutatja magát a világ, a bűn, akkor megremülünk, s hogy meentsük a bőrünket, elszakadunk tőle, megtagadjuk. Annyi bukdácsolás jellemzi utunkat, láttatja, hogy a régiek, óemberek vagyunk. Ha így cselekszünk, akkor mit érdemlünk? Jézus szava világos: „Valaki vallást tesz én rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt. Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei Atyám előtt” (Mt 10,32.33). Mégis elkövetjük a bűnt. Szavunkkal és cselekedeteinkkel beállunk azok közé, akik nem ismerik Jézust. S hová vezet ez az állhatatlanság, gyávaság, hitetlenség?

És mert Péterrel kapcsolatos az egyház, viselkedésében lássuk meg az egyházét. Az egyház Krisztus földi teste, benne mutatja meg magát. Mert az övé, ezért a neve keresztyén. Ennek meg kell látsania szolgálatában, mely csak Jézust követi, vallja urának. Azonban mennyi gyarlóság fordul elő benne. Történelme folyamán, nemcsak a reformáció előtt, de utána is, minduntalan elszakadt Jézustól, függetlenítette magát tőle, nem maradt megbízatásához hűséges, hogy csak az Igét hirdesse s ezzel – mint Urában – benne is felragyogjon Isten dicsősége. Jézus határozta meg rendeltetését: „Ti vagytok a világ világossága. Nem rejtethetik el a hegyen épített város. Úgy fénylik a ti jó cselekedetek – a ti világosságotok az emberek előtt –, hogy lássák azokat és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat” (Mt 5,14.16). És az egyház nem világított, mert félelemből vagy földi haszonért a világ szolgálatába szegődött. Mostanában jutott el hozzám századunk legkiválóbb püspökének, az Erdélyből származott újreformátori püspöknek, Ravasz Lászlónak utolsó könyve, mely a Válogatott frások 1945–1968 címet viseli. A magyarországi református egyháznak az elnyomás évtizedeiben elkövetett tévelygéseiről, vergődéseiről számol be. Egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a régi rendszer végezni akart az egyházzal. Őt is hamar elnémították. A legszomorúbb az, hogy ez az egyházrontás – mint a többi egyházban is – éppen a behódoló vezetők szalgalelkűségével, hivatásának megtagadásával érvényesült. Nálunk sem volt más a helyzet. Amíg a gyülekezetek kitartottak Jézus mellett, addig a vezetők, a lelkipásztorok, a presbiterek egy része is hűtlen volt megbízatásához. – Sajnos ha kisebb mértékben is, de még mindig tart ez a romlás. Gyakran csak az ünnepeket keresik némelyek, mikor szabadabban lehet munkálkodni, nincs elég munkás, túl sokszor és sokan hagyják el a gyülekezetet, saját érdeküket tekintik célnak, és nem a szolgálatot. Romlás. Szabadság helyett szabadosság.

Mi lesz Péterrel, a Péterekkel, az egyházzal? Lehet itt megújulásban reménykedni? Ha magunkra, az emberekre nézünk, úgy ennek nincs semmi alapja. Azonban Jézus nem mond le a hűtlen tanítványairól sem. Már nagypéntekre virradólag, mikor a kakas megszólalt, „hátrafordulván az Úr, tekintte Péterre” (Lk 22,61). Az elbukott tanítvány feleszmélt, rádöbbszent szégyenletes tetteire, Jézus tekintete alatt összeroppant, megemlékezik az Úr szaváról, „és kimenvén, keservesen sír”. A harcias, kemény férfi rajtakapott, rossz gyermekként csak sírni tudott, Jézus ezt akarja elérni, mikor nem mond le Péterről, egyetlen Péterről sem. Egyik kedves énekünk: „Szelíd szemed, Úr Jézus, Jól látja minden vétkemet... tekintsen rám, ha roskadok... tudom, hogy vádat is emel.” És ez a vigasztalás a továbbiakra nézve. Döbbenünk rá mi, az egyház, bűneinkre, és bánjuk meg azokat őszinte sírással, annak készségével, hogy nem másnak, csak Jézusnak irgalmát kérjük: „Adjon békét, bocsánatot.” Jézus lát, reánk tekint, és bűnbánatra vezet.

Akkor aztán ismét maga felé fordít, meglátatja magát Péterrel, velünk. Akkor Péter számára is eljött a húsvét, sőt a tanítványok közül elsőnek neki, majd azokkal együtt volt a zárt ajtók mögött, ahol a feltámadott Jézus megjelent rá egy hétre megint, a kapott utasításnak megfelelően ő is felment Galileába, s halászott a többiekkel együtt. Az étkezés után Jézus éppen őt szólította meg. Igazán nem érdemelte meg, hogy Jézus a történetek után szóba álljon vele. Jézus megjelent nekünk is, a húsvét erre

adott alkalmat, és mert mindig húsvét van, a nyugalom napja éppenséggel az ő feltámadásának a napja számunkra. Ahol bűnbánattal néznek vissza reá, ott lehajlik az elestett tanítványokhoz, táplálja lelkét és testét, sőt megszólítja. Vigasztalódva mondhatjuk, hogy a tanítványok, az egyház nem esik ki hű Jézusunk kezéből.

Jónának fia, hűtlen ember: „Szeretsz-e engem?” – kérdezi Jézus háromszor egymás után. Kérdezhetné úgy is: kit szeretsz, kinek adod szívedet, egész életedet? Mi ha nem őt szeretjük, akkor sűrűn váltogatjuk szeretetünk tárgyát: a világot, a vagyont, sőt önmagunkat. Meddig? Amíg rájövünk tehetetlenségére, csalárdságára. De mikor Jézus megint megjelenik, mégpedig mint a bűnnek és halálnak legyőzője – döntés elé állít: szeretjük-e őt? Tudja, nekünk az ő szeretetére van szükségünk, csak az segít rajtunk. Miután ezt bebizonyította, készek vagyunk-e egyedül neki adni szeretetünket, hozzá ragaszkodni? – Háromszor kérdezte Pétertől, mert háromszor tagadta volt meg őt. A hármas szám a teljességet fejezte ki. A teljesen elbukott ember tegyen félreérthetetlen nyilatkozatot a szeretetéről. Az első kérdésnél Jézus szava így hangzott: „Jobban szeretsz-e engem ezeknél?” Ezek, a többiek, szintén gyarlók, mégis Péter vétkezett a legsúlyosabban, nem a társai, hanem ő fogadkozott, tagadásával ő süllyedt a legmélyebbre, a Jézus közelségéből legtávolabbra. Péter mondja: „Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek téged.” Belelátasz a lélekbe, ismered, mi van benne, van-e szeretet irántad. A harmadik válasz már azzal kezdődik, hogy Péter megsomorodott. Szomorúság fogja el, mert úgy érzi, nem sikerült Jézust meggyőznie szeretetéről. Holott Jézus annak az egészen szilárdvá válását akarja. „Uram, te mindent tudsz, te tudod, hogy én szeretlek téged” – válaszolta Péter.

És kiderül a vallomásokra elhangzó szavakból, hogy a szeretetébe visszaemelt tanítvány szeretete arra irányul, hogy Jézussal együtt munkálkodjék. Megmentő szeretetével alkalmassá tesz a szolgálatra: „legeltesd az én bárányaimat... őrizd az én juhaimat... legeltesd az én juhaimat”. Jézus az ő népének pásztora, az nagyon drága áron lett a tulajdona, életét adta érte, így az övé. Ezért gondoskodik róla. A bárányokról, a kicsinyekről, a gyermekekről, a fiatalokról. Hol vannak a megkeresztelték, konfirmáltak, hol van az ifjúság? És a juhok, a felnőttek, erősek, öregek? „Mindenik juhára folyt a drága vér.” Akiknek megjelenik Jézus, azok beállnak munkájába és terelik a lelkeket az egyetlen jó legelőre, hozzá; megőrzik azokat a sok ellenséggel szemben. Magával Jézus Krisztussal, Igéjével. Ez az eszköz. Annak idején házkutatást tartottak nálunk, fegyvert kerestek. Nem voltam otthon, szénát gyűjtöttünk. Édesapám az irodában felvette az asztalon lévő Bibliát, és azt mondotta: „Asta-i arma!” Az Úr a mi fegyverünk. – Ez elég a csodára, a nyáj megtartására. Megtartott szolgálói, akiknek kapcsolatát elrendezte magával. Ámen.

Szigethy Béla
Amerikai Egyesült Államok

Kicsoda ez?

Alapige: Máté 21,10
Bibliaolvasás: Máté 21,1-11

Minden egészséges érzésű ember kíváncsi arra, hogy kicsoda a másik ember, kivált ha az elüt az átlagtól. Természetes tehát, hogy az utóbbi kétezzer év alatt ezt a kérdést számtalanszor tették fel az átlagtól leginkább elütő, legnagyobb emberi étellel kapcsolatosan.

Kicsoda ez, aki az 1960-as és 70-es évek mindenből kiábrándult fiataljai figyelmét és megbecsülését annyira meg tudta ragadni, hogy „Jézus csodabogarává” lettek? Kicsoda ez, akinek az élete annyira le tudta nyűgözni hitetlen fiatal írók és zeneszerzők képzeletét, hogy róla mint „legnagyszerűbb csillagról” énekelnek? Kicsoda ez, akinek a nevét bölcsességre jutott öregek reménykedő bizalommal említik imádságukban Isten előtt? Kicsoda ez, akinek gondolatai szolgálatában emberek hajlandók minden tehetségüket és minden vagyonukat beállítani? Kicsoda ez, akinek a követéséért az istentaga-

dók által vezetett országokban emberek hajlandók börtönt szenvedni, sőt az életüket is elveszíteni? Kicsoda ez, akit ha megbocsátásról, megbékélésről, új élet kezdéséről van szó, minden tárgyilagos és az emberiség történetét ismerő ember elsősorban idéz? Kicsoda ez, akinek nevét adják válaszul a legtöbben, amikor az a kérdés merül fel, hogy kié volt a legnagyobb ember élet a földön? Kicsoda ez, akinek a föld országában követői vannak, és akinek nevéből több mint egymillió ember nevezi magát kereszténynek? Kicsoda ez? – akiről egy névtelen a következő találó szavakat írta le: „Jelentéktelen községben született, parasztasszony fiaként. Egy másik faluban nőtt fel, ahol ácsműhelyben dolgozott harmincéves koráig. Aztán három éven át vándorprédikátor volt. Soha semmi hivatalt nem viselt. Nem volt saját családja vagy háza. Nem járt egyetemre. Sohasem járt nagy városban. Soha nem utazott háromszáz kilométernyire a szülőhelyétől. Soha olyan dolgot nem tett, amit a nagysággal tartunk kapcsolatosnak. Önmagának volt az ajánlólevele. Csak harminchárom éves volt, amikor a közvélemény árja ellene fordult. Barátai elfutottak. Átadatott az ellenségeinek, és látszatperen ment át. Keresztre szegezték két tolvaj között. Haldoklása közben a kivégzői sorsot vetettek a ruhájára, az egyetlen dologra, amije volt a földön. Amikor meghalt, kölcsönzött sírba helyezték egy barátja irtalmából. Tizenkilenc évszázad jött és múlt el azóta, és ma ő az emberi faj központi alakja és az emberiség előhaladásának a vezetője. Az összes hadseregek, amelyek valaha is meneteltek, az összes hajóhadak, amelyek valaha is szeltek a hullámokat, az összes parlamentek, amelyek valaha is üléseztek, az összes királyok, akik valaha is uralkodtak, együttvéve sem befolyásolták az ember életét ezen a földön annyira, mint ez az EGY MAGÁNYOS ÉLET.”

Kicsoda ez? – futott végig a kérdés körülbelül a 28. esztendőben a zsidók nagy ünnepére Jeruzsálem városában összesereglett ezer ember között, amikor egy számaron, az alázatosságot jelképező állaton ülve bevonult a fővárosba.

A tömegben voltak olyanok, akik az utolsó két-három év alatt már hallották beszédeiket, tanúi voltak betegek általa történt „csodálatos” meggyógyításának, vagy ott voltak az ötezer között, akiket az a rendkívüli ember hálaima után néhány halból és pár kenyérből megvendégt. Tapasztalatukból leszárt ismeretük alapján válaszoltak a kérdésre: „Ez a Dávid fia. Áldott, aki jön az Úrnak nevében. Hozsánna a magasságban.” Vagyis: Ez a várva várt megváltó, szabadító király, Dávid királyi örököse, aki a magasságos Isten megbízásából, áldásként jön.

Ennél pontosabb választ adott a kérdésre a mintegy három évet a Mesterével töltött Péter, amikor ezt mondta: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.”

Bár közel kétezer év telt el a kérdésnek Jeruzsálemben történt felvetése óta, a kérdés ma is ugyanolyan időszerű, izgató, kihívó, sürgető és reménnyel teljes, mint akkor volt: „Kicsoda ez?”

Kicsoda ez a palesztinai Betlehemből született, Názáretben felnőtt, ott ácsmunkát végzett, két-három évig vándorprédikátorként tanító, gyógyító, majd Jeruzsálem határában keresztre feszített, harmadnap reggelén a kőszírból élve kijött, negyven nap múlva az ámuló, kételkedő-hívő tanítványai elől ezzel a befejező parancsolattal eltűnő Mester: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön. Elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvé őket... és tanítván, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek. És íme, én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” Kicsoda az emberiségnek ez a legcsodálatosabb személyisége, akinek köztünk a neve: Jézus Krisztus?

Leghelyesebb, ha a feleletet az Újszövetségben megírt és saját néhány mondatának idézésével próbáljuk megtalálni. Ilyeneket mondott arról, hogy kicsoda ő: Én az Atyától jöttem, és tőle vagyok itt, nem magamtól jöttem, hanem ő küldött engem. Én semmit sem cselekszem magamtól, hanem úgy szólok, amint az Atya tanított engem... és mindenkor azt cselekszem, ami neki kedves. Az Atya, aki elküldött engem, ő parancsolta nekem, hogy mit beszéljek. És tudom, hogy az ő parancsa örök élet. Én és az Atya egy vagyunk. Én szeretem az Atyát. Én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem járhat sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága. Én azért jöttem e világba, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Én vagyok az út, az igazság és az

élet, senki sem mehet az Atyához, csak énáltalam. Én vagyok az életnek kenyere. Ha valaki eszik ebből a kenyérből, él örökké. Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz én bennem, ha meghal is, él. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Én vagyok a jó pásztor, a jó pásztor életét adja az ő juhaiért. Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket.

Kicsoda ez, aki ilyen és hasonló szavakkal igyekezett megértetni embertársaival azt az emberi értelemmel nem, hanem csak hittel megfogható valóságot, hogy benne, a názáreti Jézus Krisztusban megmutatkozott, testté lett az örökkévaló Isten megbocsátó, újjáteremtő kegyelme, az a szeretete, amelytől sem élet, sem halál, sem semmi egyéb nem szakaszthat el minket?

Ez az emberi értelmet meghaladó és emberi természetet felülmúló szeretet az, ami miatt egyetlen olyan ember sincs, aki feleletet tudna adni a kérdésre: Kicsoda Jézus, a Krisztus? Egyszerű betlehemi-názáreti-golgotai ember alakján átragyog, átáramlik ez a csodálatos mennyei fény és tartalom, erő és hatalom, amit az emberek igyekeznek saját életformáikban érzékelni és kifejezni. Afrikai művész fából faragott néger arcban, kínai és japán művészek selyemre mintázott távolkeleti arcban, olasz vagy német festők európai fehér arcban, fában, kőben, agyagban, bronzban, olaj- vagy vízfestékekkel, színes ablaküvegen, mozaikkockákban, írók pedig szavakban próbálják kifejezni azt, hogy kicsoda Jézus Krisztus.

De hát miképpen lehessen kiábrázolni vagy elbeszélni teljesen a benne egyidejűleg megjelent élni akarást és önfeláldozást, erőt és gyöngédséget, hatalmat és másokért való gondos törődést, ítéletet és megbocsátást, szeretetet és igazságot, örömet és szomorúságot? Miképpen lehessen kiábrázolni vagy elbeszélni az ő emberi életében megjelent, kinyilatkoztatott és szavakban és cselekedetekben tényévé vált isteni természetet?

Amikor minden nagyszerű dolgot elmondanánk róla, akkor a legnagyobb ezen aláztos szavaiból tűnne ki felőle: „Elmegyek az Atyához, mert az Atya nagyobb nálam... Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj... Atyám, ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te.”

Hogy kicsoda Jézus Krisztus, azt csak az érti meg, aki az ő Igéjét és Lelkét elfogadva engedi, hogy ő éljen benne. A választ a vele való azonosulás mértékéig kaphatjuk meg. Az azonosulás megérteti velünk, hogy miért vár reá az egész teremtett világ. Azért, mert ő a világ egyedüli reménysége. Ámen.

Helmut Thielicke
Hamburg, Németország

Az adós szolgálja

Alapige: Máté 18,21–22
Bibliailvasás: Máté 18,23–35

Nem lehet pontosan megállapítani, mi készítette Pétert erre a furcsa kérdésre: „Hányszor lehet az én atyámfiaim ellenem vétkezni és néki megbocsátanom? Két okra gondolhatunk. Talán úgy érezte Péter: ennek a názáreti Jézusnak, akit itt követek, minden ember társasága jó, megfelelő, akkor, amikor mi titokban ilyesmiket gondolunk: Mégiscsak meghökkentő, hogy együtt mutatkozunk a megszálló hatalom egyik tisztviselőjével, egy igazi vámszedővel, vagy éppen egy nyilvánosan ismert nősze-méllyel. És ő nemcsak hogy nem törődik ezzel, hanem barátsággal és bizonyos elné-zéssel fordul feléjük. Ez az első pillanatban talán imponál az embernek, de azután rö-g-tön idegesíti is. Mert ha ő ilyen határtalanul – igen, határtalanul – elnéző, akkor abban már benne rejlik egy bizonyos erkölcsi igény is az egész környezetével szemben. És ez az igény azt mondja: Elvárom tőletek, hogy ne gyűlöljétek azt, aki titeket gyűlöl, és ne farizeuskodjatok, ha egy bűnökkel terhelt, mélyre csúszott emberrel találkoztok. Péter talán azt gondolta: Nagy fáradozás állandóan ilyen igény szerint élni, ha úgy igazán kedvünk szerint soha ki nem ugorhatunk a bőrtünkéből. Valahol mégiscsak kell

hogy legyen határa ennek az örökös elnéző megbocsátásnak és tartós szívéllyességnek. Valamikor mégis alkalma kell hogy legyen az embernek, hogy az asztalra csaphasson.

De lehet, hogy Péter kérdésének valami más célja volt. Talán úgy gondolta, hogy ha Jézusnak felajánlja, hogy hétszer is meg kell bocsátani, akkor azzal már tekintélyes „mennyeiségű” szívbeli jószágrol tesz bizonyosságot. Jézus annak már igazán örülhet. Még talán azt is mondja majd: Nana, Péter, nem kell éppen ennyire eltúloznod a megbocsátást. Nem kell éppen ilyen lágynak lenned az ellened vétkezővel szemben, mert a végén még nem veszi komolyan a vétkét. Hétszer megbocsátani talán sok. Csak semmi keresztyéni túlbuzgóság, Péter! Ez nem megfelelő pedagógiai fogás.

Akárhogy értjük is Péter kérdését, egy dolog biztos: ő a keresztyéni, felebaráti szeretetben valahol határvonalat akar húzni, ahol azzal már nyugodt lelkiismerettel fel lehet hagyni. Ezt ugyanis mindnyájunk számára fontosabb tudni, mint azt, hogy hol kell a szeretetet elkezdenünk. Erkölcsei kényelmünket igencsak növeli, ha tudjuk: „Itt valóban teljesítetted, amit a felebaráti szeretetben és megbecsülésben tőled elvártak. Többet nem kívánnak. Még Isten sem vár tőled többet.” Itt van a törvényvallásoknak a varázsa, hogy az ember számára meghatározott mennyiséget írnak elő kötelességből, vagyis munkából, áldozatból, szeretetből és becsületességből, és azután az ember már nyugalomba is vonulhat. Ha megtette az előírottakat, akkor jöhet a pihenés, és a lelkiismeret kényelmesen nyújtózkodhat a semmittevésben. Másodszor azért érdeklő az embert a szeretet kötelességének ez a határvonala, mert folytonosan azt kérdezzük: „Mikor szabad haragomat kimutatnom? Mikor van jogom kirobbanni?” Theologiai hallgató koromban egy ideig egy igen nehéz természetű asszonyságnál laktam albérletben, akinél igencsak volt alkalmam a felebaráti szeretetet és türelmet gyakorolni. Egy napon aztán már túl soknak találtam, és arról tanácskoztam egy idősebb barátommal, hogyan csaphatnék rá már egyszer erre a sárkányra. Mire a barátom azt felelte: „Leendő lelkipásztorként ezt nem teheti meg.” Erre én: „De végül én is csak ember vagyok és már betelt a pohár.”

Igen, igen, a pohár! Ezt kérdezte Péter is. Azt akarta tudni, hogy meddig tart a mérték. Péterről ismeretes, hogy igen temperamentumos volt, elképzelhető hát, hogy attól tartott, ezután nem adhat szabad utat kitörni készülő indulatainak. Valószínűleg ő is úgy gondolta, hogy „én is csak ember vagyok”. Ha ilyet mondunk, általában úgy gondoljuk, hogy „én is vagyok valaki, akinek joga van úgy reagálni, ahogyan a másik velem szemben teszi. Én is csak a környezetem visszhangja vagyok, és nem nyelhetek le mindent, amit nekem mondanak.” Íme, itt vagyunk a példázat mondanivalójánál. Éspedig kettős témánál: Először is nem környezetünk visszhangja vagyunk, hanem Isten velünk cselekedett kegyelmének visszhangja. Másodszor pedig azt mondja nekünk, hogy mi nem a kirobbanásaink által leszünk emberek, hanem azáltal, hogy ki-
tarhatjuk és továbbadhatjuk, amit Istentől kaptunk.

*

A felolvasott példázatban a fő vétkes egy férfiú, aki a király és felebarátja között áll. Kettős viszonyban áll tehát. Az ember mindig ilyen kettős viszonyban létezik. Ha feltennénk a kérdést: mi is az ember? – akkor értelmetlen lenne e kérdésre azzal válaszolni, amit az emberen külsőleg látunk és észreveszünk. Ez esetben ugyanis azt kellene mondani, amit különben egy könyvben olvastam is, hogy „az ember egy tollazat nélküli kétlábú”. Ha ezt mondjuk, akkor bizony egy kalap alá kerülhet egy megkopasztott csirkével, egy kenguruval vagy egy ugróegérrrel. Ebből kitűnik, hogy az emberen a meghatározó vonást, tehát ami őt a többi teremtménytől megkülönbözteti, nem vették észre, ha külsejének ilyen leírásával akarják meghatározni. Az embert meghatározó vonás éppen abban van, hogy királya és felebarátja között abban a bizonyos kettős viszonyban tölti életét. Ha ezt a kettős viszonyt nem tölti be, ha ebből valami hiányzik, akkor elhibázza az életét, ami szakadékban végződik, ahogyan azt példázatunk mondja is. Hogy áll a helyzet a királyhoz, Istenünkhöz való kapcsolattal? Ez egy problematikus dolog. Azt mondja a példázat, hogy az „ember” – és legjobban

Így fejezhetjük ki magunkat – több millióval tartozik a királynak. Hatalmas összeg. Ezt csak a saját és hozzátartozói életével tudja fedezni. Elhagyva a képletes beszédet, azt mondjuk: adósnak, bűnösnek lenni azt jelenti, hogy mindenért, amink van és amik vagyunk, Istennek tartozunk. Illusztrálnom kellene ezt? Vagy nem tudjuk-e mindnyájan, mit jelent ez? Isten teremtett minket, ezért éppúgy, ahogyan a kezéből kiengedett, ugyanúgy vissza is kérhet minket oda. Ez az elképzelés egyszerre szörnyű és nyugtalanító.

Hogy bocsátott ki Isten a kezéből?

Szemet adott, hogy lássuk nagyszerűségét. És a valóságban mi mindent látott, mi minden után sóvárgott és mi mindennel beszennyezte magát a szemünk! Száját adott és a beszéd készségét, amellyel őt dicsérjük és embertársainkkal értekezni tudjunk. Uram Isten, mi mindent beszélt, sügött, sziszegett már ez a száj! Hányszor szólt átok az imádság közvetlen közelében. Hányszor tagadott és rágalmazott, rombolt és pusztított, sebzett és ölt ez a száj!

Kezünket ő adta, hogy nevében szolgáljon, dolgozzék, segítsen és végül imára kulcsolódjék. Uram Isten, mi mindent tett már ez a kéz! Borzadnunk kell, ha rá gondolunk.

És Isten most úgy kéri vissza tőlünk mindezt, ahogyan az ő jóságos kezéből kiengedte. Képzelnék el, mi volna, ha egy olyan ember elé kellene lépünk, aki rólunk mindent tud: minden rejtett szót, minden álmot, amelyben tudatalattink felemelkedett, minden gondolatot, amely jól hangzó szavaink mögött rejtőzik, minden lépésünket az éj kulisszái mögött. Ha így lenne, akkor szégyenünkben elsüllyednénk egy ilyen rólunk mindent tudó ember előtt. Mindenki tudja, aki már ott állt a kérdés előtt, hogy valamit bevalljon, hogy ez micsoda önmegtágadást, meghalást jelent.

Most itt előttünk történik, hogy egy ember ténylegesen Isten előtt áll s előtte mindent be kell ismernie, vallania, s ez magát a halálos ítéletet jelenti. Nem csak érzi, hogy a föld alá kell süllyednie, hanem tényleg a föld alá süllyed. Isten előtt nem lehet megállni, ha őt komolyan vesszük.

Ha most a király ezt a szegény, korrupst legényt, aki sötét üzletekben eljátszotta azt, ami urává volt, felemeli a földről, neki kezét nyújtja, szabadon bocsátja és új kezdet lehetőségével ajándékozza meg, akkor a királynak ezt a meglepő és érthetetlen reagálását úgy tudjuk igazán méltányolni, ha arra gondolunk, hogy ennek a jelenetnek egész másképpen kellene lejátszódnia. Nem is logikus az egész. Inkább logikus az, amit a főbűnös azután tesz a szolgatársával: hogy ti. megbünteti a sajátjánál összehasonlíthatatlanul csekélyebb adósság miatt. Bűn és bűnhődés összetartoznak. Ez logikus. És itt történik a csoda, hogy Isten minket kiszakít ebből a borzasztó logikából és egyszerűen ezt mondja: „Légy újra kedves gyermekem.” De nem mondja, mert fenntartja, amit mondott, nem lágyul el. A példázat befejezése mutatja, milyen végtelenül kemény és következetes tud lenni Isten. Amikor Bodelschwingh, a lelkipásztor diftériában elvesztette négy gyermekét, azt mondta: „Most tudom, hogy Isten milyen kemény tud lenni.” Isten nem lágy. Nekünk sem kell lágyaknak lennünk és a megbocsátás nevében mindent megengednünk embertársainknak. A keresztyén ember nem jelentheti a világban a legcsekélyebb ellenállási pontot. Nagyon gyakran tárgyilagosan ki kell számítani, hogy mit tegyünk. A mi példázatunk királya is számít és tárgyilagos. Nem hallgatja és nem takarja el, hogy az adós szolgálta negyvenmilliót elcsikkasztott.

És most az a csodálatos, hogy Isten téged és engem végtelen szeretettel keres, hogy minden számítás és tárgyilagosság közepette nemcsak a tárgyat, hanem a tárgy mögött az ő boldogtalan „gyermekét”, az érték mögött a személyt is látja. S ha az adósságot, a vétket meg is bünteti, minket azzal együtt nem kárhoztat. Ha adósságomat nevében is nevezi, ugyanakkor engem is nevében szólít, gyermeki nevében hív.

Hogy távozhatott ez a férfi a megkegyelmezés ilyen jelenete után? Hiszen előtte súlyosan nehezedett rá az adósság gondolatának nyomása! A szorongó érzés az elszámolás előtt lépten-nyomon kísérté. Szinte égtek talpa alatt a hűtlenül kezelt pénzből vásá-

rott értékes szőnyegek, a megivott pezsgő ecetté változott szájában, és éjszaka hideg veritékesen ébredt.

És most egyszerre minden mintha eltörlődött volna: a félelem, a szégyen, a szorongás. Gazdagabban ment el, mint ahogy idejött, mert megtapasztalta a király kimondhatatlan jóságát. Erről nem tudott azelőtt. Megtanulta, hogy éppenséggel örömet és ünnepet jelent, ha valakiben teljes szívvel bízhatunk, ha valakit hálás szívvel szerethetünk. A megbocsátás megtapasztalásával élni valóságos örömmámor és szárnyakat adó megkönnyebbülés. Mik voltak azok az irreális pénzzel megvásárolt örömpótlékok a most megtapasztalt örömhöz képest? Most tudta meg igazán, mi az élet. Az igazi életörömet csak az ismeri, aki megszabadul a lelkiismeret terheitől, aki urának kezét az övében érezheti. Ezek tudják, mi a boldogság, egyszerűen: hogy milyen boldogságot kaptak ajándékba.

De történetünk egyszerre ijesztő fordulatot vesz. Látjuk, hogy az ember önmagával ijesztő ellentmondásba került, hogy ez a magával ragadó, megújuló életfolyam a következő pillanatban mérges, bűzlő posványá alakulhat. Példázatunk központi figurája alighogy kijutott a mindennapi élet dolgai közé, alighogy elhagyta a palota vasárnapi légkörét, ami a kihallgatásnál körülvette, máris eltűnt az előbbi boldogító érzése, mintha csak elfújta volna a szél.

Mert lám, itt van ez a szegény éhenkórász, akinek nemrég néhány garast kölcsönadott, kicsiny összeget ahhoz viszonyítva, amivel ő tartozott az urának. Talán épp abból a nagy elsikkasztott összegből adta ezt a kölcsönt s nem is a magáéból. Nevezzük a továbbiakban X úrnak az adós szolgát, aki most egyszerre olyan viszonyban áll társával szemben, ahogyan néhány perccel előbb a király állt vele szemben, csakhogy ez a helyzet összehasonlíthatatlanul ártalmatlanabb, hiszen alig néhány garasról van szó. De ő társával szemben épp fordítva cselekszik, mint ahogy ura vele szemben cselekedett.

Teljes mértékben hagyja a bűn és bűnhődés logikáját érvényesülni. Senki sem tehet neki szemrehányást, hiszen az igazságosság elve alapján jár el, ha a pénzt visszaköveteli. Társai, igaz, felháborodnak ennek láttán, de ez csak érzelmi dolog, tárgyilagosan szemlélve a büntetőeljárás beindítását, nem lehet semmit ellene szólani. Nos, nem lehet ellene szólani, ha csupán az emberi társadalom játékszabályait tartjuk szem előtt és nem gondolunk arra, amit ez a férfi rövid idővel előbb az Istennel szembeni elszámolásnál átélt – ha átélte, felfogta, hogy mit kapott –, és akkor hivatalában, a kollégákhoz és szomszédokhoz való viszonyában is kellett volna hogy éreztesse ezt.

X úr tehát a visszhang törvénye szerint reagál a környezetére, az „ahogy te velem, úgy én is veled” elve szerint. Te tartozol nekem, s én behajtom rajtad az adósságot. Ez emberi és jogos. De X úr (vagyis te) elfelejtette, hogyan fogadta Isten minden más várakozás ellenére, és azt is elfelejtette, hogy a megtapasztalt irgalmasság, nem pedig az emberi joggyakorlat visszhangjában kell élni. Egész életünk visszhangokban telik, csak az a kérdés, mire szól a mi visszhangunk.

Ennél a kérdésnél dől el, hogy Jézus tanítványai vagyunk-e. Ez nem csupán a hitünknel mutatkozik meg. Ne értsük félre Pált vagy reformátorainkat. X úr hitt és bízott, és igénybe vette a megbocsátást, de élete nem volt ennek az eseménynek a visszhangja, hanem a gyakorlatban csak az emberek visszhangja maradt, akárcsak azok a keresztyének, akik naponta vagy legalább minden vasárnap jelentkeznek a királynál kihallgatásra, hogy megbocsátásért és kegyelemért könyörögjenek, és akik már a palota lépcsőjén átnéznek a kéregető szegényen és odakinn épp a fordítottját cselekszik annak, amit velük a király tett.

Egy bizonyos alakoskodás és önmagának való ellentmondás fosztja meg a keresztyénséget a szavahihetőségétől. Istentől elvárjuk, hogy eltűrje a mi részünkről a megvetést, a tiszteletlenséget, de aki minket megvet, az lássa a következményeket. Mi állandóan háborgunk Isten ellen. (Ha nem értjük sorsunk rossz fordulatait, azonnal duzzogunk: Hogy engedheti meg ezt Isten?) Ha azonban valaki ellenünk háborog, szemrehányásokat tesz, nem ért meg, akkor keserűen reagálunk. Isten számára nagyon kevés időnk, kevés pénzünk van, és főleg kevés hely a szívünkben. De jaj, ha valaki

nem érdeklődik irántunk, ha napirendre tér felettünk, akkor bűnhődjék. Mi mindig kétfelé mértékkel mérünk. Ha mi megbocsátást nyerünk, ha mentesülünk a bűnhődéstől, ha Isten előtt új esélyünk van, az így jó és helyes, mert így van ez Istennél, de mi felebarátainkkal, az ellenünk vétőkkel szemben éppúgy viselkedünk, mint eddig. Ez a mi szakmánk, ez az emberi, a túlságosan emberi bennünk, amivel oly szívesen kacérkodunk. Így van ez a világban.

Most azonban úgy látjuk, hogy Isten ezt nem tűri. Ha nem adjuk tovább a megbocsátást, akkor visszaveszi tőlünk.

Isten az ő Fiának vérével írta alá, hogy jó akar lenni hozzám, hogy gyermekévé fogad, hogy lelkiismeretem szabad legyen. Olyan ez, mint egy szerződés, amit felém nyújt. De nekem ratifikálnom kell ezt a szerződést. Ezt én úgy teszem – és csak úgy tehetem –, ha továbbadom embertársaimnak azt, amit Istentől kaptam. Ha nem ezt teszem, úgy ellentmondok életemmel a szerződés kikötéseinek, s már akkor meg is szegtem a szerződést. Talán zsebünkben van az Újszövetség, vagy mindenesetre odahaza. Ez a szerződés. De csak értéktelen papír az, ha nem ratifikáljuk, nem illesztjük bele az életünkbe. Helyesbíték: Nem egy értéktelen papír, hanem egy vádirat van a zsebünkben. Mindaz, amit Isten velem tett, vádirattá lesz ellenem, ha azt nem adom tovább. Elsikkasztom Isten irgalmasságát, és egyszerre újra negyvenmillióval leszek adós és hiába hagytam Jézust meghalni. Gyilkos vagyok. Ez áll az Igénkben: „Megharagudván az ő ura, átadta őt a hóhérok kezébe, mígnem megfizet mind, amivel tartozik.” Én hol vagyok? Talán az Újtestamentummal a zsebemben és a mai prédikációval a fülemben én is a büntetésem felé menetelek?

Péter tehát megkapta a feleletet arra, hogy mikor tekinthető beteltnek a pohár, mikor lehet felhagyni nyugodt lelkiismerettel a türelemmel és megbocsátással, s mikor lehet újra haraggal kirobbanni.

Így foglalhatjuk össze ezt a feleletet:

Először: Péter, a te kérdésed már eleve téves. Mert abból az elképzelésből indulsz ki, hogy a folyamatos megbocsátás részedről nagy erkölcsi fáradozást és kolosszális önuralmat jelent. Lehet, hogy első látásra így is tűnik. Már akkor is, amikor a jegypénztárnál valaki a lábunkra lép és annyival elintézi, hogy „hoppá!”, nagyon gyorsan ráfordulunk, sőt viszonzozzuk a mozdulatot, mert az a legkönnyebb, ha utat engedünk dühünknek. Megerőltető, ha uralkodnunk kell önmagunkon és a reagálás természetes dinamikáját lefékezzük, magunkba fojtva ezzel a bosszúságot. Ha így nézzük a dolgokat, akkor morális síkra helyezünk mindent, s máris tévesen járunk el. Addig, amíg önuralmat emlegetünk, a megbocsátás csupán az akarat teljesítménye lesz. Így természetesen a megbocsátásoknak hosszú sora kimerítő fáradozássá válik. Hét alkalomnál többször is megbocsátani? Na, ez aztán igazán kimerítő vállalkozás, ami az akaratérő mértékét illeti!

Jézus azonban más irányba fordítja ezt a szemléletet: Ha valóban komolyan vesztetek, hogy Istent hányszor megsértettétek, hogy ő nektek újra meg újra megbocsát, mint ahogy azt szó szerint naponta kéritek is a Miatyánkban: „Bocsásd meg a mi vétkeinket” – és ha valóban komolyan mondjátok: „miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik miellenünk vétettek”, akkor már nem csupán önfegyelem kérdése, hogy felebarátaitoknak újra meg újra megbocsáttok. Ezért hát akkor, amikor embertársad valami rosszat tesz ellened, ne azt mondd, hogy „most mint jó keresztyénnek jó képet kell vágnom ehhez a gonosz játékhoz, nem reagálhatok természetes ember módjára, hanem össze kell szednem magamat, hogy elnéző lehessen”. Ekkor már újra erkölcsi síkra érkeztél. Ezen kívül mindenféle elképzelésbe bonyolódsz, s embertársad nem is fog örülni az ilyenfajta megbocsátásnak.

Jézusnál az a nagyszerű, hogy szabadok és feloldódottak lehetünk. Ne mozgósítsd hát ilyen esetben az akaratérodet, hanem mondd ezt az egyszerű imát: „Uram, te mindig megbocsátottál nekem és elfogadtál engem, vállaltad a keserű halált is, hogy ezáltal én Isten gyermeke lehessen. Nem hagyod most sem, hogy embertársammal szemben adós szolgává legyek, hiszen olyan kevéssel tartozik ő nekem.” Tehát nem nagy akaratérő-bedobásról van itt szó, hanem hogy tekintetünket kissé más irányba

fordítsuk: a kereszt felé. Akkor aztán magától fog működni az akaratunk is. Akkor nem jelent megerőltetést a megbocsátás.

A másik dolog, amit még ebből az Igéből tanultunk: Ha megbocsátási próbálkozásaink, jóérzéseink felmondták a szolgálatot lakótársainkkal, családtagjainkkal, kollégáinkkal szemben, akkor ne azt kérdezzük magunktól, hogy meddig bírjuk még idegekkel, hanem hogy személy szerint mi magunk igénybe vettük-e Isten megbocsátó szeretetét? Csak aki elfogadja a megbocsátást, az tudja továbbadni azt.

És a harmadik dolog: Felszabadító megbocsátást csak akkor kaphatunk ajándékba, ha azt azonnal tovább is adjuk. Mert a Miatyánkban mondott megbocsátáskérés és annak továbbadása összetartozik. A megbocsátás olyan, mint a stafétabot továbbadása. Az adós szolga balgasága épp ennek az elementáris ismeretnek a hiányában rejlik.

Ha közöttünk valaki a nagyon kívánt megbocsátás hiánya miatt élne félelemben és nyugtalanságban, az bocsásson meg egyszer embertársának. Talán abban rejlik nyugtalansága, hogy mindazokat a prédikációkat, amiket a kegyelemről és az irgalomról hallott, szívében, mint egy kincstárban, csupán összegyűjtötte és bezárt ajtók mögött, titokban számolgatja ezeket az isteni értékpapírokat s nem tud nekik igazán örülni. Holt tőke ez így. Pedig Isten kincseket ad nekünk, gazdag emberek vagyunk, de csak akkor, ha forgatjuk is ezt a tőkét. Bocsáss meg felebarátodnak, és magad is békére lelsz.

Luther azt mondta: Nézz csak a felebarátodra, aki számodra Krisztus akar lenni, ez a felebarátod az ajtód előtt áll. Érzed kezedet az Isten kezében? És mit tesz a másik kezed? Ökölbe szorul, vagy embertársad felé nyúl, hogy az isteni kegyelem áramköre mint teremtő életerő beléd áradva, rajtad át továbbkeringjen? Ha két kezünk kétféleképpen cselekszik, igencsak meginoghatunk s nem találjuk meg az Atya házának kapuit. Eltéveszteni ezt a kaput azt jelenti, hogy nem válok azzá, amivé teremtettem. Isten arra teremtett, hogy ne a világ gonoszságának visszhangja, hanem annak a végtelen szeretetnek visszatükröződése legyenek, ami a keresztről sugárzik ránk. Amen.

Fordította: Nagy Irén

Mennybemenetel ünnepére

László Dezső

A mi életünk: Krisztus

Alapige: Kolossé 3,1-4

Bibliolvasás: Efézus 4,7-10

A mi életünkről szól a mai igehirdetés. Ennek az alapjáról, lényegéről és értelméről pedig azt mondja: Krisztus a mi életünk. A mi életünk Krisztus! Érdemes ezen elgondolkoznunk, hiszen mi nem ezt szoktuk a magunk életéről mondani. Szerintünk az életünk: kínlódás, szenvedés, gyötrődés, harc, levertetés, betegség, haldoklás. Minden egyéb, csak nem Krisztus. Benne hiszünk, tiszteletére megjelenünk itt az ő gyülekezetében, de hogy ő lenne a mi életünk, vagy ahogy azt Pál apostol mondta: élek többé pedig nem én, hanem él bennem a Krisztus, nagyon távol áll tőlünk. Pedig ez Isten szerint és az ő rendelése folytán így van. Hinni annyit jelent, mint tapasztalatilag is eljutni arra, amit az Ige elénk és fölénk állít: a mi életünk Krisztus.

Alapigénk ennek a Krisztusban való életnek három szakaszát állítja elénk. Ezzel együtt az utat is megjelöli, hogy miképpen lehet valójában Krisztus a mi életünk, a mi egész életünk.

I.

A Krisztusban való életnek van egy múlt felé néző tekintete. Erről ennyit mond az Ige: feltámadatok Krisztussal, mert meghaltatok. Az új életre való feltámadás által lesz a mi életünk Krisztus, de ezt meg kell előznie a meghalásnak. Meghalás nélkül, meghalás előtt nincs Krisztussal való feltámadás és benne való élet. A régiek szerint a keresztyén élet imitatio Christi, Krisztus utánzása. Ennek pedig két szakasza van: meghalni vele együtt a bűnnek és feltámadni vele együtt az új életnek. Eggyé kell lennünk vele a halálának hasonlatossága szerint, hogy eggyé lehessünk a feltámadása szerint is.

Ezt a meghalást és feltámadást nevezi a Biblia megtérésnek vagy bűnbánatnak. Nem lehet enyém a Krisztus élete, ha nem térek meg hozzá, ha nem tartok vele együtt bűnbánatot. Ez a bűnbánat pedig nem más, mint az őember megöklése és az új ember megelevenítése. Az őember megöklése pedig azt jelenti, hogy mindinkább bánkodunk bűneinken és azokat egyre jobban gyűlöljük és kerüljük. Az új ember megelevenítése pedig Istennel való szívbeli öröm és az Isten akarata szerint való minden jó cselekedetben gyönyörködő szeretet.

Az igazi bűnbánat az a kapu, amelyen át beléphetek Krisztusba, és az az állandó légkör, amelyben élnem kell.

A Krisztushoz való kapcsolódásnak a bűnbánatban való kezdetét nem lehet elhagyni. Ezért kezdődik az istentiszteletünk is bűnvalló és bűnbánó imádsággal, ezért a bűnbánat az úrvacsoravételnek is az első feltétele.

Luther azt mondta, hogy ha van a keresztyén életben, a Krisztusban való életben fejlődés, akkor ez abban nyilvánul meg, hogy egyre mélyebb lesz a bűnbánatom, azaz egyre több ponton látom meg a bűneimet, egyre inkább gyűlölöm és kerülöm azokat, de másfelől egyre nagyobb az Istenben való szívbeli örömem és a jó cselekedetekben gyönyörködő szeretetem.

A Krisztusban hívő keresztyén ember visszanez egészen Krisztus nagypénteki haláláig és húsvéti feltámadásáig. Halálának erejével megfeszíti, megöli és eltemeti önmagát a bűnre nézve, és feltámadásának ereje által új életre támad.

Ez a múlt felé néző tekintet állandó velejárója a keresztyén ember életének. Nem úgy van, hogy a keresztyén ember Krisztusban való életének az elején áll a megtérése és azután következnek keresztyén életének az újabb szakaszai, hanem úgy van, hogy állandóan a bűnbánatban él és annak szüntelen való gyakorlása által veszi bűnbánatra a

Krisztus válaszáat: a bűnbocsánatot és a kegyelmet. Igen, mert Krisztushoz a kegyelem köt, az ő élete az én életembe a bűnbánatban feltárt szívemen át áramlik. Részemről a bűnbánat, a Krisztus részéről a bűnbocsánat az én és az ő élete összekapcsolódása.

II.

A keresztyén élet jelenét így foglalja össze az alapige: a ti életetek el van rejtve együtt Krisztussal az Atyánál.

A bűnbánatban, azaz az óember megöklésében és az új ember megelevenítésében lefolyó keresztyén életünknek van egy fölfelé néző tekintete. A mi igazi életünk alapja és lényege nem ez a bűn ellen való örökös küzdelem, meghalás a bűnre nézve és feltámadás az új életre. Ha csak ez az örökös harc és ellentmondás lenne a keresztyén ember egész élete, felörlődnénk malomkövei között. Erre a kettős harcra éppen az a felismerés ad erőt és hozzá reménységet, hogy a mi földön küszködő, kísértések között lefolyó életünk igazi alapja nem itt van a földön, hanem fent van a mennyekben az Atyánál, az életnek egy még elrejtett, de azért valóságos szintjén. Krisztus nem egyedül ment fel a mennyekbe. Magával vitte oda foglyul a kiválasztottainak lelkeit. Milyen világosan kijelentette Krisztus, hogy a hely már készen van a mi számunkra a mennyei hajlékban, ahová ő majd átalvisz bennünket. Sohase feledjük, hogy Pál apostol múlt időben mondja el a keresztyén élet útját: akiket eleve ismert, eleve el is rendelte, akiket eleve elrendelt, azokat meg is igazította, akiket megigazított, azokat meg is dicsőítette (Róm 8,29-30).

Felölünk a végső döntés már megtörtént. Üdvösségünk teljesen készen van Istennél a Krisztusban. Éppen ez a hitbeli felismerés teszi lehetségessé az igazi bűnbánatot: az óember öklését és az új ember megelevenítését. A végső győzelem biztos tudata segít abban, hogy az addig való küzdelemben állhatatos és szilárd legyek.

Erre utal az Ige: az odafelvalókat keressétek, ahol a Krisztus van. Istennek jobbján ülven, az odafelvalókkal törődjétek.

Jelenemben Krisztus az én életem. Halála és feltámadása után, mennybemenetele által ül az Atyaisten jobbján. Fölöttem. Az ő mennyben való jelenléte határozza meg az én jelenemet. Az én Krisztusom nemcsak meghalt és feltámadott egykor, hanem ma is él. Ő tehát nemcsak tett valamit, hanem ma is tesz valamit énérettem. Onnan felülről erőt ad a bűn ellen való küzdelemhez, bátorít üdvösségem végső bizonyossága felől. Éppen ezért felszólít arra, hogy keressem az odafelvalókat, törődjem az odafelvalókkal, elsősorban vele és a benne elrejtett üdvösségemmel.

A református istentiszteletnek, különösen az úrvacsoravételnek éppen abban van az egyik döntő jelentősége és ajándéka, hogy a földön a bűn ellen küszködő keresztyén embert túlemeli önmagán, kísértésein, bűnein, harcain és hozzákapcsolja az egyház mennyei fejéhez és Urához, Krisztushoz. Felismerteti velünk, hogy a mi életünk már el van rejtve Krisztussal Istenben.

III.

Végül az Ige elénk tárja Krisztus és benne a mi életünk jövődjét is. Mikor Krisztus, a mi életünk megjelen, akkor majd ti is övele együtt megjelentek dicsőségben.

Ez lesz a Krisztusban való életünk utolsó, végső, győzelmes szakasza, befejezése.

Előtte állandó megtérésben kell élnünk.

Előtte az életünk még el van rejtve Krisztussal az Atyában.

Amikor Krisztus eljön ítélni eleveneket és holtakat, akkor vele együtt mi is megjelenünk dicsőségben. Többé nem a bűn elléni harcban, hanem győzelmesen, többé nem Krisztusban elrejtett életünkkel, hanem annak megnyilvánításában, hogy örökre az övéi vagyunk. Erdemes volt vívni a harcot, mert igaz volt hitünk felismerése Krisztusban elrejtett életünk felől. Íme, most minden nyilvánvalóvá lett.

E nélkül a végső kitekintés nélkül nem Krisztusban való és nem keresztyéni a mi életünk.

Ő a kezdet és a vég. Aki van, aki vala és aki eljövendő, a mindenható. Múltunk, jelenünk és jövődünk felől is ő határozza meg, ő hordozza a mi keresztyén életünket.

Ez a keresztyén élet ellentmondásokkal teljes. A megtérésben lefolyó kettős harc ellentmondásait feloldja az ő felettünk való mennyei élete, a mi életünknek a benne való elrejtése az Atyánál. Múltunk és jelenünk ellentmondásait feloldja az ő dicsőséges eljövételének előbb a hitbéli reménysége, majd elkövetkező valósága.

Annál inkább életem lesz Krisztus, minél inkább az ő halálára és feltámadására, tehát múltjára, minél inkább mennyben való létére, azaz jelenére, minél inkább az ő világ végére ígért visszajövetelére, azaz a jövőre nézve életem keresztyén életemet. Azaz meghalok a bűnre és feltámadok vele az új életre nézve, felismerem mennyei elhívásomat, és várom, visszavárom az Uramat.

Tudom, hogy nem volt könnyű ezt a prédikációt követni. Amíg mondtam, többen nézték az órájukat, mikor lesz már vége? Vége lesz ennek a prédikációnak is, ha ugyan van vége a prédikációnak, hisz az egyik folyik a másikból. Még csak egy ügynevezett gyakorlati kérdést tegyünk fel: ugyanbizony miért kell ilyen nagyon elvont, nehezen felfogható kérdésekről beszélni a szószékről?

Mielőtt azonban ezekre a kérdésekre megfelnénk, rá kell térnem az Igének még egy eddig nem érintett vonatkozására. Azt hallottuk, hogy az odafelvalókkal törődjétek, ne a földiekkel.

Nagy tévedés ebből az igeszakaszából arra következtetni, hogy a keresztyén embernek a mennyei élete, üdvössége szempontjából tudatosan el kell hanyagolnia földi feladatait, munkáját, emberi hivatását, a művelődés, társadalom szolgálatát. Ahol ilyen téves következtetéseket vontak le az apostolok szavaiból, ott ő maga igazította helyre a félreértést. Thesszalonikába egyenesen azt írta, hogy a vallásnak, a hitbéli és az egyházi életnek ne a földi elemeivel, hanem a mennyei vonatkozásaival törődjétek. Sok keresztyén ember van, aki látja és szereti a kőtemplomot – jól teszi –, de nem lát azon túl a lelki templomra, a hívekből mint élő kővekből felépülő igazi templomra. Vannak, akik nem látnak túl a lekipásztoron, s ha benne megbotránkoznak, elhagyják az Isten házát. A mennyei pásztorral és főpappal: Krisztussal törődjétek. Szemünk előtt törömmeg az úrvacsorai kenyeret. Túl látunk-e rajta a mennyei kenyérre, Krisztusra? Milyen könnyen megbotránkozunk az egyház külső pörsenésein! Túl látunk-e azokon az egyház Istentől adott és emberi bűnöktől független szentségein? Így érti az apostol, hogy a vallásban, a hitben, az egyházban ne a földiekkel, hiszen azok csak mulékony ábrázolatok, hanem a mennyei valósággal, Krisztussal törődjétek.

Mindez, amit ebben a prédikációban hallottunk: hogy Krisztus a mi életünk, olyan messzire van a mi valóban élt mindennapi életünkötől. Nos, éppen ezért kellett erről a mindennapi életünk érdekében beszélnünk. Azért, hogy végre jobb véleményünk legyen az életünkről. Találjuk meg annak alapját, értelmét és célját.

Kérdem: nem lenne-e más a mindennapi életünk, amelyiket a bűn olyan elviselhetetlenné tesz, ha az emberek és köztük éppen mi bűnbánatban élénk, öldökölnénk a bűnt és helyette a jókat cselekednénk, ha nem a rosszban, hanem a jóban gyakorolnánk magunkat?

Kérdem: nem lenne-e nyugodtabb, kevésbé ideges, nem annyira kapkodó és bizonytalan az életünk, a mindennapi életünk, ha annak az alapját, éltető erőforrását felismernénk Krisztusban?

Kérdem: nem lenne-e nyugodtabb, halálfélelemtől mentesebb, zavartalanabb, alaposabb az életünk, ha tudnánk, hogy Krisztus a halál fölött is győzött és hívő gyermekei számára örök életet szerzett?

Ő a mi életünk! Nem a halálunk. Ő mindent az élet, az emberek és köztünk a mi életünk érdekében tett, tesz és fog tenni. Ha ő a mi életünk, erőt ad erkölcsi küzdelmeinkhez, igazi jellemünk kialakításához, alapot ad a lét bizonytalanságai között és az élet győzelmének a reménységét adja a halállal és a félelmetes véggel szemben.

Gondolom: itt az ideje annak, hogy sokkal alaposabban elgondolkozzunk azon, amit a mai Ige mondott: Krisztus a mi életünk! Ő lehet a mi életünk, a megújult, a megszépült, a megerősödött, a termékeny életünk a vele való közösségben.

Krisztus megnyitotta a feléje vezető utat. Feltárta a belőle áradó élet csatornáit. Keressük jobban őt, törődjünk többet vele. Ámen.

Elmegyek

Alapige: János 14,2-3
Bibliolvasás: János 16,5-13

Jézus elment a tanítványaitól. Amit előre bejelentett; az be is következett a mennybemenetel napján. Nem ment el szó nélkül, nem ment el titokban, nem lépte át a földi határt illegálisan, elment, amint megmondta, de elmenetele előtt elbúcsúzott tanítványaitól.

Nyilván egyedül maradtoknak érezték magukat a tanítványok. Amint a feltámadott Jézus elment tőlük, úgy oszlohatott szét a tanítványok bátorsága, jövőbe vetett reménysége. Mi lesz velünk? Mi gyarló és esendő emberek magunkra maradtunk. Magunkra maradtunk, akik csak Jézus közelében éreztük boldognak és erősnek magunkat. Elment Jézus, fénye eltávozott, reánk szakadt a szürke hétköznapok homálya! – panaszkodhattak a tanítványok.

Az elválás, az elszakadás, még ha búcsúzkodással van is egybekötve, fájdalmas. Ez az igazságot mindenki igazolhatja, akitől már elment valaki, akit nagyon szeretett. Még akkor is fáj az elválás, ha tudjuk azt, hogy aki elment, nem „örökre” ment el, hanem még itt van a földön, itt él egy másik vidéken vagy egy másik országban és nincs kizárva a viszontlátás lehetősége! Ha a távozó ígéretet tesz: ismét eljövök, viszontlátjuk majd egymást – még akkor is felsóhajtunk: vajon megérem-e én azt, vajon tényleg visszajössz-e?

Jézus megígérte tanítványainak: „ismét eljövök”...

Ez volt az az egyetlen reménysugár, amibe fogózhattak a tanítványok. Egyelőre ezzel az ígérettel maradtak. „Ismét eljövök.” Ez az ígéret olyan az emberi világ sötétségében, mint egy fentről jövő fényugár. „Ismét visszajövök!” Jézus ígérete két életre vonatkozott: a tanítványok földi életére és örök életére Isten országában, az örök hazában!

Mennybemenetel ünnepe már előrevetíti a közelgő pünkösdi ünnepére a remény fényugarát. A lekióban erről beszél Jézus: elmegyek és elküldöm hozzátok a vigasztalót, a pártfogót, a Szentlelket. Ez valóban fényt hozott a Jeruzsálemben várakozó és szoba homályába rejtőző, bátortalan tanítványok életébe. Szentlélekkel, a Vigasztalóval és a Pártfogóval a szívükben kimentek, elindultak. Megérezték: Jézus ereje visszajött hozzuk és beléjük! Igen, az „ismét eljövök” bekövetkezett már a tanítványok rövid, emberi életén belül. Ennek örvendhetett Péter és a többiek!

Jézus ígéretének második vonatkozása túlmutat a földi, emberi időn. Tulajdonképpen ez a mai Igénk központja. A visszatérő Jézus jelzi: „és magam mellé veszek titeket”! Nagy szó ez! Ennek a nagy ígéretnek örvendhetnek Jézus tanítványai. Ennek örvendhetünk mi is itt és ma, már ebben a földi életben. Jézus helyettem és helyetted, érettem és éretted ment fel a földről a mennybe, az ő Atyjához. Felmenetelének egyik célja az, hogy helyet készítsen az övéinek.

Amikor Jézus azt ígérte, hogy maga mellé veszi az övéit, akkor új reménységet öntött a tanítványok szívébe. Éppen ebben van a mai Ige örömmüzenete: Magam mellé veszek titeket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok. Jézussal együtt lenni az örökkévalóságban – íme, ezt a perspektívát nyitja meg a hívó ember előtt a mai evangélium! Ez a második „eljövetel” és találkozás olyan rendkívüli esemény, melynek jelentősége felbecsülhetetlen értékű. Több és nagyobb, mint Jézus földi vigasztalása és közelsége. Magam mellé veszek titeket – mondja az Úr. Ez az eljövendő közvetlen kapcsolat, ez a teljes közelség olyan ma még számunkra, mint egy nagy titok. Lehetséges az, hogy egykor és mindörökre ott lehetek Jézus mellett, az Atya házában, ahol ő helyet készített nekem?

Elmegyek – mondta Jézus –, „hogy helyet készítek néktek”. E kijelentésben benne van az ő földi küldetésének végső célja is! Azért jött e földre, azért élt és szenvedett,

dett, azért gyógyított és tanított itt az emberek között, hogy végül helyet készítsen az övéinek az Atya országában. A mennybemenetel napján nem csak az eltávozó Jézusra figyelünk, hanem halljuk már most ezt a nagy és csodálatos üzenetet: A mennybe ment Jézus helyet készít nekünk, hogy ahol ő van, mi is ott lehessünk. A szomorúságból így lesz öröm, az elhagyottság érzését így váltja fel a bizakodó reménység. Helyünk van! Ő készített helyet nekünk!

Végül csupán arra szeretnék még figyelmeztetni, hogy e nagy „lehetőséget” és a Jézus mennybemenetelének nagy jutalmát ne játsszuk el! A tanítványok szorongó szívvél, de imádsággal és közösségben várták az ígéret beteljesedését! A pünkösöd ünnepén minden félelmünk és gyarlóságunk ellenére együtt voltak és imádkoztak. Várták, hogy beteljesüljön az, amit Jézus mondott. Vajon várjuk-e mi a Jézus ígéretének beteljesedését? Vajon hiszünk-e igazán még abban, hogy „ismét eljövök és magam mellé veszek titeket”? Hiszünk-e egyáltalán az ő Szentlélek általi jelenlétében? Vajon várjuk-e az Úr eljövetelét?

Mennybemenetel napján ezek a kérdések is hozzátartoznak ünneplésünkhöz. Jézus azt akarja, hogy ne érezzük elhagyottnak magunkat, és azt várja, hogy örömmel tekintsünk arra a napra, amikor ő ismét eljön és magához vesz minket.

Ezért higgyünk az ő ígéretében. Ámen.

A gyötrődésben

- úgy érzem -

ki tudok tartani Vele.

Követem az olajfák közé,

és éberem kivárom imáját.

Forró verejték lepi el

a tenyerem,

míg görcsösen összekulcsolt

ujjakkal könyörgök Érté.

Egyetlen percre sem

hunyom le a szemem,

ott vagyok mindenütt

a nyomában.

Kísérem Kajafás udvarára,

nem moccanok az erkély alól,

s vonz a tűz,

amely a hűs hajnalon

lobog az udvaron...

Lélegzet-visszafojtva

kivárom az Antónia-vár falán,

miként dönt Pilátus -

s amikor elbotlik,

én is próbálom

emelni a gerendát.

Csak azt, azt az egyet

már nem, nem tudom ott fenn -

a csúcson... a keresztet,

mert az

- m i a t t a m -

csakis az

Ö v é.

Adorjáni Nagy Aranka

Pünkösdi prédikációk

Id. Fazakas Sándor
Derecske, Magyarország

Akiket Isten Lelke vezérel

Alapige: Róma 8,14-17
Bibliailvasás: Máté 5,10-12

I.

1. Isten fiai vagyunk.

Ez a pünkösdi egyik üzenete. Figyelemre méltó, hogy itt Pál nem az „Isten gyermekei”, hanem az „Isten fiai” megjelölést használja. Akiket Isten Lelke vezérel, azok kivétel nélkül Isten fiai. Nemcsak úgy általában Isten gyermekei, amire szívesen hivatkoznak azok is, akiket nem az Isten Lelke vezérel, hanem konkrétan: Isten fiai. Hogy mi különbség van gyermek és fiú között, azt semmi sem érzékelteti jobban, mint Jézus Krisztus neve: ő Isten Fia. Hát van ennél szebb megnevezés? Hát van ennél nagyobb kitüntetés és méltóság? Mi nem a szolgaság lelkét kaptuk a félelemre. A rabszolga fél az ő urától. Mi a fiúság Lelkét kaptuk, hogy Istent Atyánknak szólíthassuk. Az életünkben nem lehet úrrá az egykori rabszolgák nyomasztó szorongása és félelme: vajon cselekedeteimmel elnyerem-e uram tetszését és meglegedését? Mi Isten fiai vagyunk, az Atya házában otthon vagyunk, és őt Atyánknak szólíthatjuk. Nem elég, ha hangosan kiáltom: Atyám! A hangerő semmit sem jelent. A kötelességből „lerótt” imádság és a parancsra gépiesen elmondott Miatyánk sem ér semmit. Itt egy más kiáltásról van szó: akik Isten fiai, azok félelem nélkül, felszabadult lélekkel, boldogan kiáltanak.

Ehhez bátorságra van szükség. Minden teremtmények közül csak az embernek lehet bátorsága ahhoz, hogy Isten Atyjának szólítsa, önmagát Isten legközelebbi rokonának tartsa és magát a mennyei családba besorolja. Ehhez bátorság kell! Ez nem magától értetődő dolog. Hiszen mi nem vagyunk „mintagyermek”, sőt nagyon is „problémás gyerekek” vagyunk, az Atya megszökött fiai és leányai. De Isten neked üzen: bűnös múltadat nem nézem, az már régen mögötted van, előtted kinyílt az atyai hajlék kapuja. Istent egyetlen vonallal áthúzta egész múltadat. Nem nézi bűneidet! Szabad vagy! Örülsz ennek pünkösdi ünnepén?

a) Akiket Isten Lelke vezet, azoknak szabad nem vétkezni. A bűn elleni küzdelemben ez az első lépés. Ha megszabadultál régi bűneidtől, miért kell azokat újból és újból elkövetned? Igaz, a keresztyén ember még képes vétkezni, de már nem muszáj vétkeznie. Bár egy pillanatra sem vagyunk biztonságban a bűn dolgában, de már szabad nekünk nemet mondani a bűnre és szabad többé nem vétkeznünk. Neked mondja Jézus: „Eredj el, és többé ne vétkezzél!” Aki eddig részegeskedett, annak nem muszáj ezentúl is részegeskednie, hiszen megszabadult a bűn kényszerétől. Akinek a cigaretta évek óta fontosabb volt felesége könyörgésénél és orvosa figyelmeztetésénél, annak tudnia kell, hogy többé nem muszáj dohányoznia, mert a szenvedély is legyőzött, megdöntött hatalom.

b) Akiket Isten Lelke vezet, azok a jóra törekszenek. Ennek feltétele: az engedelmesség. Aki Isten fia és így Isten családjának tagja, aki Istent Atyámnak szólítja, annak tudnia kell, hogy az atyai házban szabály az engedelmisség. Ez a szabály éppúgy napirenden van, mint az evés vagy az ivás. A mi házunkban napirenden van és szabály az Istennek való engedelmisség? Az engedelmisség szófogadást is jelent. Az Isten Lelke vezette élet hallgat a szóra, szót fogad. Másodsor, aki engedelmeskedik, az igazodik az Atya után mindabban, amit tesz vagy nem tesz. Aki igazodik az Atya után, az nem hagyja figyelmen kívül az Atya akaratát. Harmadsor, aki engedelmeskedik, az kikéri az Atya véleményét, ad az Atya véleményére. Negyedsor, aki engedelmeskedik, az tanácsot kér az Atyától, akár hitvestárs-, akár pályaválasztás esetén, és

minden egyében. Ezt a szabályt úgy hívják az atyai hajlékban, hogy „lélekben járni”. Akiket Isten Szentleke vezet, azok lélekben járnak és nem testben. A lélekben járó ember példát mutat gyermekei és mások előtt. Egy alkalommal megkérdezték Albert Schweitzert: „Melyek a gyermeknevelés legjobb módszerei?” Ő így válaszolt: „Három módszert ismerek: az első a példaadás, a második a példaadás, és a harmadik is a példaadás.” Akiket Isten Lelke vezérel, azok Jézusra figyelnek: „Mert példát adtam néktek, hogy amiképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjétek” (Jn 13,15).

Isten fiai Isten többi fiait testvéreiknek tekintik. Ha lerázom őket, nem veszem magamra terhüket, ha terhet és nyűgöt jelentenek nekem, akkor engem nem az Isten Szentleke vezet. „Nem túl nehéz teher ez neked?” – kérdeztem meg minap egy kisfiút, aki jóval nagyobb, de mozgásképtelen bátyját emelgette. „Ez nem teher, ez az én testvérem!” – válaszolt határozottan a kisfiú. Isten családjában így tekintünk egymásra. Isten Szentleke testvérekké tesz.

II.

2. Isten örökösei vagyunk.

Ez a pünkösdi másik üzenete. Akik a sancta familia = szent család tagjai, azok Istennek örökösei. Ez nem elmélet, nem emberi rögeszme. Ez igaz! Erről a Lélek tesz bizonyosságot. A Lélek nem hazudik, mert az igazságból jön és az igazságra vezet. Ez az igazság pedig az, hogy Krisztus megváltott bennünket, hogy polgártársai legyünk a szenteknek, gyermekei Istennek és örökösei Krisztusnak. Lehet, hogy neked nincs családod, sosem volt igaz, békés otthonod, nem tapasztaltad meg a jószágot és a szeretetet. Jusson eszedbe a pünkösdi üzenet: van egy másik család, melynek tagja vagy, ahol otthon érezheted magad: ez a sancta familia, melyben Isten az Atya, a családtagok testvérek, Krisztus pedig örökösünk. Sosem érezted ezt az úrvacsora kenyérében és borában, Krisztus megtörtetett testében és kiontott vérében? Heteken keresztül minden nap megjelent a Louvre-ban egy idősebb asszony, s mindig ugyanazt az egy képet nézte, egy csendéletet, melynek címe: „Kenyér és bor”; – „Ugyan, mit lát ebben a képen – kérdezte a múzeum őre –, hogy hetek óta csak ez előtt áll meg?” – „Mindazt, ami nekem sosem volt: a családot, az otthon, a gyermekeket, az örömet, az igaz szeretetet” – válaszolta az idős asszony. Neki és nekünk szól a pünkösdi üzenete: akiket Isten Lelke vezérel, azok a sancta familia tagjai és Isten örökösei. Isten Szentleke azt adja, ami sosem volt, ami hiányzott az életemből. Hát lehet ennél nagyobb pünkösdi öröm? Igaz, szép jövő vár reánk: az Atya dicsősége. Fiakként állunk az egyszülött Fiú mellett, s vele együtt örökölnünk. Vele, aki ma is így szól: „Mindent nékem adott át az én Atyám.” A tékozló fiú történetében is az Atya szól: „Fiam, te mindenkor énvelem vagy és mindenem a tied.” Mindenem a tied! Miért nem látszik rajtunk ez a nagy gazdagság? E mennyi örökség birtokában miért nem ujjongunk?

Örökséged a menny dicsősége! De ehhez az örökséghez szenvedés tapad. Akik Isten fiai és Krisztus örökösai, azok a szenvedésben is társak. Az üldöztetés és a szenvedés Pálnál magától értetődő dolog. Aki a Krisztusé, az ebben él. A római keresztyének nagyon jól tudták, hogy mit jelent Krisztussal együtt szenvedni. De azt is tudták, hogy aki vele szenved, az vele dicsőül meg. Hát van ennél nagyobb örökség?

A Krisztusért való szenvedés nem feltétlenül jelent üldöztetést és mártíromságot. Az is szenvedés, hogy jövevények vagyunk ezen a világon, akiket nem értenek meg, félreértenek, megvetnek, eltipornak, akiknek kudarcba fullad az a szándékuk, hogy embereket halásszanak. Az is szenvedés, hogy szüntelenül kísértések és vádaskodások céltáblái vagyunk. Jézus nem csupán Poncius Pilátus alatt szenvedett. Egész élete szenvedés volt. Olyanok közt élt, akik kegyességük ellenére sem ismerték Istent és nem is akarták megismerni. Gondoljunk csak a 12 éves Jézus kifakadására értetlenkedő szüleivel szemben: „Mi dolog, hogy engem kerestek? Avagy nem tudjátok-é, hogy nékem azokban kell foglalatosnak lennem, amelyek az én Atyámnak dolgai? De ők nem érték e beszédet, amit ő nekik szóla.” Minél inkább a Krisztuséi vagyunk, annál

többet szenvedünk e világban. De aki vele szenved, vele dicsőül meg. Így lesz a szenvedés az örökség tartozéka. Ugyanezt mondja Jézus a Hegyi beszédben: „Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságért, mert övék a mennyeknek országa... Örüljétek és örvendezetek, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben.” Akiket az Isten Lelke vezérel, azok Isten boldog örökösei. Ez a pünkösöd másik üzenete, Ezt az örömet vigyétek haza! Ebben az örömben legyetek Isten boldog gyermekei. Ámen.

Geréb Zsolt

Pünkösöd

Alapige: János 14,23-27

Bibliavlasás: Apostolok Cselekedetei 2,1-11

A búcsúzó Jézus döntő segítséget ígér a tizenkettőnek, de egyben a későbbi tanítványoknak is. Ez nem olcsó vigasztalás, sem nem áltatás a reménytelen helyzetben. A jó pásztor itt olyan hatalommal, olyan megfellebbezhetetlen érvénnyel szólja ezeket az igéket, mint az az apa, aki testamentumot, végrendeletet tesz. Jézus ismeri tanítványait. Tudja, mire van szükségük. Három év alatt megismerte az övéit, megismerte erejüket és gyengeségüket egyaránt. Tudja azt, hogy készek minden kockázatot vállalni az evangéliumért, de azt is tudja, hogy milyen hamar megtorpannak a kísértések idején. Tudja azt, hogy a búcsúzás pillanatában ezernyi bensőséges érzés és súlyos aggodalom vesz erőt rajtuk. Jézus azonban nemcsak a helyzet komolyságát ismeri, hanem a segítségnyújtás módját is. Egy pillanatra sem akarja védtelenül hagyni választottait. Jézus, a gyülekezet Ura gondoskodik a segítségről és a segítőről. Testamentumában a mennyei Atya részéről a vigasztaló Szentlélek elküldését ígéri. A tanítványok nem lesznek egyedül. Rábízhadják magukat Uruk ígéréteire.

A Károli-fordítás a Paraklétos szót a Vigasztaló kifejezéssel adja vissza. Szó szerinti értelemben ez a kifejezés segítő, pártfogó, ügyvédet jelent. E fogalom a bíróság képét idézi fel bennünk. Ügyvéd nélkül, pártfogó nélkül a vádlott védtelenül áll az ítélő bíró előtt és ki van szolgáltatva a vádlónak. Éppen ezért van szüksége valakire, aki a védelmére kel.

Ilyen pártfogóra vannak utalva a tanítványok is, hogy a világ előtt vallást tehesse nek hitükről. Hisz a külvilág részéről őket is vádaskodás és ellenkezés éri. Ugyanakkor belső nehézségekkel is szembé kell nézniök. Ezért van szükségünk olyan segítőre, aki meggyőzi őket a közös ügy igazáról, aki újra egymás felé fordítja a szíveket, ha ellentétes vélemények veszélyeztetik az egységet. A segítőre azonban akkor is szükségük van, amikor a földi hatalmakkal, a világ fejedelmével kerülnek szembe. Amikor a helytartók és királyok elé viszik őket, akkor az Atya Lelke megerősíti őket és megmondja nekik, hogy abban az órában mit kell szólniok. A sánta meggyógyítása után Péter azért tehetett olyan bátran és nyíltan bizonyosságot Jézusról Izrael fejedelmei és vénei előtt, mert megtelt Szentlélekkel.

Jézus ígéréte szerint a vigasztalót az Atya küldi, hogy teljességre juttassa e földön Krisztus váltságművét. Mind a karácsonyi történet, mind a pünkösdi történet Isten szeretetének kijelentése. A Szentlélek eljövetele éppen úgy Isten szeretetének hozzánk fordulását jelenti, mint a Jézus eljövetelét. Jézus mennybemenetelével nem szűnik meg Isten közöttünk való lakozása. Jézus személyében Isten testileg kegyelmének és szeretetének teljességével volt jelen a földön. Pünkösöd után az ő Lelke által van az ő választott népe, a Krisztus egyháza közösségében. Ez a jelenlét ugyanolyan valóságos, ugyanolyan hathatós, mint Jézus testi jelenléte. A Szentlélek jelenlétének hathatós voltáról tanúskodik az ősegyház élete, de erőli tanúskodik a keresztyén egyház egész története is.

A Szentlélek munkájáról a következőket mondja a mai alapigénk: „mindenre megtanít majd titeket, és eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam néktek”. János evangéliumáról el lehet és el szabad mondani, hogy az egész frásmű a Szentlélek tanításának és emlékeztetésének a jegyében fródott. Amikor a tanítványok Jézussal együtt

vándoroltak, sok mindent nem értettek meg abból, amit Jézus mondott és cselekedett, sőt sokszor egyenesen félreértették azt. Sz szenvedésére és feltámadására vonatkozó mondasait hívsvét előtt nem értették meg. Ezt ki is emeli az evangélista, amikor hangszúlyozza: „Amikor feltámadott a halottak közül, visszaemlékeztek a tanítványok erre a szavára és hittek az Írásnak és annak az Igének, melyet Jézus mondott” (2,22). A Szentlélek új megvilágításba helyezi Jézus életét, feltárja halálának és feltámadásának üdvösségszerző jellegét, felmutatja személyének dicsőségét. János szeméit szintén a Lélek nyitotta fel Jézus dicsőségének meglátására. Az ő életében is volt egy időszak, amikor mint rajongó tanítvány követte a Mestert a galileai és júdeai tájakon, amikor áhftattal hallgatta az örök élet beszédét, de azután jöttek a szenvedés órái, a Jézus megcsúfolásainak és keresztre feszítésének ideje.

A jó Pásztor jövendölése beteljesedett: „Íme, eljön az óra, és íme, eljött, hogy szétoszlatok, ki-ki az övéihez és engem egyedül hagyjatok” (16,32). A Gecsemánékertben ő is elaludt, miközben Jézus imádkozott; amikor a poroszlok elfogták a Pásztort, ő is elmenekült, gyáván megfutamodott. Jézus keresztre feszítésénél azonban jelen volt. Végignézte Jézus kínszenvedését. Meghallgatta a Mester utolsó szavait. De akkor nem értette az események, a szavak értelmét. Amikor minden elsötétült előtte. Csak akkor derült fény a történetekre, amikor a hét első napján a feltámadott Jézus megjelent a bezárkózott tanítványok előtt. Akkor derült fel benne Keresztelő János biznyságtételének igazsága: Ímé az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit (Jn 1,29). Jézus történetének egészét, csodálatos alászállását, messiási működését, megaláztatását és felemeltetését a Szentlélek világította meg szeme előtt. A tanítványok Jézus földi munkássága idején még nem voltak alkalmasak arra, hogy a teljes igazságot megtudhassák. A Szentlélek feladata volt az, hogy a tizenkettőt tovább vezesse és új igazságok felismerésére juttassa. A Vigasztaló azonban nem önkényesen jár el munkájában, mivel csak azt mondja, amit hallott. Csak azt adja tovább, amit az Atya jobbjára emelt Krisztustól kapott. A Vigasztaló Isten kijelentését hirdeti. Az ő akaratát jelenti ki a gyülekezetnek. A Szentlélek Jézus élete üdvényeinek a megértését munkálja, és a megdicsőült Krisztus időszerű ígét jelenti ki.

A Szentlélek munkája nyomán teljesedik be Jézus azon mondasája, melyet az utolsó vacsora alkalmával mondott, amikor megmosta a tanítványok lábát: „Amit én cselekszem, te azt nem érted, de ezután majd megérted” (13,7). „Mert példát adtam néktek, hogy amiképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjetek” (13,15). A Lélek munkája pünkösöd után ma is a Krisztus példájára való emlékeztetés, a Jézus követésére való bátor buzdítás. A lábmosás alkalmával megmutatta a tanítványoknak a szeretetszolgálat módját. A szeretetnek ez a példája, a Jézus szeretetszolgálatának a megtapasztalása mintegy láncreakciót vált ki az övéi körében. A diakónia ezernyi virága hajt ki a Mester jótette nyomán. A jó Pásztor példája érzékeny tesz minket a szeretetre, segítségre vágyakozók kérésének a meghallására is.

A Lélek megtanít minket arra, hogy teljes szívből szeressük a mi Urunkat és minden kételkedés nélkül bízzunk benne. A Jézushoz való viszonyunk hasonlítható két olyan lélek viszonyához, akik fenntartás nélkül szeretik egymást és kételkedés nélkül megbíznak egymásban. A házastársak, a barátok ismerik egymás hangját, szavuk nem célzatosan mesterkéltek, ígéreteiknek komoly súlya van, beszédük nem elröppendő szó, hanem élet és valóság. Ez biznyságot, örömet és nyugalmat jelent. Így van az Jézussal is, így van az ő szavával, parancsolatával, így van az ő hangjával. Ha teljes szívből szeretjük az Úr Jézust, akkor ragaszkodunk tanításához és az ő beszédéhez szabjuk életünket. Tudjuk azt, hogy nem vezet félre minket, hogy nem kíván tőlünk lehetetlent. Bízzunk abban, hogy a szeretet törvénye által megőriz minket követésében. Ez a törvény minden esetben biznys tájékozási pontot nyújt számunkra.

Biznys támpont, megbízható mérték nélkül áldozatul esünk a hamis lelkek, a kétes szellemi áramlatok befolyásának, amelyek le akarnak téríteni az igazi útról, Jézus Krisztus követésének útjáról. Mennyi filozófiai irányzat, mennyi vallásos szekta hirdeti ma megejtő nézeteit! Mindegyik csalhatatlan ismereteket, páratlan égi kijelentéseket ígér. Így kötik meg az ember lelkiismeretét. El akarnak téríteni Jézus Krisztustól,

úgy, miként egykor a görög álfilozófusok tették. A megfeszített Krisztus botránkozássá vált szemükben, feltámadása pedig kétkedés tárgyává lett. Az emberi bölcsesség hamis voltát csak azok ismerik fel, akik szeretik Jézust, és akik parancsolatait megtartják.

Azok az emberek, akik nem szeretik őt, nem nyerik el az igazság Lelkét. Ők nem látják meg, nem ismerik fel a Megváltót. Jézus mindig azokkal marad, akik hűségesen követik őt és a szeretet parancsa szerint járnak. Azokat felemeli és megvigasztalja. Kérjük Istent, hogy Krisztus ígérete a mi életünkben, a mi egyházunk életében is teljedjék be, hogy a vigasztaló, a segítő Lélek közöttünk is olyan hathatósan munkálkodik, mint az első pünkösdi gyülekezet életében. Ámen.

Kiss Károly

Pünkösdi kérdés

Alapige: Apostolok Cselekedetei 19,2
Bibliolvasás: János 16,7-16

Noha ezek a szavak az apostol ajkáról igen régen, majdnem két évezreddel ezelőtt hangoztak el, mégis e fontos kérdés időszerűségét és jogosságát az évszázadok hőmpölygő áradata sem halványítja el.

Nekünk, akik e mai nap Isten örökérvényű beszéde köré gyülekeztünk, hasonló érvénnyel, hasonló kötelező erővel hangzik a nagy és kikerülhetetlen kérdés: Vajon ti vettetek-e Szentlelket? Ti, akik ma szép számban megjelentetek a gyülekezetben és itt ültök e padokban a Szentlélek ünnepén!

Ez a kérdés elsősorban minden keresztyén ember személyes kérdése, de ezen túl a gyülekezet életbevágóan fontos közösségi kérdése is, sőt az egész társadalom, mi több, a mai világ legfontosabb kérdése: Te világ, vettél-e már Szentlelket? Ha nem, akkor senyvedsz, szenvedsz és elpusztulsz; ha igen, akkor élsz, virágozol, boldog vagy és megmaradsz!

I.

A Szentírás tanúsága szerint a Szentlélek az örökkévaló Szentháromság Isten egyik személye, aki láthatatlan ugyan az emberi szem számára, de ereje, működése és hatása nélkülözhetetlen. Nélküle a lét félresikeredett, eleve kudarccra ítélt vállalkozás csupán, Hiábavaló kísérlet arra, hogy az emberi lehetőségek segítségével a megoldásra, az elrendezésre váró dolgok helyükre kerüljenek és megoldódjanak.

Évekkel ezelőtt az egyik gyülekezetünkben történt, hogy egy középkorú férfi súlyos részegeskedésbe sülyedt. Úgyannyira, hogy sok vizály után feleségét őt gyermekükkel együtt magára hagyta. Az idős szüleivel rendkívül gorombán, szív nélkül bánt. Oly mélyre jutott, hogy már majdnem mindenki lemondott róla. Ez az állapot hosszú évekig tartott. Világosabb pillanataiban e férfi sokszor töprengett azon, hogy miként és hogyan juthatott ilyen siralmas helyzetbe. Sok jószándékú emberi kezdeményezés is történt megsegítése érdekében, de eredmény nem mutatkozott. A gyülekezet lelkészével együtt egyszer csak elhatározta, hogy nem szűnnek meg imádkozni mostantól fogva e férfi új gondolkodásmódjáért, gyökeres változásáért, de mindenekelőtt ezek letéményeséért, a Szentlélekért. Mert ha Szentlélek mindenható lehetete a teremtés hajnalán életet tudott adni az élettelen anyagnak, akkor ugyanaz a Szentlélek Isten új életet tud adni e szomorú, beteg embernek is. A harc sokáig folyt. Volt abban kudarc is elég. A változás nem ment gyorsan, egyik napról a másikra, de végül az egész gyülekezet örömeire bekövetkezett.

II.

Az apostol által feltett kérdés a keresztyén világ mindenkori nagy kérdése volt és az is marad minden bizonnyal egészen a világ végezetéig. Arra a kérdésre, hogy

„Vajon vettetek-e Szentlelket?” – ma nem túl nehéz a válasz; elég, ha szétnézünk a mai világban az emberek között, és azonnal megállapítható, hogy egyesek – nagyon-nagyon kevesen – vettek Szentlelket, mások viszont nem, sőt mi több, némelyek épp-úgy, mint egykor az efézusiak, még csak nem is hallottak a Szentlélekről.

A világ s benne az emberi élet szerencsétlenségének legfőbb oka az, hogy létének fájdalmasan nélkülöznie kell a Szentlelket. A szórványos jó példák ellenére az élet alapárnyalatát a gyűlölet, a mértéktelen önzés, a viszály, a háború, a gyilkosság, az éhínség, a nyomor, a boldogtalanság, a reménytelenség, az erőszak és a betegségek határozzák meg. Az ember lényegében és alapjában hetven-nyolcvan éven keresztül egy beteg életet szenved végig. Egész földi élete erre a szenvedésre megy rá. Szentlélek nélkül ez az ember osztályrésze. Saját képességei alapján csak ennyire számíthat.

Ha a nem hívő ember, aki Jézust és az ő nagyszerű tanításait nem ismeri és nem fogadja el – nélkülözi a Szentlelket, azon nem lehet csodálkozni. Nagyon kevés alap van arra, hogy az ilyen Jézust nem ismerő embertől számon lehessen kérni a Szentlélek szerinti viselkedést. De amikor valaki hívővé lett, mert elfogadta Jézust megváltójának, akkor ezt az embert már kötelezi méltósága, hisz már Jézus Krisztus drága és szent nevééről nevezetik keresztyénnek. Neki már tudnia kell róla, hogy van Szentlélek, sőt rendelkeznie is kell Szentlélek jegyeivel, jeleivel és erejével. Tekintsünk most magunkra, és gondolkozzunk el azon, hogy vajon én mint keresztyén ember, mint Isten kiválasztott gyermeke, felismerhető vagyok-e a Szentlélek jeleiről? A Szentlélek jelenlétének jeleként Pál apostol ezeket sorolja fel a galáciabeliekhez frott levelében: szeretet, öröm, békesség, békétűrés, szívfesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. E lelki ajándékokat naponta számon kell kérnünk önmagunktól. Ma, pünkösdi ünnepén, különösképpen időszerű az ilyen számonkérés.

III.

Az apostol kérdésén azonnal felismerhető, hogy ez nem egyszerű, közönséges kérdés, hogy ez több, mint egyszerű tudakozódás. E kérdésben egy aggódó, egy gondoskodó vonás is megtalálható, mert az atyafiak sorsa iránti testvéri felelősség hangja szólal meg benne: Tudom, hogy nagy szükségetek van Szentlélekre, tudom, hogy szenvedtek és pusztultok nélküle. Mert ha tőlünk azt kérdezi valaki, hogy rendelkezünk-e azzal, ami számunkra nagyon fontos, akkor érezzük és tudjuk, hogy ez a kérdés azért hangzik el, mert az illető segítségünkre akar lenni a nélkülözött dolog megszerzésében. Alapigénk mai kérdésfeltevése számunkra igen jelentős. Életbevágó. De ugyanilyen életbevágóan fontos a rá adott felelet is. Ez a mi feleletünk, melyet maga Isten vár tőlünk.

Az efézusiaknak annak idején elhangzott felelete tartalmában elég siralmas volt ugyan, de minőségileg volt egy roppant nagy értéke: őszinte volt. Az őszinte emberek sohasem elveszett emberek! Azokkal van még mit kezdeni! Mi is, ha a mai nap hasonló őszinteséggel válaszolunk, akkor bizonyosak lehetünk abban, hogy Isten a mai nap valami nagy, szép és jelentős dolgot fog velünk elkezdni. Nem baj, sőt még semmi sincs elveszve akkor, ha esetleg a mi válaszuk is hasonló az efézusiak válaszához, vagy ha azt mondjuk, hogy mi ugyan hallottunk Szentlélekről, de nem tudjuk, hogy mi az, hogy nem ismerjük Szentlelket, hogy nekünk távolról sincs részünk benne.

Csak az őszinte válasz után következhet a megoldás: Isten örömmel adja szent Lelkét azoknak, akik azt kitartóan és őszinte szívvel kérik. Nem elég egyszer-kétszer, borongós hangulatban, ímmel-ámmal közeledni a világ teremtőjéhez, de nem is illik a keresztyén emberhez az ilyen magatartás. Ostromoljátok kitartóan a Felsőgest, mert aki kér, annak adatik, aki zörget, annak megnyitják – bátorít minket drága megváltónk, Jézus Krisztus.

Az emberek sok minden után vágyakoznak, sok mindent szeretnének megszerezni e földi élet ideje alatt. Sok szép, nagyszerű és hasznos dologra igyekeznek, de ti vágyakozzatok a legszebb, a legnagyobb, a leghasznosabb és legszentebb „vagyon” után, és kérjétek buzgón a ti mennyei Atyátoktól Szentlelket. Ámen.

Az Úrnak Lelkével

Alapige: Zakariás 4,6
Bibliailvasás: 2Mózes 20,1-17

I.

A ma hozzánk szóló üzenet először Zorobábel felé hangzott Zakariás próféta ajkáról. Nem erővel és nem hatalommal, hanem az Úrnak Lelkével lehet a hívő embernek az előtte tornyosuló nehézségek fölött győznie.

Ki volt ez a Zorobábel és milyen körülmények között élt? Az átlag keresztyén, aki a Bibliából jól ismeri Ádámot, Noét, Ábrahámot, Mózeszt, Dávidot, nemigen tud róla semmit, pedig igen nevezetes személy volt. Egyesítette magában Mózeszt és a templomépítő királyt, Salamont. Ugyanis a hetvenéves babiloni fogságból ő vezette haza a népet, mint egykor Mózes Egyiptomból; és a babiloni fogság elején Nabukodonozor által lerontott templomot ő építette fel másodszer, amint azt először Salamon király tette volt. Népvezető és templomépítő egy személyben.

Nem volt közönséges ember. Királyi vérből származott, és a babiloni fogságban is a királyi udvarban élt. Amikor Círus, a perzsa király engedélyt adott a fogságból való hazatérésre és a jeruzsálemi templom újból való felépítésére, keresve sem találhatott jobb vezetőt a zsidó nép élére, mint Zorobábelt.

Zorobábel a perzsa királyi udvarból ismerte a földi sikerek két legnagyobbikának, az erőnek és a hatalomnak a jelentőségét. Erőre és hatalomra épült a hatalmas perzsa birodalom. Mint udvari ember, maga is megtapasztalta, hogy milyen sokra lehet menni az erővel és a hatalommal.

A hazatérés sikeres volt. Annál több nehézség támadt a templom újjáépítése körül. Állandóan harcban kellett állaniok a munkát zavaró szomszéd népekkel. A maguk kicsiny erejét és hatalmát latba vetették, de így sem ment a munka. Az építés megkezdése után tizenhat évig szünetelt a munka.

A hatalom és az erő fontosságát ismerő Zorobábel joggal keseredett el, hogy az általa jól ismert két nagy emberi hatalommal semmire sem tud menni. Emberileg teljesen csődbe jutott. De a tapasztalata csak ennyi volt: emberi erővel és hatalommal nem mehet semmire. Akkor honnan vehet erőt és segítséget az Úr házána építéséhez? Ebben a reménytelen, kétségbeesett helyzetben szólt hozzá Isten Zakariás próféta által: nem erővel és nem hatalommal, hanem az Úrnak Lelkével. Amíg ezt a szót nem hallotta, csak a maga emberi tehetetlenségét ismerte, de most egy új erőforrás nyílt meg előtte: Isten Lelkének segítsége és ereje, biztatása és bátorsága. És amit erővel és hatalommal nem tudott elvégezni, végrehajtotta az új erővel: a Szentlélek segítsége által.

Ez az igazság vált teljesen nyilvánvalóvá az első pünkösdkor. Az erő és hatalom nélküli tanítványok tehetetlenül és tétlenül ültek a jeruzsálemi felházban. De amikor az Úrnak Lelke megérkezett, teljesen megváltoztak: felbátorodtak, kimentek azok közé, akiktől addig féltek, és bátorsággal kezdték hirdetni az Igét, és pedig úgy, hogy szavuk nyomán háromezer ember tért meg Jézus Krisztushoz.

II.

A Szentlélek új erőt adó hatalmáról a Szentírás sok-sok helye tesz bizonyosságot.

Csak néhány közismert példát említsünk.

A még serdülő ifjú pásztor legényke, Dávid legyőzte a filiszteus óriási Góliátot, akivel az erős zsidók közül senki sem mert párviadalra kiállni. Amikor a bottal és parittyával közeledő ifjút Góliát meglátta, csúfolódva kiáltotta feléje: eb vagyok-é, hogy bottal jössz reám? De Dávid megfelelt neki: Az Úrnak a nevével, az Úr Lelkének erejével megyek ellened. És mindenki ámulatára legyőzte a nálánál sokkal erősebb óriást.

A nagy éhség idején Isten Izráel legszegényebb asszonyára, a sareptai özvegyre bízta Illés próféta ellátását. Az özvegynek csak egy markocska lisztje és pár csepp olaja volt, de Isten erejében bízva vállalta a próféta kosztját. Nem csalódott, mert Isten Lelkének ereje naponként kirendelte az özvegy korsójába az olajat és vékájába a lisztet. Úgy, hogy a nagy szárazság idején mindennap volt eledele nemcsak Illésnek, hanem az özvegynek és a fiának is.

Pál apostol nagyon gyenge, beteges ember volt, de Isten Lelkének ereje által mérhetetlen ellenállás és munkabírás élt a tagjaiban. Egész héten át szőtte a sátorponyvát, és nemcsak magáról, hanem a vele levőkről is gondoskodott. Pedig nem volt olyan szenvedés, amelyet meg nem kellett volna tapasztalnia. Hajótörést és fogságot szenvedett, a legkülönbözőbb betegségekkel küzdött. Rablók támadták meg, a népéhez tartozók többször megkövezték. Mindezekben a nehézségeken győzedelmeskedett a Szentlélek kegyelmes ereje által.

De nemcsak a Bibliában, hanem az egyház történetében is fényes példái vannak annak, hogy Isten Szentleke erővé válik a hívők életében éppen akkor, amikor már semmi erejük és hatalmuk sincs. A reformátorok, a misszionáriusok, a nagy bizonyágtevők életének a sikerét nem lehet megérteni másból, csakis a nekik adott Szentlélek erőt sugárzó hatalmából. Hogyan mert Luther a wormszi birodalmi gyűlésen császárral, fejedelmekkel szembeszállani és győzni, ha nem a Szentlélek által? Kálvin majdnem a szíve utolsó dobbanásáig dolgozott, mert nem akarta, hogy az Úr tétlenül találja akkor, amikor eljön érette. Ezt a mérhetetlen erőt egyikük sem tulajdonította önmagának. Megvallották, hogy nagyon erőtelen emberek voltak, de vették a Szentlélek mindenre elégséges erejét.

Ne gondoljuk, hogy ugyanaz a Szentlélek ma már nem munkálkodik, hogy a Szentlélek ma már nem tud erőt adni a ma élő hívő embereknek: Minden pünkösdkor eszembe jut 1928 pünkösdje. A theológián voltam szenior. Az egyik theologiai hallgató megbetegedett, és nem mehetett legációba. Ha nem mehet szolgálni, elesik a theologiai hallgatók legnagyobb segélyétől, a legátumtól. Mivel én szabad voltam, vállaltam az egyik kolozsvári legátus szolgálatait, hogy az elmehelesen a beteg kolléga helyett a számára kijelölt faluba ünnepi követként. Mindez az ünnep szombatján történt. Nekem öt pünködsdi beszédre kellett elkészülnöm. Nem tehettem mást, mint hogy kértem a Szentlelket. És a Lélek erőt, bölcsességet és szót adott, hogy három nap alatt egy ágendát és öt prédikációt mondhassak.

De nemcsak én, hanem bizonyára ti is tudtok a magatok életéből példát idézni arra, hogy az emberi erőtelenség között Isten milyen csodálatos erőt tud nyújtani a gyenge, gyarló embernek. Hány szegény özvegyasszony tudta fillérekből felnevelni árván maradt gyermekeit, s míg az erősek és a hatalmasok állandóan küzdöttek az anyagi gondokkal, addig neki még arra is jutott a szegénységből, hogy másokat megszégyenítő módon adakozzék. Ó, az emberileg nagyon erősek és hatalmasok a nehézségek súlya alatt hirtelen összeroppannak, de az erőtelenek a Szentlélek által mindenre nyernek erőt és hatalmat.

III.

Elmélkedésünket zárjuk egy gyakorlati kérdéssel: hogyan lehet ma éppen az enyém a Szentléleknek ez az ereje?

Samáriában Simon, a varázsló pénzért akarta megvenni Péter apostoltól, mert látta, hogy ez milyen nagy csodákat tesz általa. De Péter ezt mondotta neki: A te pénzed veled együtt vesszen el, mivel azt gondoltad, hogy Istennek ajándéka pénzen megvehető (ApCsel 8,20). A Szentlelket ingyen, ajándékba lehet megnyerni. Nem lehet kiérdemelni sem. Isten adja mindenkinek a maga és mások hasznára és örömére. Hogyan?

Mindenekelőtt a teljes összetörés és megalázkodás után. Zorobábelnek is be kellett látnia, hogy erővel és hatalommal nem megy semmire, hogy az emberi kudarcai után új erőforrásnak kell megnyílnia az életében. Ez a Szentlélek ereje. A magában vagy az emberi lehetőségekben bízó ember sohasem nyerheti el a legnagyobb erőt, Istennek tu-

lajdon erejét: a Szentlelket. De a hozzánk hasonló, sok mindenből kiábrándult, elerőtlenedett emberek szíve mindig megtelt a Lélek erejével, ha feléje fordultunk.

A Szentlélek a leghatalmasabb erőforrás: maga Isten akar nekünk erőt adni. A rajtunk kívül lévő erő csakis akkor hat a mi javunkra, ha kapcsolatot teremtünk vele. Itt a szobában a villanylámpa azonnal felgyúl, ha a kapcsolót megfordítjuk. Igen, mert összeköttetést teremtettünk a villanytelep hatalmas áramkészlete és a gyenge villanyégő között. Kapcsolat nélkül soha ki nem gyúl a lámpa. Kapcsolat nélkül sohasem vehetjük a Szentlélek erejét. A kályhánkban égő gáz csövei részére sáncot ásunk, a villanydrótoknak csatornát vésünk a fal vakolatába, hogy azután az üregbe behelyezhesük a gázcsövet és a villanydrót. Ugyanígy van Isten Lelke is. Önmagunk megalázása, megüresítése a sánc ásása, a csatorna készítése a Szentlélek áramát hozó cső vagy villanydrót számára.

Rá kell figyelniünk arra az új lehetőségre, arra az új erőforrásra, amelyet a Szentlélek kínál nekünk. Amikor a villanyvilágítás vagy gázbevezetés lehetősége megnyílt, mindenki igyekezett annak az előnyeit a bevezetés által biztosítani. Nos, hogy állunk a Szentléleknek, ennek a hatalmas erőnek a magunk életébe való bevezetésével?

Az első nyilvánvaló mód és lehetőség: a Szentlélekért való imádkozás. Aki Szentlelket kér, az mind kap. De valóban hittel kell kérniünk. Azok, akik komolyan elkezdtek a Szentlélekért imádkozni, mind megnyerték azt. A Szentlélekért imádkozni azt jelenti, hogy nem hagyjuk azt abba, amíg ténylegesen meg nem érezzük szívünkben a Szentlélek megerősítő és megújító jelenlétét.

Sokan az egyházi éneklés közben tapasztalták meg, hogy a szívüket átjárja valami eddig ismeretlen áram, a Szentlélek áramlása, békessége és öröme.

Mialatt a Bibliát olvassuk vagy az igehirdetést hallgatjuk, sokszor halljuk a Lélek szavát. El kell jutnunk oda, hogy a prédikáció emberi szavaiban Isten szavára tudjunk figyelni. Ha az életünkben csak egyszer is megtörtént velünk, hogy a prédikációban maga Isten szólt hozzánk, az már a Szentlélek bennünk való kegyelmes munkája volt. Ugyanígy vagyunk az úrvacsorával. Mi lelkipásztorok csak egy darabka kenyéret és egy kortyocska bort tudunk adni. De mialatt a kenyér és a bor egygyé lesz a testünkben, megtörténik a csoda: Isten Szentlelke Krisztus mennyei erejét közli velünk, nem a testünkkel, hanem a lelkünkkel.

Imádkozás, egyházi éneklés, igehallgatás, úrvacsora! Mennyi út és alkalom arra, hogy Isten Szentlelkének erejét ma mi magunk is megtapasztalhassuk.

Ezeket az alkalmakat Isten maga készítette elő a mi számunkra. De egyben kész is arra, hogy a mi javunkra felhasználja azokat. Ő mindig a mi rákészlésünk és igyekezetünk mértéke fölött áldja meg ezeket az alkalmakat és gazdagít meg bennünket Szentlelke mindenre elégséges erejével. Ámen.

Márkus Mihály

Veszprém, Magyarország

Pünkösöd

Alapige: Apostolok Cselekedetei 2,1-3

Bibliaalvasás: 2Mózes 3,1-10

Arra tanfottak bennünket – a lelkipásztori szolgálatra készülve –, hogy mindig azért kell hálásnak lennie egy igehirdetőnek, ami van, és nem amiatt kell keseregnie, ami nincs. Mindig a jelenlevőket kell biztatni és építeni, és soha nem a jelenlevőknek kell szidni a távolmaradottakat. Ez az igazság azonban a dolgoknak csak az egyik fele.

Egy régi prédikációs könyvből egy pünkösdi igehirdetés bevezetését idézem. A múlt században mintegy háromezer református gyülekezete volt a Magyar Református Egyháznak. Így kezdte a szolgálatot a tiszteletreméltó idős igehirdető: Ünneplő gyülekezet! Amikor Péter apostol elmondta volt az első pünkösdi prédikációját, egyetlen igehirdetése hatására háromezer ember fordult oda Istenhez, tért és keresztkedezett meg. Vajon ma a mi egyházunkban – hangzott a század elején – az Úr 3000 szolgájá-

nak pünkösdi prédikációjára esik-e vajon egyetlen ember, aki most fordulna oda, térne vissza szívvel és lélekkel az élő Istenhez?

A pünkösdhöz, Isten Lelkének kiadásához az is hozzátartozik, amit így hallotunk: mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen. Hogyan értjük magunkra ezt a szót? Mondhatjuk-e, hogy az a gyülekezet, aki templomba jár? Finoman különböztetnek az egyházi törvényeink a „gyülekezet” és az „egyházköztség” fogalmi között. A gyülekezet: akik „összegyűlnek”. Az egyházköztség: egy-egy polgári településen belül a református egyháztagok. De vajon van többféle egyháztag? Lenne első-, másod- és harmadosztályú hívő? Első-, másod- és harmadosztályú egyháztag? Azok az „elsőosztályúak”, akik templomba is járnak? Nyilván nem tudnánk ilyen rangsort felállítani. De akkor kiknek kellene együtt lenniük ahhoz, hogy mi is elmondhassuk: „mindnyájan”. A tanítványok sokan voltak együtt. Volt, amikor Tamás nem volt közöttük. De hiába mondanók azt, hogy az a Tamás kétkedő, félig-meddig bizonytalan ember: ha az az egy is hiányzott közülük, nem voltak együtt mindnyájan.

Krisztus Urunk mondott egyszer egy példázatot, ahol száz bárányt meg egy elvesztett emlegetett. A századikat nagyobb becsben tartotta, mint azt a 99-et, amelyik magmaradt. Akkor vagyunk mindnyájan együtt, ha mind a száz megvan. Ma így mondanánk: ha száz százalék! Igaz, elméletileg nem tudnánk olyan időpontot mondani, ami minden reformátusnak megfelelő lenne. Sokan dolgoznak olyan munkában, ahol vasárnap is szolgálatba kell lépni, ott kell lenni. A keresztyén egyházak mintegy 150–180 évvel ezelőtt aludtak el ebben a kérdésben. Mert akkor kezdett fejlődni a modern gyáripár, akkor kezdtek épülni a nagyvárosok, a hozzájuk tartozó közlekedési, vendéglátóipari és egyéb feltételekkel. Akkor senkinek nem jutott eszébe, hogy ez ellen tiltakozzon. Az első jajveszékelések száz évvel később, e század elején születtek: egy kerek évszázadot átaludtunk! Elveszett a gyülekezeti közösség, elveszett az az alkalom, hogy mindnyájan együtt lehetnénk – ezt ne mondjuk jónak! Tekintsük feladatunknak, hogy ennek valamilyen formában való változását próbáljuk kimunkálni, kialakítani az előttünk álló esztendő folyamán. Mert ezt igaz hittani tétlként jól fogalmazza meg minden felekezet: Isten Lelkének ajándéka soha nem egyes embereknek adatik, hanem mindig közösségeknek. És még ha azt mondhatjuk is, hogy valaki kimagaslóan nagy hatású ighirdető, ragyogó szónok vagy az Istentől ész és kiváló képességeket kapott ember, úgy azt az embert mindig valamilyen közösség tagjaként kapta Isten gyülekezete. Sohasem egyéni ajándékként, egyéni kitüntetésként. Ha nincs együtt a közösség hiánytalanul: hiába várjuk a pünkösdi csodáját.

Miben állhatott a pünkösdi csodája? Az ószövetségi „előkép” az égő csipkebokor története. Mózes nem „tűzesetet” írt le. Az írta le, amit látott. Ott vibrált a láng a csipkebokor körül, de a bokor nem hamvadt el. Nem olyan tűznek volt az a lángja, amely elégeti az élő és az élettelen, hanem az Isten jelenlétének fokozott, nagy hatású formája.

Ehhez hasonló történt pünkösdkor is. Megremegtek a szívek, és megremegtek a falak. Megremegett a föld. Zúgás hallatszott, mozdult a ház, és mintha tűz lett volna a levegőben. Tűz, ami mindenkit külön megérintett, mindenkit külön megragadott, mindenkit külön belső lángra lobbantott. A régi pünkösdrajzok igen szemléletesek: Mindenkin a vallára odarajzoltak egy kis lángnyelvet. Mindegyikükre rázállt, mindegyikükre ráült, mindegyiküknek a lelkét egyszerre gyújtotta lángra.

Ha egyedül, egyenként, családonként a kis szobában Bibliát olvasva és otthon imádkozva várjuk: hiába várjuk! Isten a Lélek ajándékát a közösségnek, az együtt imádkozóknak, az együttlevőknek akarta és akarja adni. Ha tehát szeretnénk előbbre jutni, ha szeretnénk azt, hogy a magunk és gyermekeink református hite ne csak bétanult szöveg legyen, hanem belső meggyőződés, akkor ne restelljünk ezért együtt könyörögni! Ne restelljük az együttlét alkalmait áron is megvenni! Ne restelljük az együtt imádkozást, mert Isten az apostolok példája szerint és azóta is az egyház múltjának tengernyi példája szerint az együttlevőket ajándékozta meg Lelke erejével. S ő várja, türelemmel várja, amíg a távolmaradók is visszatérnek hozzá.

Addig az együttlevőkre rábízta azt, hogy mindenki, aki templomba jár, legyen presbiter vagy presbiterfeleség, legyen ifjabb vagy idősebb, tekintse magát a pásztor segítőtársának abban, hogy valóban mindnyájan együtt legyünk, hogy együtt megérezzük Isten közelségét és ez a közelség formáljon bennünket Isten akarata szerint! Isten gyermekeivé és Isten szent egyházává. Ámen.

Ravasz László

Lélek és élet

Alapige: 1Korinthus 12,13

Bibliaviasítás: Ezékiel 37,1-17

Lehet-e újat mondani egy pünkösdi prédikációban? Újat nem is szabad; mindig a régi és örök igazságot kell hirdetni. De mindig mást mond az, aki az örök igazságokat újból átéli. Képzeljétek el, ha valakinek minden évben beszélnie kellene a tavaszról, vagy a csillagos égről, vagy a szerelemről. Mindig ugyanarról a végtelenül nagy dolgról beszélne, de azért mindig mást mondana róla. Hiszen éppen abból áll a szellem igazi ihletettsége, hogy régi dolgokról újat mondjunk, ahelyett hogy új dolgokról régi énekeket énekelnénk.

Ma például a Szentlélekről akarván beszélni, az foglalkoztat, hogy a Szentlélek az életnek a lelke. Életet ad, sőt azt mondhatnám, hogy a Szentlélek maga az élet, mégpedig az igazi, az örökkévaló Élet, a legnagyobb jó, ami Isten kegyelméből részünkre jut.

I.

Ez látszik a mi személyes életünkben.

Az élet örök titok. Mindenki tudja, mit értünk alatta, de senki sem tudja megmagyarázni, sőt talán meghatározni sem. Az az egysejtű lény, amelyik táplálkozik, kettéoszlik, tökéletesen azonos önmaga hullájával, csak az a lényeges különbség van kettőjük között, hogy a halott amőba nem táplálkozik és nem szaporodik, sőt széthull vegyi alkotórészeire. Az élő virág és a halott virág között alig lehet különbséget tenni, annyira egyformák; az egyik azonban olyat művel, amire a másik képtelen: nő, kivirul, gyümölcsöt hoz. Akár egy pillangó, akár egy elefánt, ha él, fenntartja önmagát az egész világmindenséggel szemben, még ha ellenségesen fordul is az feléje; ha pedig elszállt belőlük az élet, százezer papnak az imádsága, milliós lóerős villanygépek, tudósok és klinikák erőfeszítése nem képes megakadályozni, hogy feloszló hullájuk hosszabb vagy rövidebb idő alatt el ne tűnjék a körülöttük levő világba. Amőbának, búzakarásznak, katicabogárnak vagy oroszlánnak az élete mégiscsak valami megfoghatatlan lelki valóság, amelyet tényként kell elfogadnunk, hatásaiban csodálnunk, törvényeiből megismernünk, de soha rejtelmes magvát és kikutathatatlan titkát meg nem ragadhatjuk.

Ezért van az, hogy az emberi gondolkozás kezdettől fogva az élet és a lélek fogalmát összekapcsolta és ilyen vagy olyan egyenletbe állította. Ősi emberi szemlélet szerint az élet lelke valahol a vérben van, és a lélek olyan, mint a vér: sűrűsége, hőfoka, keveréke szabályozza a lelket. Ez az élet ott lesz a legmagasabb rendű, ahol a lényegét alkotó lélek tud önmagáról, törvényt ad önmagának, megbecsüli önmagát és öntudatos cselekvéssel fenntartja önmagát. Igen, az emberi élet magvát is a lélek alkotja; a mai természettudomány ezt az igazságot egyetemlegesen vallja. Léleknek nevezi azt az életerőt, amelyik az ember egész mivoltában, a testét alkotó vegyi folyamatok változásaiban éppúgy, mint a belső elválasztású mirigyek működésében, a reflexmozgásoktól kezdve fel az öntudatos jellem és az ihletett szellem legmagasabb tevékenységéig, minden nyilvánulásának kikutathatatlan, megfoghatatlan alánya. Hajlandó elismerni azt is, hogy ennek a léleknek van olyan nyilvánulása, amelyik nincsen hozzátartozva a testhez, s immár nem vitatkozik azokkal, akik azt állítják, hogy a mi életünk-

nek testünkhöz kapcsolódó változásain túl csodálatos és megmagyarázhatatlan lehetőségei vannak. Ezért egész lényünk mindenestől fogva ettől a belső lelki alanytól függ, amit személyiségünk magvának is nevezhetünk, s testi-lelki nyilvánulásaink beláthatatlan változásait ez tartja össze, ez szervezi, ez fejleszti és ez valósítja meg.

Mindennél fontosabb kérdés tehát minden emberre nézve, hogy ennek a titokzatos belső erőnek szervező, uralkodó feje feltétlenül érvényesüljön külső és belső világunk felett, mert különben belső meghasonlások, széthullások, erjedések indulnak meg, szétmállik lelki világunk s utána elnyomorodik és semmivé lesz testi életünk is. És az emberi nyomorúságnak nincsen kiáltóbb próbája és megrendítőbb ítélete, mint az az egyetemes tapasztalás, hogy a lélek magunkból nem futja. Az emberi lélek nem elegendő az emberi világ összetartására, megmentésére és felmagasztalására. Széthulló világok, omladozó műreemek, feloszló szervezetek vagyunk mindnyájan, akik egy magasabb rendű lélek szervező munkája, újjászülető ereje után vágyakozunk.

II.

A lélek élet, ez látszik másodszor a közösségeknek az életében. Minden közösséget lélek szervez meg, és minden közösség lélek híján bomlik fel. A közösséget szervező lélek munkáját úgy végzi el, hogy egyik embernek megmutatja a másik embert mint ajándékot, értéket, legfőbb pótlékot, aki nélkül élete elégtelen és hiányos volna, s ezzel a két ember élete összeszőődik. Semmi sem bizonyítja ezt olyan világosan, mint a család élete. A szerelmes ifjúnak a párja az egész mindenség legfontosabb, legsürgősebb és legértékesebb darabja; mindent elhagy és mindenről elfeledkezik, csak ezt az egyet bírja. Az anyára, sőt az apára is a gyermek: saját életének megújulása és kivirágzása, s azt az ösztönös érzést kelti fel a szülőknél, ami a valóságnak is megfelel, hogy életük célja és koronája a gyermek. A hadvezérre a sereg drágább, mint a saját jobb karja, és a seregre a hadvezér fontosabb, mint a tulajdon szíve vagy feje. Mind e közösségek között egyike a legcsodálatosabbaknak a nemzet, amely olyan létformát jelent a mai ember számára, mint a sóra nézve a kockás kristályok. Igazán ebben virul ki emberisége, és enélkül önmagához méltatlan halmazállapotban van. És az egész emberiséget semmi más nem tudja összefogni és egységes, egyetlen élőlényé szervezni, nem születhetik meg addig e földön az emberiség mint élőlény, amíg egyetlenegy óriási lélek át nem járja és egységgé nem szervezi.

És most meg kell állapítanunk, hogy a közösségeket nem tudja fenntartani az a lélek, amelyik létrehozta. Ezt így is mondhatom: az emberi közösségek önmagukból nem tudnak megélni: lassanként szétomlanak. A szétomlás első jele: meggyengül a lélek, amelyik az illető közösséget létrehozta. Ezért olyan mély és szép alapigénknek a képe, amely szerint a lélek munkája az, hogy a tagokat testté szervezi, a test életét tagok életére ágaztatja el. A család rögtön elpusztul, mihelyt az élettárs nem a legdrágább lény és a gyermek nem az élet koronája. A nemzet beteg lesz, fája penészedik, levelei hullanak, ha minden tagja nem éppen nemzeti mivoltában találja meg saját lényének legmagasabb kivirágzását és ennek a nemzeti létnek javáért magát bármikor feláldozni vonakodik.

És most azt is megállapíthatjuk, hogy ez a veszedelem nem csak fenyeget, hanem ugyancsak bekövetkezett. Kell-e bizonyíték a családi élet széthullására? Kell-e tényeket sorolnom fel, hogy a nemzeti öntudat homályos, megnyilvánulásai ferdek, balogok, tisztátalanok? Férjnek és feleségnek, szülőnek és gyermeknek tökéletesen mássá lett a viszonya ahhoz képest, ahogy Isten Igéjéből tanultuk. Az igazi magyarság jelenítésére nézve tökéletes ellentétek uralkodnak közöttünk, és ez a pusztító zűrzavar egész közéletünket megbénítja. Itt is azt a tapasztalást kell tennünk, hogy a család nem képes önmagából megújulni, a nemzet maga nem tud tiszta törvényt adni, s minden arra utal, hogy egy magasabb rendű életnek és léleknek kell elkövetkeznie, különben ezzel a mi mostani nyomorult életünkkel veszedelembé és kárhózatba jutunk.

III.

Ezért olyan nagy vigasztalás a pünkösdi evangélium. Az, hogy van Szentlélek, amely Istennek a lelke, s éppen ezért van olyan élet, amelyik Istennek az élete. Élet, amelyik mindenekfölött örökkévaló, amelyik tiszta és tökéletes, lélek, amelyik életet teremt és ezt az életet örökre meg is tartja.

Jelentkezik mindenekfelett azzal, hogy megragadja és újjászüli személyiségünk legbensőbb magvát. Nem úgy, hogy más emberek leszünk s elvesz az, ami bennünk egyéni és jellemző, hanem úgy, hogy egy új életelvet plántál mibélünk: beolt minket a Krisztus életével. E beoltásnak az eredménye az, hogy személyiségünk jellemző vonásai megmaradnak, de átnemesednek; önmagunk leszünk, de Krisztushoz hasonlítottunk. Új ismeretek villannak fel előttünk, és ennek látásából új öröm származik, és az új öröm ihletésére új, áldott cselekedetek következnek. Bevonja a lélek egész testi életünket és megszenteli azt is, mint ahogy egy oltáron égő láng bevonja világossággal a templom falát. De nincs eltérve ehhez a testi élethez, mint ahogy a láng nincs kötve a templom falához, ha az elhull is, a láng tovább él és hozza a maga illattételét. Támasztja bennünk azt a nagy és boldog reménységet, hogy igazánban akkor lesz teljes, akadálytalan és győzedelmes, amikor a test börtönéből végképp kiszabadul. A Lélek ilyen módon szervez bennem egy új embert, s ez azon mértékben nő, ahogy a régi megöldököltetik; s ennek az új embernek rendeltetése, érdeklődése, berendezése egy olyan más világban megy végbe, melyet éppen az érdeklődés és berendezkedés által ragad meg s tesz élete boldog alkotórészévé.

De ez a lélek újjáteremti a közösségi viszonylatokat is. Férfi és asszony között az eset óta elrontott, megmetyelvezett és megátkozott viszonyt megszenteli és helyreállítja. Szülők és gyermekek, az egymást felváltó nemzedékek ellentétét kiegyenlíti, s aranyhidat ver az egymás után következő emberöltők között. Biztosít egy új folytonosságot, megcsinál egy láthatatlan történelmet, s mindebből felépít egy dicsőséges lelki országot. Megszenteli a csókot, fénnel hinti be a bölcsőt, sugárzóvá teszi szívünkben édesapánk és édesanyánk arcát. A nemzetnek megadja igazi méltóságát, amikor Isten szolgálatába állítja. Valósággá teszi fiai között az összefüggést, a felelősséget és a szolgálatot, amikor a nemzethez való tartozást csak a felebaráti szeretet és testvéri szolgálat útját tartja megvalósíthatónak. Közlebb hozza az emberiség egységének a megvalósulását, és ígéretben annak áldását már előre bírja. Bármilyen távol vagyunk még tőle, de a jóakarát és a reménység soha el nem fárad és soha el nem csügged. Mindezt azzal eszközli az Isten lelke, hogy a megváltott embert győzelemre segíti a bűn elleni harcban, s ezzel Isten dicsőséges élete beköltözik és elhelyezkedik a látható világba is, mint ahogy a napfény behatol a harmatcseppbe, míg azt egészen átdicsőíti s mint párát új szolgálatokra, új esősorsra küldi.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy itt közöttünk és bennünk Istennek a lelke úgy munkálkodik, mint ahogy a tavasz munkálkodik a természeti világban. Ha láttál ibolyát, fűszálat, rügyet, s észrevetted, hogy milyen lelkendező sietséggel és mily tökéletes engedelmességgel adják át magukat hódítójuknak és titokzatos királyuknak, a tavasznak, akkor azt is tudod, mit kell neked csinálnod ezzel a világot megszentelő, új és mennyei életet támasztó erővel, az Isten Szentlelkével szemben. És ha láttál avarlevelet, száraz ágat, halott madarat, leégett erdőt és fagyforrázta barackvirágot, azt is tudod, mi sors várja azt a lényt, amelyik kiszakad az ébredő, alkotó és teremtő tavasz nagy közösségéből, és mi sors várja azt az egyént, azt a családot, azt a nemzetet, amelyik kiszakad az Isten lelkének örökkévaló, élettámasztó, teremtő tavaszából.

Nagy sietséggel, teljes átadással, boldog hálaadással tegyünk róla, hogy itattassunk meg a Szentlélekkel s kereszteltessünk egy testté, a Krisztus dicsőséges testvévé! Ámen.

(1937)

„Abba, Atyám!”

Alapige: Róma 8,14-17

Bibliavetetés: 2Timóteus 1,7-14

A huszonnegyedik zsoltár első versében ezt olvassuk: „Az Úr a föld és annak teljessége; a föld kerekége és annak lakosai.” Ez a kijelentés azt jelenti, hogy az egész világ – az a része, amelyet ismerünk és az a része is, amelyet nem ismerünk még – a teremtés jogán egészen és egyedül az Istené. Ez egyben azt jelenti, hogy azok az emberek, akik Ádámától kezdve mindmáig benépesítették ezt a földet, és akik a Jézus Krisztus másodszori eljövételéig be fogják népesíteni ezt a gyönyörű csillagot, mind-mind az Isten tulajdonai. Tehát a teremtés jogán az egész világ s benne minden egyes ember Isten tulajdona.

A Szentírás bizonyosságot tesz arról is, hogy Isten nem csak megalkotta a világot és az emberiséget, hanem a kezdet kezdete óta gondot viselt és visel mind az egész világra, mind a benne élő emberiségre. Mi magunk is bizonyosságot tehetünk arról, hogy Isten a mi személyes életünk gondviselője is. Ha ez így van, akkor reménységünk lehet abban, hogy a jövődőben is ezt fogja tenni. Ebben a kérdésben Isten nem személyválogató. Ez nagyon lényeges dolog. Erről Jézus Krisztus így tesz bizonyosságot: A ti mennyei Atyátok „felhozta az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak” (Mt 5,45). Tehát a világ minden lakosa az első embertől az utolsóig a gondviselés jogán Isten tulajdona.

Ezek után bárki felteheti azt a kérdést, hogy Isten megítélése szerint miben különbözik a hívó ember a hitetlentől? Miben különbözik lelkiismeretében a hívó ember a hitetlentől? Erre a kérdésre a Szentírás így válaszol: Isten azoknak, akiket megalkott, megadja az élethez szükséges dolgokat, a kenyeret, az öltözőruhát, az otthont, de – jól vigyázzunk – nem ad nekik üdvösséget, örök életet és helyet az Isten országában.

Üdvösséget, örök életet és helyet Isten országában csak azok nyerhetnek, akiket Isten erre kiválasztott, akiket földi életükben elhívott, akik erre a hívásra hűségesen feleltek. Honnan tudom én meg azt, hogy Isten engem kiválasztott az üdvösségre és az örök életre? Hogyan tudjak én válaszolni Isten hívására, amely hasonlít ahhoz a híváshoz, mellyel Jézus Krisztus rendre-rendre elhívta tizenkét tanítványát? Erre a felolvasott szent Ige roppant egyszerű választ ad. Onnan tudjuk meg, hogy Isten választottai, elhívottai, az örök életre eljegyzettei vagyunk, hogy belénk árasztja az ő Szentlelkét. A Szentlélek azt a hitet ajándékozza számunkra, amely felismerteti velünk Istent és az ő terveit. Ez a terv világterv, közösségi és egyéni terv.

Szentlélek tesz képessé az imádkozásra. Ezt a felolvasott szent Ige így mondja: amikor valaki a fiúság Lelkében részesül, így tudja szólítani Istent: „Atyám”. Amikor összegyűlünk, mint ma, akkor együtt tudjuk kimondani: „Atyánk”. Azért tudjuk ezt napról napra kimondani, azért tudjuk Istent Atyánknak nevezni, mert Jézus Krisztus szívünkbe és szánkba adta a világ legszebb imádságát, mely így kezdődik: „Mí Atyánk...”

Amikor rám árad a Szentlélek, akkor én bizonyágtévő emberré változom. A bizonyágtétel legegyszerűbb formája a szóban való bizonyágtétel. A szóban való bizonyágtétel olyan, mint amilyent most hallotok a szószékről. De lehet olyan is, amilyent egymásnak szoktatok mondani akkor, amikor érzitek, hogy embertársatoknak szüksége van erre a bizonyágtételre: Még akkor is hitvalló bizonyágtétel ez, ha csak olyan mondatokat, ha csak olyan mondatfoszlányokat használtok, mint például: Ne félj, mert megsegít Isten; ne félj, mert meggyógyít Isten; ne félj, mert veled az Isten. Ugye mennyi erő van egy-egy ilyen kicsi bátorító mondatban, amelyik a bizonyágtétel erejével hat.

A bizonyágtételben a szónál erősebb a cselekedet. Amikor nem csak azt mondom, ne félj, testvérem, mert megsegítelek, hanem egyidejűleg nyújtom a kezem és a kezemen ott van a segítség, amire atyámfiának szüksége van. Még az egyes cselekedet

teknél is több a teljes élet keresztyén magatartása. Így egész életemből bárki leolvashatja azt, hogy Isten gyermeke, a Jézus Krisztus tanítványa vagyok. Isten azt akarja, hogy ezeket a vonásokat állandóan hordozzuk. Ezt úgy képzeljétek el, mint amikor megláttok egy serdülő gyermeket, s nézve az arcvonásait, nézve a természetét, rádöbbenetek, talán mondjátok is: fiam, leányom, pontosan olyan vagy, mint az édesapád vagy az édesanyád volt a te korodban. Hadd mondják azt az emberek, hogy te olyan vagy, mint Jézus Krisztus tanítványai voltak e földön való jártukban. Hogyan történhetik meg ez? A válasz az, amit a felolvasott szent Ige mond: Isten lelke birtokba veszi a mi emberi lelkünket, s ennek eredményeképpen bizonyoságtételünk, akár szóban hangozzék el, akár cselekedetekben nyilvánuljon meg, akár az egész életünk bizonyoságtétele legyen, nem más, mint a Szentlélek és a mi lelkünk közös bizonyoságtétele.

A felolvasott szent Igének van egy igen nagy vigasztalása is. Ha mi Szentlélek által eljutunk az istenfiúság állapotába, akkor mi Isten örököseivé válunk. Nem akármilyen örökösei, hanem Jézus Krisztus örököstársai vagyunk, vagyis Jézus Krisztus helyet ad nekünk is az Isten országában. Ezért vigasztalta Jézus Krisztus mennybemenetele előtt tanítványait ezzel a beszéddel: „Ne nyugtalanodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem. Az én Atyámnak házában sok lakóhely van. Elmegyek, hogy helyet készítssek néktek, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek” (Jn 14,1-3).

Milyen jó végigjárni az életet azzal a hittel, hogy az én életem nem fejeződik be a halálban, hanem tovább folytatódik az Isten országában. Milyen jó hordozni azt a tudatos hitet, hogy jóllehet engem is eltemetnek, de ha Krisztus feltámadott, akkor az ő hatalmából én is fel fogok támadni. De nem csak én fogok feltámadni, hanem fel fognak támadni mindazok, akik hiszik és vallják a feltámadást. Ezért higgy az Úr Jézus Krisztusban és valld mennyei királyságát, mert ezzel a hittel és hitvallással egyben erősíted és bátorítod a válságban lévő testvéreidet is. Ezt erősíti meg a Róm 8,19 is, amikor ezt mondja: „a teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését”. Hidd el, várnak téged otthon, de várnak téged mindenütt, ahol erősítésre, bátorításra, vigasztalásra van szükség. Ha érzed, hogy ehhez nincs elég erőd, imádkozz, mert Jézus Krisztus ezt mondta: „Kérjétek, keressetek, zörgessetek, mert aki kér, mind kap; és aki keres, talál; és a zörgetőnek megnyitják.” Ámen

Varga Pál

Dietenheim, Németország

Ajándék

Alapige: 1Péter 4,10-14

Bibliavolasás: Apostolok Cselekedetei 2,14-21

„Az Isten Lelke nyugszik rajtatok” – e rendkívül erős szavakban nyoma sincs a bizonytalanságnak vagy valamilyen más előfeltétel szükségességének. Péter levelében határozottan, egyenesen és boldogítóan egyszerűen ez áll: Isten Lelke megnyugszik rajtatok!

A mai pünkösdi üzenetnek két része van: először arról olvashatunk, hogy mit tesz az, aki Isten Lelkének ajándékában részesül, másodszor arról szerzünk tudomást, hogy milyen boldogságot jelent az, ha Isten Lelke betölti életünket és szolgálatunkat.

I.

A Jóel prófétát idéző Péter apostol pünkösdi beszédében arról szólt, hogy Isten megígérte: „Kitöltök az én Lelkemből minden halandóra”! Ez a Lélek, Isten szent Lelke jött el az emberekhez, minden halandóhoz. Kitöltök, kiöntök, kiárasztok az én Lelkemből – mondja az Úr, és ezt a mennyei ajándékozást nevezzük pünkösdi ünnepnek!

Mivel ez a kitöltetés megtörtént és az emberiség ebből a Lélekből kapott, ezért beszélhetünk a Lélek ajándékairól. És ezzel kezdődik mai alapigénk. Ki-ki lelki ajándékokban, kegyelmi ajándékokban részesült, melyek a Szentlélek Isten adományai. Ki-ki különböző formában, helyen és időben ezekkel az ajándékokkal szolgál. A görög nyelvű bibliánkban eredetileg az áll, hogy „mindenki” kapott lelki ajándékot. Tehát mi is, mai emberek is. Isten kegyelmi ajándékait nem csak egy elit csoportnak adta és adja. Mivel ezt ilyen komolyan hangsúlyozza a Biblia, ezért mi mindnyájan megajándékozott emberek vagyunk! Isten kegyelme nekünk is bőven adott a Szentlélek ajándékaiból.

Ezek után nézzük meg kissé közelebről azt, hogy milyen ajándékokról szól alapigénk. Először a beszédről, de nem akármilyen beszédről van szó. Luther „prédikáció”-val, Károli „az Ige szólása”-val fordította e mondatot. Tehát nyilvánvaló, hogy nem mindennapi, közönséges beszélgetésről, hanem Isten üzenetének továbbadásáról van szó. A Lélek ajándéka az, hogy prédikálhatunk, hogy Isten Igéjét hirdethetjük. A régi templomok szószerkei fölött gyakran láthatjuk ennek az igazságnak művészi kiabrázolását: Isten Lelke galamb vagy felülről jövő fénysugár formájában ékeskedik az igehirdető felett. Az Ige szólása, Isten üzenetének továbbítása a Lélek ajándéka. Olyan nagy ajándék ez, amiért lelkészeknek és gyülekezeteknek állandóan hálát kell adniuk.

Mit hallottunk a mai lekciónban? Jólét megjövendölte: „fiai és lányaitok prófétálnak”, az Isten tetteit hirdetik és jövendölik. Kiöntötte az Úr Szentlelkét az emberekre, a Jézus Krisztus tanítványaira, és ezzel az ajándékkal kezdte el Péter, majd a többi apostol a „prófétálást”, a prédikálást és adta tovább azt nemzedékről nemzedékre.

A második ajándék a „szolgálat” – olvashatjuk Péter apostol első levelében. Itt a „diakónia” szó szerepel. Ha valaki „szolgál” – hirdeti az apostol –, azt azzal az erővel teszi, amelyet Isten ad neki. Ebből is érezzük, hogy itt „emberfeletti erő” áll a háttérben. Valóban úgy van, hogy a diakóniai munka területén nem támaszkodhatunk a magunk erejére. Isten Lelke erejének kell jönnie, hogy megerősítsen minket a szolgálatban. Itt mint lelki ajándékról, a cselekvő szeretetről, az önzetlen szolgálatról van szó. Egy diakóniai otthon a legjobb példa erre: öregeket gondozni, árva gyerekeket nevelni, haldoklókat ápolni, lelki betegeket megértéssel kísérni – ez mind-mind „emberfeletti” szolgálat. Ez mind-mind a felülről jövő kegyelmi ajándék eredménye, a Lélek munkája a mi világunkban.

Mindkettőről – a prédikálásról és a diakóniai szolgálatról – azt írja az apostol, hogy e kegyelmi ajándékokkal „sáfárkodni” kell! Ezt a régi, bibliai kifejezést sokan a mai fiatalok közül már nem is értik. Talán a talentumokról szóló példázat segít ennek megértésében. A gazda pénzt bízott szolgálóra, hogy azzal „sáfárkodjanak”, azaz gyümölcsöztessek, szaporítsák. Alapigénkben ez áll: mindenki, aki a Lélek ajándékát kapta, sáfárkodjék azzal egymás javára, egymás építésére. Mai világunkban ezt a folyamatot legjobban a „házmesteri szolgálattal” tudnám jellemezni. A házmester „intézi” a ház lakói javára a teendőket. Úgy gazdálkodik, úgy fáradozik, hogy szolgálatával mindenkinek hasznára legyen. A görög szó is, ami e helyen áll, erre utal. A ház irányítója, vezetője a közösség javát keresi. Felméri azt, hogy mi áll rendelkezésére, hogy mi a teendő, és azután dolgozik a ház lakói javára; nem a „saját csürrébe takarít”, hanem a ház, az „egyház” hasznát keresi! Ezzel bírta meg őt Isten, ebben áll az ő sáfárkodása. Milyen jó tudni ezt valamennyi egyházi szolgának: a mi sáfárkodásunktól függ emberileg az egyház felemelkedése vagy romlása. Mint Isten különböző ajándékainak jó sáfárai, dolgozzunk egymás építésén, hogy a Lélek munkája következtében szent kövekként együtt épüljünk lelki házzá, szent egyházzá.

II.

Ha Isten Lelke kiárad az életünkre, ha betölti lelkünket és szolgálatunkat, akkor ez boldogságot jelent számunkra. E boldog állapotban dicsőíti a megajándékozott ember Istent.

Erre még a próbák között is képes. Ezt húzza alá a mai pünkösdi üzenet. Szó van benne a tűz próbájáról és az üldözés következtében vállalt szenvedésről. A pünkösdi tűzről, felelevenítve a tanítványok élményét, a jeruzsálemi házat betöltő „tüzes nyelvekről” általában pozitív értelemben szólunk. A Szentlélek tüzének a jelei lángra lobbantották a szívünket, és elindították őket a misszió nagy útjára. Itt egy más tűzről ír az apostol: ne rémüljete meg attól a tűztől, amely a próba tüze, amely a szenvedésben kitartásra és állhatatosságra tanít meg benneteket. „Tűzben próbált arany” legyen a mi hitünk, hogy a szenvedés tüzeiben is hűségesek maradjunk a minket megajándékozó Istenhez.

A „tűz” próbája a kísértések próbája is. A bűn tüzebe került ember át kell hogy menjen a szenvedések nehézségein, hogy élete megújuljon és dicsérhesse Istent a próba utáni „új emberért”. Mindebben a Szentlélek ereje áll mellettünk és segít bennünket. A szenvedés „nem meglepő dolog” – tanítja a Biblia e helyen. Ez hozzátartozik a Jézust követők életéhez! De ebben a helyzetben is dicsőíteni lehet és kell Istent. Ez a Lélek nagyságának jele! A Lélek erejétől így megragadott ember a boldog ember.

Végül: „Boldogok vagytok – írja az apostol –, ha Krisztus nevéért gyaláznak titeket, mert megnyugszik rajtatok Isten Lelke.” Ilyen helyzetben is örvideni, a Jézus nevéért és ügyéért szenvedni valóban csak az tud, akin „megnyugszik Isten Lelke”, azaz akinek Isten Lelke békességet, nyugalmat ad. Olyan szép a Szentlélek ábrázolása a galamb formájában. Ez azért is tetszik nekem különösen, mert e versben szó szerint az áll, hogy „a Lélek megpihen rajtatok”! Az ember vállán megpihenő szelíd háziga-lamb az egyik legszebb kép, amely a békességet visszatükrözi. Nyugodt kell hogy legyen, csendben kell hogy maradjon az az ember, akinek vállán megpihen a galamb! Még a szenvedések között sem nyugtalankodik, nem gesztikulál rémülten, mert ott pi-hen vállán a Lélek galambja!

Adjon Isten nekünk ilyen pünkösdt, hogy életünk által mindenkor az Úr Jézus dicsőíttessék, akié – ahogy Igénkben olvassuk – a dicsőség és hatalom örökkön-örökké! Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Szekeres István

A házasság csodája

Alapige: Jeremiás 32,39

A házasság kialakulásának sok változata van. Egyik változata az, amikor ifjak, akik sohase látták egymást, egy váratlan pillanatban találkoznak, megszeretik egymást és összeházasodnak.

A másik változat az, amikor egy faluban vagy egy városban lakó ifjak, akik mint szomszédok, mint iskolatársak bár sokszor elmentek egymás mellett közömbösen, de adott pillanatban mint a szikra, úgy pattan ki szívékben a szerelem, hogy házasság lesz a következménye.

Sokféle vélemény volt a múltban, van a jelenben és lesz a jövőben, amely magyarázatot kíván adni erre a csodára. A felolvasott szent Ige ezt a magyarázatot adja: „adok nekik egy szívet”. Mit jelent ez? A két szív a helyén marad, mint eddig, mind a két szív a saját helyén dobog, mint eddig, de most egy „ütemre” dobognak. Ugyanaz a gondolat, ugyanaz az érzés vezérli mindkettőt. Az azonos gondolatban és a közös érzésben együtt dobbanó két szív egyesül. Az ifjak ajándékba kapják felülről a közös gondolatot és érzést, s azt csodaként elfogadják. Az isteni és az emberi összefonódásában születik meg az igazi házasság. Itt és így valósul meg a Szentírás egyik legősibb tanítása, a teremtési életrend igazsága: „elhagyja a férfiú az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik az ő feleségéhez” (1Móz 2,24).

A házasságban valósul meg Isten másik ajándéka: „adok nékik egy utat”. Ennek az ajándéknak van egy érzelmi vonása: az élettársak ragaszkodnak egymáshoz. Van egy értelmi vonása: a közös cél felé törekednek. Van azonban egy helyi vonás is: egy helyhez, az otthonhoz kötődnek. Ahhoz, hogy a lakás otthon lehessen számotokra, naponként küzdeni és naponként imádkozni kell.

Az új szívnek és új útnak van egy harmadik jelentősége is: az istenfélelem. Visszafele nézve ez azt jelenti, hogy Istentől kaptátok az életet, amely a gyermekkorban szép volt, mivel ez volt a gondtalanság és a játék időszaka. De talán még szebb volt az életek az ifjúkorban, amikor álmokat álmodtatok az életről, az otthonról, a családról, és igyekeztetek azok megvalósítására törekedni. Ennek az ifjúkori álomnak a legszebb időszakát éltétek át a mátkaság idején. Isten félelmében és szeretetében – előretételekintve – születnek majd meg megvalósítható terveitek és láthatjátok előre azt a küzdőteret, amelyen Isten gyermekeiként kell megoldanotok életek küzdelmes hónapjait. Az Istentől ajándékba kapott új szív és új út célja az, hogy jól legyen dolgotok, hogy mindennap legyen erő és hit, egészség és reménység együtt dobbanó szívetekben, hogy legyen egyetértés otthonotokban, hogy legyen lelketeknek csendje és békessége, hogy közeliak és távoliak egyaránt megérezzék azt, hogy otthonotok a soha el nem fogyó szeretet lelki szigete.

Isten az ő ajándékozó jókedvében nemcsak reátok, hanem az utána következő nemzedékekre, eljövendő gyermekeitekre és unokáitokra is gondol. A nagy éhség idején, háromezer évvel ezelőtt, a Szentírás tanúsága szerint a sareptai asszonynak Isten Illés által megígérte, hogy a korszósi olaj és a vékabeli liszt nem fogy el, amíg tart a szárazság. Korunk a lelki és hitbeli szárazság ideje, de ti legyetek boldogok, mert most esküvőtök nagy napján, itt a templomban, szereteteitek közösségében Isten azt ígéri nektek: ha az ő útján jártok tiszta szívvel, akkor veletek és utódaitokkal lesz mindörökké. Ámen.

Temetési beszédek

Bustya Dezső

Mindenre van erőm

Dr. Csiha Kálmánné Nagy Emese lelkipásztor fölött
1996. II. 12.

Alapige: Filippi 4,13

Istennek egy olyan odaszánt életű szolgálója írta le először ezeket a szavakat, akinek a helyzetébe nehezen illeszthetők bele e szavak. Az apostol rácsok mögött, fogságban szenvedett, melynek kimenetele emberileg teljesen bizonytalan volt. Lehet szabadulás, de lehet vértanúság is. Ebben az állapotban igazán meglepő e mondat: Mindenre van erőm. Egy testében tövist hordozó, cselekvésében erősen korlátozott lehetőségű ember mondja: Nekem mindennek ellenére van erőm, nekem olyan lehetőségem van, amitől a bilincsek sem foszthatnak meg. Van olyan erőtartalékom, amit nem ismerhet a világ, amit csak Isten megváltott gyermekei ismerhetnek. A Szentlélek által Pál apostol ajkára, tollára adott Igét mi is így érthetjük: Mindenre képes vagyok abban, aki engem megerősít! Mindent elviselek abban, aki nekem erőt ad! Mindent elbírok abban a Krisztusban, aki engem megerősít. A szinte korlátlan lehetőségű lélek örömteli vallomása ez. Azé az apostolé, aki tudott megaláztatni is, bővölködni is, aki mindenben és mindenkben ismerős volt, a jóllakással is, az éhezéssel is; a bővölködéssel is, a szűkölködéssel is.

Csak a Pál apostol vallomása ez? Isten kegyelméből ez egy ma élő Isten-szolgájának a vallomása is lehet. Mindannyiunké, akik most az egykor megfratott Igén át az örökkévaló Istennek ma hozzánk szóló üzenetét hallgatjuk.

Ez volt a vallomása, Istenben való boldog dicsekedése drága szeretetteknek, Dr. Csiha Kálmánné Nagy Emese lelkipásztor testvérünknek is. Nem magamnak kellett megkeresnem e mai prédikáció textusát: ez volt a mi nagyon kedves asszonytestvérünk, szeretett szolgatársunk utolsó írott bizonyágtétele. Ezzel az Igével mint „Februári levéllel” kereste meg a sajtón keresztül sok kétség és remény között vívódó testvéreit.

Akkor kapta felülről, a világosság Atyjától ezt az Igét, amikor életére rászállt az alkony, amikor a tíz éve hordozott tövis nyomán, a remény és a csüggedés birkózásában győzött az Atya akaratának alázatos elfogadása, amikor már készülgetett a mulandóból az örökkévalóba való átköltözésre. Mintegy mindent összefoglaló üzenetként hagyta a hozzá hasonlóan szenvedőkre a hitet erősítő, a kételyeket lecsendesítő Igét: Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít. – Ott a rab apostol a börtönben, itt egy törékeny asszony a betegágyon; de mindkettő azt az isteni csodát hirdeti: a portestet meg lehet bilincselni, össze lehet törni, de a lélek erejét földi hatalom el nem pusztíthatja. Ebben az Igében ragyog Csiha Kálmánné Nagy Emese egész földi élete – de ebben az Igében ragyog Isten minden szolgájának örök titka és csodája: az örökkévaló Isten megtartó kegyelme és ereje.

Van erőm – mondjuk a fiatalság rajtvonalán megfeszülve, készen a világ meghódítására. Van erőm, kiáltjuk, amikor a munka eszközére vetjük kezünket. Van erőm, valljuk büszkén a csúcok felé tekintve. Aztán jönnek az életet, hitet, reményt megpróbáló viszontagságok, szenvedések, lelket roskaasztó gyászok, szomorú elválások, jön a magunkra maradás, és így megtörtén mondhatjuk: Nincs erőm, amin át kell mennem, az meghaladja az erőmet. Es még kevésbé értjük az apostol szavából azt, hogy mindenre! Hogyan lehetne mindenre erőnk? Ahogy a próbák ekéje mind több barátát von az arcunkra, amint az átélt testi-lelki gyötrelmek mindjobban megfárasztanak, mindinkább ezt valljuk: Nekem már semmire nincs erőm.

Gyászoló testvérek, itt van az Isten gyermekeinek az erőtartaléka. Amikor a magabiztos ember az ereje végéhez ér, akkor az Istenben bízó lélek előtt megnyílnak a lát-hatatlan tartalékok, s míg a könnyáztatta arc mintha a menny világosságában füröd-nék, bátran vallja az Isten által újjáteremtett lélek: Nekem mindenre van erőm!

Ezt a mindenre felülről vett erőt szemlélhettük Nagy Emese szolgatársunk életé-ben. Isten felruházta kedves választott gyermekét mennyei erővel, amelyből drága in-dításokat kapott a szolgálatra, a szenvedések béketűréssel való elhordozására, a Krisztus mindenképp felett való szeretetére.

Ezt az erőt táplálta Isten eleve ismerő és eleve elrendelő kegyelme Déván és Balázsfalván, a gyermekkor egész életet meghatározó esztendeiben. És ezt az önfelál-dozó, szolgálatra indító isteni erőt szívta magába Brassóban, a Szeretetház áldott lég-körében, a szülők és a nagyszülők gondoskodó és példaadó szeretetében. És ez az erő indította az egykori kolozsvári leánygimnázium, majd a teológiai intézet felé. Ez a felülről való vonzás érlelte meg benne az elhatározást, hogy a lelkipásztor- és lelkész-nemzedékeket a Krisztus követésére tanító édesapa példája nyomán maga is felvegye a lelkipásztorság nehéz, de gyönyörűséges igáját, hogy aztán utolsó gondolatáig, leg-utolsó szívdobbanásáig hordozza azt mint Istentől nyert páratlan kiváltságot.

Mindenre van erőm... mindent el tudok viselni. Azt is, hogy az élet útja egyáltalán nem úgy alakult, ahogyan remélte. Hogy a rövid ideig tartó családi boldogság után, az egyedüllét szomorú esztendei következtek. Felülről kapott erőt, másként hogyan is tu-dott volna több mint hat éven át várni a szeretett hitvessel való találkozásra! Hogyan tudta volna egyedül nevelgetni drága gyermekét és ápolni szívében a reményt, hogy Isten jósága visszahozza az ártatlanul szenvedő férjet és édesapát! Így tapasztalta meg, hogy „Jó várni és megadással lenni az Úr szabadításáig” (JSir 3,26).

Az Úrban való bizakodás nem a tehetetlenség beismerése, hanem az a gyermeki hit, mely tettekre sarkall. Isten elvégzi azt, ami az övéinek javát és üdvét szolgálja: te-gyem meg én is, ami az én feladatom. Így a próbának kitett lélek nem merül el saját szenvedésében, hanem tovább szolgál, éppen úgy, mint az Igét frásba foglaló apostol. A testbe adott tövist nem veszi el az Úr, noha többször is imádkozik érte, de erősítő üzenetet nyer: Elég néked az én kegyelemem.

Szeretett szolgatársunk is a feladatra tekintett, s a maga fájdalomát hátratéva, hirdet-te a vigasztalás üzenetét más megszorodottaknak. Hordozta a Krisztus Igéjét Gyorokon, az arad-gáji gyülekezetben, majd Kolozsváron az alsóvárosi templomban. És Isten elhozta a várva várt szabadulás óráját, hogy azután hitvesével felvegye a gógáni-gógánváraljai kettős gyülekezet gondját. Innen vezetett útja Marosvásárhelyre, két évtizedes gyümölcsöző szolgálatra. Aztán papírforma szerint már nyugdíjasként, de a szolgálattól soha el nem szakadva következtek a kolozsvári tennivalók, ame-lyeknek teljesen odaszentelte magát. A Nőszövetség újjászervezése, a Református Család című folyóirat újraindítása, a lelkipásztornék találkozóinak, a nyugdíjasok bib-liaóráinak megszervezése és megannyi, elsorolni is sok és sokféle tevékenység. És mindenképp fölött: imádságos háttérként ott lenni a legfőbb őrhelyre elhívott hitves mel-lett, vele együtt hordozva egész anyaszentegyházunk valamennyi szolgálattelvéjének és gyülekezetének minden gondját.

Van erőm, mert másképp ez nem lehetett volna. Emberi erő? Nem, testvérek, az féleles és napról napra fogyatkozó. Hanem ahogyan az Ige folytatódik: Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít. A hívő embernek, az Úr elhívott szolgájá-nak ez az erőforrása! Van egy kimeríthetetlen kút, tele üdítő forrásvízzel: merítsetek belőle! Nem a tehetetlen siránkozás hozza a megoldást sem anyaszentegyházunk, sem az idők rostájában vergődő népünk életében. Egyetlen biztos erőforrásunk van, amely által mind az öröm napsugaras ösvényein, mind a bánat sötét völgyében bizton járha-tunk: a Krisztus ereje és kegyelme. Aki ezt az erőt naponként elkéri és megkapja Istentől, az betölti feladatát, amire elrendelte őt a mindenképp Ura.

Csiha Kálmánné Nagy Emese testvérünk mindannyiunk számára azáltal lett példa-képpé, ahogy erőtelen testében a hűséges szolgálatban Isten ereje megdicsőült. Szolgá-

latát idelent immár betöltötte; hűséges lévén a kevesen, hisszük, hogy odafönn, Isten-nél a többre bízást is megkapta az angyalok és idvezült lelkek boldog társaságában!

Tinéktek, gyászoló szerettei: öreg édesapa, 40 esztendő számtalan boldog emlékét szívedben hordozó hitves, egyetlen szeretett leánya, veje, drága unokák, közelben és távolban élő testvérek és mindazok, akiket rokoni szálak kapcsolnak a hazaérkezetthez – ezen az Igén át adjon a minden vigasztalás Istene igaz vigasztalást! Mindenre van erőm: ebben az Igében nektek kiváltképpen szól az Úr ígérete. Mindenre kaptok erőt; merítsetek naponként e drága kútforrásból, Krisztus mindenre elégséges erejéből!

Mi pedig, szolgatársai, munkatársai, résztvevő szívek, fájdalmatokban osztozva, kérjük az irgalmas és szerető Istent, hogy adjon nektek az ő mindenhatóságából erőt, hogy felvévén a szomorúság keresztjét, megvigasztaltan hordozzátok azt, és így halad-jatok a cél, az ő elhívásának örök jutalma felé. Ámen.

Sárpataki János

Az Istennek élő társ

Elhangzott Dr. Csiha Kálmánné Nagy Emese
temetésén Marosvásárhelyen

Alapige: 1Mózes 2,18; Róma 14,7-8

Ugye milyen félelmesen keserű igazság első alapigénk önmagában való igaz volta, különösen itt és most, e koporsó mellett. „Nem jó az embernek egyedül lenni.”

Holott igazán nem vagytok egyedül. Látjátok, mennyien vagyunk, mennyien van-nak veletek. Az első ember sem volt igazán egyedül, mert Isten olyan világba helyez-te, ahol mindene megvolt, mert egy olyan világba helyezte Isten, melyre maga az Úr mondta rá, hogy jó. És mégis, Isten úgy látta, hogy egyedül van az ember, egyedül van, mert valaki hiányzott mellőle, Isten meglátta az ember egyedüliségét, és szeretete-vel, teremtő akaratával társat szerzett neki, amikor szólt: Szerzek néki segítő társat. Itt sem vagytok egyedül, körülölelnek mindazok, akik szeretnek titeket, akik ebben a nagyon nehéz és szomorú órában együttéreznek veletek. Körülölel titeket ez a gyüle-kezet, mégis bizonyára úgy érzitek, hogy ilyen sok ember között is nagyon egyedül vagytok, hogy ilyen sok ember között is nagyon egyedül vagy, mert hiányzik az a társ, akit nem pótolhat számodra soha senki más. Ha most Dr. Csiha Kálmánné szüle-tett Nagy Emese főtiszteletű asszonyra, mindannyiunk kedves Emeséjére gondolunk, akkor úgy érzem, hogy ő volt az a drága társ, akit Isten szerzett a számotokra, akivel Isten megajándékozott benneteket. Teremtő akaratából, irántatok való szeretetéből így szerzett nektek segítő társat, csodálatos ajándékot, Isten drága áldását. Tudom, hogy itt és most egy kissé nehéz ajándékról és áldásról beszélni. Miért? Azért, mert ott és akkor, a teremtés hajnalán Isten valóban drága társat adott az embernek, akivel megnőtt az ember számára a világ, de itt és most Isten elvette azt a drága társat, akivel megfogyatkozott a világ, akivel megszegényedett az életetek, akivel megszegényedett mindannyiunk élete. Mégis itt és most, amikor reá emlékezem, amikor reá emléke-zünk, úgy érzem, hogy mindannyiunk szívében visszhangként alapigénk második része cseng: szerzek neki segítő társat. Igen, ő volt számotokra a drága segítő-társ. Hogy mennyire azzá tudott lenni, azt ti tudjátok a legjobban. Azok tudják ezt igazán elmondani, akik életének hosszabb vagy rövidebb szakaszában mellette éltek, akik benne és általa naponként Isten áldását és ajándékát vették. Hogy mennyire tudott Istentől rendelt társ lenni, azt ti tudjátok először, a testvérei! Mint testvér, igazi társatok, önfeledt és boldog játszótársatok volt a gyermekkor örömeit rejtő parókian, a balázsfalvi édes otthonban. Igazi, hűséges osztálytárs volt a brassói szeretetházban, majd a kolozsvári leánygimnáziumban és theologiai fakultásunkon. Mindig, mindenhol és mindenkor igazi, Istentől rendelt segítő-társ volt, aki figyelmességével, segítő-készségével mindig ott volt, ahol éppen szükség volt rá, aki már ifjúkorában sem élt önmagának, aki élete folyamán sohasem élt önmagának. Ezt te tudod igazán és

legjobban, kedves társa, aki 40 évi házasságokat minden szép, de éppen ezért nagyon fájó emlékével a szívedben úgy gondolsz rá, mint drága Istentől adott társra.

Áldott társ volt mint feleség! Attól kezdve, hogy kéz a kézben elindultatok a lelkipásztori gyönyörűsége, de nagyon terhes szolgálat útján, szívetekben az esketési Igével: Egymás terhét hordozzátok... – életre szólóan hűséges társad volt a teherhordozásban. Társad volt az Ige szolgálatában. Szolgatársként együtt lélegzett veled a gyülekezetekben: Gyorokon, Arad-Gájon, Gógánban, Gógánváralján, a Szabadi úti és végül a Gecse utcai parókián. A kolozsvári püspöki szolgálat, minden áldott napja felejthetetlenül szép vallomás, drága tanúság arról, hogy szolgatársként és hitvestársként Isten ajándéka volt számodra. Istentől rendelt drága segítőtárs volt, akivel együtt tudtátok megosztani a szolgálat terhét, akivel együtt tudtatok örvendezni a szolgálat hálaadásában. Ragaszkodó, hűséges társad volt akkor is, amikor a gonosz idők elszakítottak titeket egymástól. Jó és felemelő volt tudnod, hogy otthon, ha távol is, de van hazaváró segítőtársad. Naponként megújított a reménységben az a bizonyosság, hogy hitvestársad Istentől kapott hűséggel vár rád. Megboldogult testvérünk drága segítőtárs volt a nehéz időkben, te, kedves gyülekezet, és ti, kedves gyülekezetek, ha megnyitnátok szíveteket, akkor vége-hossza nem lenne a bizonyágtételnek, hogy mit jelentett számotokra az Istentől adott segítőtárs, hogy mit jelentett útnak induló vagy utat kereső ifjak életében az Istentől nyert drága hit tapasztalata, hogy mit jelentett a zátonyra futott életsorsok számára igei világossága, hogy milyen társ volt a betegség és a beteg lélek mellett a szívében hordott vigasztaló Igével, hogy milyen társ tudott lenni, amikor együtt imádkozott veletek. A szó igazi értelmében társatok volt az imádságban, Istentől rendelt társ, akinek a hitére lehetett támaszkodni, akinek hűségébe újból és újból bele lehetett kapaszkodni.

Földi életutunkat – sajnos – csak bizonyos ideig kísérheti és kíséri a társunk, még akkor is, ha az Istentől rendelt társunk. Mi most azért adunk hálát Istennek, hogy társunk volt, hogy társunk volt mint szolgatárs; ti azért adtok hálát, hogy társatok volt a családban; ti meg azért adtok hálát, hogy társatok volt a gyülekezetben, a szolgálatban. Igen, mi most azért adunk hálát Istennek, hogy életet mint Isten drága áldását és ajándékát újból és újból szétosztotta közöttünk. Hogy mennyire nem élt önmagának, azt azok tudjuk igazán, akik ismertük és szerettük őt, akik hónapok óta imádkozva, de mégis félelemmel figyeltük azt a küzdelmet, amit törékeny asszonyi testében törhetetlen hittel és akarással naponta vívott a betegség egyre inkább elhatalmasodó erejével szemben. Miközben imádkoztunk és reménykedtünk, miközben féltő szeretettel gondoltunk rátok és a jövőre, állandóan azt kérdeztük, hogy mi lesz velünk és mi lesz veletek, ha Isten más utat választott a drága társ számára, ha Isten akarata más, mint a mi akaratumk. Miként az ég magasabb a földnél, úgy Isten akarata is magasabb a mi akaratumknál! Isten csodálatos útjai mások a mi útjainknál. Lám, meghagyta Pál apostol testében a tövist, de egyben megerősítette kegyelmét, hogy elhordozhassa azt. És ebben a nehéz küzdelemben drága szolgatársunk nem élt önmagának, bár bizonyára régebben sejtette, miként mi is tudtuk, hogy már más útra készíti őt. Bár már csak morzsányi időt és morzsányi erőt kért a kegyelem Urától, mint a bibliai kananeus asszony, és ha morzsányi egészséget, és ha morzsányi erőt, és ha morzsányi könnyebbulést kapott ajándékba, akkor mindig meglátta azt a feladatot, amit megújult erővel és kemény akarással éppen neki magának kellett elvégeznie. Nem önmagának élt, hanem önmagát teljesen odaajándékozta a szolgálatnak. Ti tudjátok igazán, utolsó éveinek szolgatársai, hogy a püspöki palotában mennyi energiával és mennyi erőfeletti erővel és akarással küzdött. Egyaránt gondja volt a theologus leányokra és az özvegy papnékra, egyaránt gondja volt a szegényekre és az iskolákra, s e bámulatos tevékenység közben a legkevesebb gondja éppen önmagára volt, bár már két halálos betegség csíráját hordozta magában. Miként az Ige mondja, nem élt önmagának. Ebben a küzdelemben mind jobban és jobban fogyott az ereje, mind jobban és jobban fogyott az élete, s ő maga is egyre közelebb érezte az utolsó nap közeledését. Egyre mélyülő alázattal fogadta el Isten kezéből azt a más utat, amelyen Isten hazavezette őt. Életében beigazolódt az Ige igazsága: közülünk senki sem él önmagának és senki

sem hal önmagának, mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. A koporsóban pihenő szolgatársunk az Úrnak élt és az Úrnak halt. Életében és halálában egyaránt Isten imádságos, boldog gyermeke volt.

Úgy vagyunk valahányan, kedves testvéreim, mint egykor az emmausi tanítványok, akik sok-sok drága emlékkel a szívében, lelki béke nélkül indulnak haza Krisztus sírjától. Mindaddig társtalanok és árvák, amíg nem csatlakozik melléjük a mennyei társ, a feltámadott Krisztus. Isten bizonyára látja, gyászoló testvéreim, hogy ti magatokra maradtatok, de ne féljete, gondja lesz reátok. Még jobban hozzátok szegődik az a drága mennyei társ, aki egész életén át vezette őt, aki mindnyájunk számára biztos ígéretet adott: Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Fogjátok meg most még jobban ennek a mennyei társnak a kezét, s miközben eleresztitek drága földi társatok kezét, áldjátok és magasztaljátok megváltó Urunkat, aki szent hitünk szerint hazavezette őt a mennyek országába. Miközben elengedjük a hitvestárs, az édesanya, a testvér és a szolgatárs kezét, egyre jobban fogózzunk bele Isten hatalmas kezébe, akitől sem halál, sem élet, sem jelenvaló, sem elkövetkezendő, sem magasság, sem mélység, sem gyász, sem fájdalom soha el nem szakíthat bennünket. Ezzel a biznysággal búcsúzzatok, búcsúzzunk most mindnyájan tőle. Istennek engedelmeskedve tegyük őt hazavivő kegyelmes megváltó Urunknak kezébe. Ámen.

Ünnepi előadás

Imre Lajos

Krisztus uralmának forrása

Alapige: Zsidókhöz 1,1-3

Az áldozócsütörtök a Krisztus isteni felségének és dicsőségének ünnepe. Ezen az ünnepen az ő személyiségének minden emberi vonása háttérbe vonul, hogy helyet adjon annak a ragyogásnak, mely az ő egyedülálló, szentséges isteni személyiségéből sugárzik. Nagypénteken és a nagyhéten a fájdalmak embere áll előttünk, aki hordozza a mi bűneink büntetését és értünk hordozza a kereszt kínjait. Húsvétkor az élő Úr, aki diadalt ül a halál és bűn felett, aki széttépte annak láncait, aki az új élet ajándékát adja azoknak, akik hisznek benne. Ma, ezen az ünnepen, téren és időn felül úgy áll előttünk, mint a világ Ura és dicsőséges Királya. Azért áldozócsütörtökön nem lehet úgy ünnepelni, hogy ne gondoljunk az élő és uralkodó Krisztusra, hogy ne emelkedjék szemünk és hitünk előtt elképzelhetetlen és elérhetetlen magasságba. Sokszor úgy tetszik gyöngö hitünknek, hogy olyan megfoghatatlan messzeségbe, olyan elérhetetlenül távol jutott tőlünk, ahová nem tudjuk követni, s amely távolságot a hitünk szárnyai sem bírják már beröpülni. Nem csoda, hogy a tanítványok könnyező szemmel néztek utána, mert nem voltak tisztában azzal, hogy mit jelent ez. Csak később, a szentlélek munkája által lesz világossá előttünk, hogy a mindenek felett uralkodó Krisztus most közelebb van hozzájuk és hatalma érezhető és nyilvánvalóbb, mint akkor, amíg közöttünk járt.

Ez az ünnep az, amelyik a legjobban megpróbálja a keresztyén ember hitét. Eddig azzal áltathattuk magunkat, hogy emberi gondolatokkal, értelemmel mindent meg lehet érteni és el lehet fogadni, ami eddig a napig történt. Meg lehetett kisérelni megérteni földi élete minden eseményét, szavait és cselekedeteit. De az ő mennybemenetele túlterjed az emberi értelem határain, itt csak azt lehet tenni, hogy bejelentjük az emberi szellem munkájának és erejének a csődjét. Itt válik legvilágosabbá, még az előtt is, aki eddig nem tudta elfogadni, hogy a Krisztus munkája, személyisége túlesz minden értelmén, legyőz minden okoskodást, hogy ezeket csak a hit erejével lehet megközelíteni. Ezt a kijelentést: „én veletek vagyok minden napon, a világ végezetéig”, csak úgy lehet hinni, ha nemcsak azt hisszük, hogy Krisztus él és feltámadott, hanem szilárdul hisszük és tapasztaljuk azt is, hogy ő felsége és isteni dicsősége egész hatalmával uralkodik. Ez a végét jelenti minden „magyarázatnak”, minden emberi elmélkedésnek, mely az áldozócsütörtöki evangéliumban az elválás fájdalmát, a Krisztus emlékezetének az emberi lelkekben való állandó megmaradását, az ő uralmának intézményekben, jó cselekedetekben, az emberi nem tökéletesedésében való megnyilvánulásait akarja belopni az egyetlen evangélium helyére, melynek tartalma ez: Krisztus örökké uralkodik, s mi ezt az uralmat sem megmagyarázni, sem letagadni, sem elősegíteni, sem ledönteni nem tudjuk: mi akár kész örömet, akár fogsikorgatva csak alávetjük magunkat neki, mint olyan hatalomnak, mely fellebbezést és ellenkezést nem ismer.

Azért méltó és szükséges, hogy ezen a napon arról elmélkedjünk, hogy mi a forrása a Krisztus uralmának. Honnan van az a mindennél erősebb hatalom, melyet ő gyakorol a világra. Szükséges, hogy elmélkedésünk során meglássuk, hogy ez a hatalom nem olyan, mint amit mi tettünk, vagy amit nagyobbá tehetünk, ami tőlünk származnék. Tehát szükséges meglátnunk a Krisztus hatalmának szuverenitását és tökéletességét. A 2. zsoltár lerajzolja a népeket és a föld királyait, amint fellázadnak az Úr és az ő Felkentje ellen, amint le akarják rázni bilincseit és el akarják szaggatni kötelékeit, de zsoltárunk megmutatja azt is, hogy milyen hiábavaló minden erőfeszítés Krisztus uralmával szemben. A hiába lázadózókhöz kizeng belőle Isten szava: „Én kentem fel az én Királyomat a Sionon, az én szent hegyemen!” Pusztulással fenyegeti azokat, akik ellene állnak. Isten Igéje velünk most nem ezt akarja. Meg akar hódoltatni ben-

nünket, hogy annak engedelmeskedjünk, akit ő bűneinktől való megtisztításunk által tett Urunkká.

I.

Ha a Krisztus uralmának forrásáról beszélünk, akkor először egy veszedelmes és bűnös tévedéssel kell leszámolnunk. Ezért megállapítjuk, hogy ezt az uralmat Isten nem embertől, nem emberi dicsőítésből és magasztalásból veszi. Sőt inkább, akármilyen fájdalmas és kiábrándító is, de ki kell jelenteni, hogy az ember, az emberi szó és az emberi dicsőtés nemcsak hogy nem adhat, de még inkább elvehet az ő uralmának dicsőségéből. Napról napra az ő dicséretének szava százak és milliók ajakán hangzik, de nem vonna le az ő dicsőségének és uralmának tényéből semmit sem, ha az emberi ajkak hallgatnának és nem magasztalnák őt. Az emberi dicsőtés azért von le az ő hatalmának fenségéből, mert az ember, amikor dicsőt valakit, akkor mindig a saját mértékét alkalmazza. Ezért hiú és üres minden emberi dicsőtés. Minden történelmi nagyság, minden emberi magasztalás szomorú jelensége az, hogy a bűnös emberi természet és akarat beszennyezi és megfertőzi még azt is, amit a legnagyobbak tart. Az emberi dicsőtésben az önzés durvább vagy finomabb vonása fejeződik ki, mert az ember csak magát tudja és akarja elismerni. Ezért az emberi dicsőtés nem lehet forrása a Krisztus uralmának.

Ezért mondja az Írás: „Senki sem mondhatja Krisztust urának, csak a Szentlélek által.” A Krisztus uralmát emberi gondolkozással nem lehet felmérni és megérteni, mivel az egészen más, mint a mi kapcsolatos gondolkozásunk. Jézus uralmából hiányzik minden emberi vonás. Dicsősége ellentéte mindannak, amit mi hatalomnak és dicsőségnek tartunk. Ezért sohasem dicsőítheti igazán az ember az ő királyságát. Az Urat igazán és hitelesen csak az dicsőítheti, akit a Szentlélek indít az ő dicsőtésére. Ez a megfoghatatlan és az emberi szem előtt láthatatlan hatalom valósággá csak az előtt lesz, aki a Szentlélek által alávetette magát neki, aki leszámolt minden emberi dicsőséggel, és aki neki adta át a saját maga feletti uralmat.

A másik, amit a Krisztus uralmának forrásáról meg kell állapítanunk, az az, hogy ez az uralom Istentől származik. A Krisztus uralma Isten uralma, Krisztus az Atyától jött. Az Atya a forrása minden hatalomnak és így a Krisztus hatalmának is. E ponton újra finom megkülönböztetést kell tennünk. Az Újszövetség egyik lapján ez áll: „Krisztus nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgálai formát vévén föl.” Ez azt jelenti, hogy a Krisztus isteni dicsősége és hatalma nem valami magával ragadott, nem olyan kieroszakolt hatalom, melyet Isten uralmából ragadott volna el. Krisztus nem a világhatalom egy részét, az uralkodás bizonyos vonásait birtokolta, hanem hatalmát Isten adta, Isten a maga hatalmát ruházta rá. Ennek a látszólag nehezen érthető gondolatnak van egy súlyos, reánk vonatkozó következménye. És ez az, hogy Krisztusnak semmi köze sincs a pogány vallások mitológiáiban szereplő Prométheuszokhoz és Luciferekhez, akikben az Istennel harcban álló emberi kevélység, az ő hatalmának megosztására törő emberi önállóság gondolata nyer megszemélyesítést. Ezek olyan pogány gondolatok, melyek az Isten abszolút és feltétlen hatalmának megrablására és megosztására törekvő emberi önzésben és kevélységben gyökereznek. A Krisztus hatalma nem áll szemben Isten hatalmával. Krisztus uralma nem kisebb, nem nagyobb és nem is más, mint az Atyáé. És ebben rejlik a mi számunkra a vigasztalás hatalmas ereje. Az, hogy az én Uram, a Krisztus Isten hatalmával rendelkezik, hogy neki mint az Atya Szerelmesének adatott minden hatalom mennyen és földön, biztosít engem afelől, hogy nem kell máshoz fordulnom, nem kell különböző emberi utakat keresnem, más közbenjárót választanom, mint azt, akinek hatalma mindenekre kiterjed. Az uralkodik felettem isteni, dicsőséges, teljes hatalommal, aki érettem leszállt a dicsőiségből, aki elszenvedte a halál és a kárhozat gyötrelmeit, s aki feltárja könyörgéseimet az Atya előtt. Ha a Krisztus uralma egy hajszálra is attól függne, hogy én miként ismerem el azt, akkor éppen a kísértések és a tagadások óráiban lennék elveszve és elszakítva tőle. Ha egy hajszálra is más volna, mint Isten feltétlen uralma a világ felett, akkor nem volnék sohasem bizo-

nyos afelől, hogy uralma szilárd és megdönthetetlen. De így magam annak a királysága alatt tudom, akinek sem hatalma, sem hűsége nem lankad és nem szűnik meg soha.

II.

Ha most közelebről azt nézzük, hogy mit mond az Ige a Krisztus hatalmának forrásáról, akkor három dologban szükséges gondolnunk. Először azt mondja ez az Ige, hogy a Krisztus hatalma az Istennel való egységből fakad: „aki az ő dicsőségének visszatükröződése, valóságának képmása”. Nem is vállalkozhatunk arra, hogy ezeknek a szavaknak jelentését egész mélységükben és felségükben megmagyarázzuk, csak röviden és gyarló emberi erővel próbálunk fogalmat adni e szavak tartalmáról. Krisztus Isten dicsőségének visszatükröződése. Ez azt jelenti, hogy Isten örökkévaló dicsősége teljes fényében tükröződik és ragyog Krisztusban. Nem azt mondjuk, hogy Krisztus megmutatta Isten dicsőségét, hanem arról teszünk bizonyosságot, hogy Krisztusban Isten tökéletes és felséges dicsősége szállt alá és minden homályosság nélkül ragyogott le reánk. Ő az egyetlen, akiben Isten dicsőségének teljességét szemlélhetjük. Nem leplezett orcával, hanem szemtől szembe, nem képek és hasonlatok által, hanem valóságban szemlélhetjük azt. Isten dicsősége ragyog az egész világban. Isten dicsősége e világ fényessége, színe. Az ő dicsősége ül diadalt a mi megváltásunkban, de ez mind felismerhetetlen és elviselhetetlen számunkra mindaddig, amíg Krisztusban meg nem láttuk azt. Sötét és bizonytalan minden, az Úr dicsőségének fénye szemvakító, megsemmisítő rémület mindaddig, amíg le nem ragyog reánk a Krisztus orcájáról a kegyelem fénye által. Nem lehet az ő dicsőségét szolgálni mindaddig, amíg fel nem tárul ez a Krisztus áldott személyiségében és látóvá nem teszi a mi vak és érzéketlen szemünket.

Ezt másutt így mondja az Írás: „Isten lényegének kimetszett bélyege.” Isten lényege szentsége. Isten szent. Ez a szent Isten számunkra láthatatlan, és az ő felsége rejtve van előttünk mindaddig, amíg Krisztusban meg nem jelenik. Krisztuson kívül nem ismerhetjük meg Istent. Az, amit Istentől rajta kívül látunk, megsemmisítő ítélet és pusztulás. Isten szentsége Krisztus nélkül a mi bűnös emberi énkünk számára nem más, mint rettenetes és elkártható ítélet. Jaj annak, aki Krisztus nélkül keresi Istent, mert az egy olyan bizonytalan árnyképet táplál magában felőle, melynek valósága nincs. Ez a bálványimádás veszedelme, mert képzelt isteneket állít maga elé. Jaj annak, aki a szent Istennel szemben áll, mert akkor Isten szentségéből átok, harag és pusztulás árja zúdul bűnös fejére. Krisztus az, akiben Isten lényege megjelenik előttünk. Krisztus nem csak beszél Istenről, nem csak üzenetet hoz tőle és visz hozzá, hanem ő Isten lényegének képmása, aki a maga ítéletében Isten ítéletét, igazságában Isten igazságát, kegyelmében Isten kegyelmét szólja hozzánk. Nem kell máshoz menni, mivel csak nála lehet Istent megtalálni, mert csak benne lehet Istent megismerni, mert csak benne lehet kegyelemhez jutni. Amilyen hamis és hazug minden gondolat Istenről, mely nem Krisztuson át akar Istenhez jutni, éppen olyan hazug és hamis minden kép Krisztusról, mely nem Istenhez akar jutni Krisztus által. A Krisztus dicsőségének és lényegének tagadása vagy félremagyarázása Isten lényegét és dicsőségét sérti meg. Ez az értelme annak, mikor ő ezt mondja magáról: „én és az Atya egy vagyunk”.

Krisztusnak az Istennel való egységből Igenk szerint még két dolog következik. Mindkettő meglepő és megdöbbentő, mivel megpróbálja a mi Krisztusban való hitünket. Annak, akinek Krisztus nem valóság, aki az ő Istennel való egységet nem hiszi komolyan, annak megbotránkoztató, amikor az Írás azt állítja Krisztusról, hogy a világot Isten általa teremtette, és hogy ő az, aki hatalma szavával fenntartja a mindenséget. Mikor ezekről beszélünk, olyan titkok felett járunk, melyeket emberi gondolkozással még megközelíteni sem lehet. Nem is lehet ezekről másképpen beszélni, mint rebegő nyelvvel. Alázatosan merüljünk el az Ige titkaiba, és engedelmesen hallgassunk arra, amit Isten erről kijelentett. Mert az, hogy Krisztus, az Isten örök Igéje és bölcsessége, jelen volt a világ teremtésénél, hogy semmi sem teremtett nélküle, hogy ő minden teremtés előtt született, hogy minden őbenne, őáltala és őreá nézve teremte-

tett, olyan kijelentés, amit emberi ész soha meg nem foghat, amit csak a hit képes felérni. Hogy ő az Ige, aki megzendült a végtelenségben a vizek fölött, aki életet adott mindennek, ez a legmélyebb titkok egyike, mely előtt az emberi tudomány csak az alázasatos hallgatás engedelmes palástjába burkolózhatik.

És éppen így van az a másik is, amit róla mond az Ige, vagyis hogy hatalma szavával tartja fenn a mindenséget. Ez azt jelenti, hogy Krisztus nemcsak Isten teremő munkájában vett részt, hanem ma is részt vesz abban a munkában, amit Isten gondviselésének nevezünk, és amit a világot fenntartó munkájában szemlélünk. A Krisztus uralkodó keze által tartja fenn Isten az egész világot, ő parancsol a csillagok járásának, ő szabja meg az emberi élet folyását. Isten Igéje nem tér vissza hozzá üresen, Isten Igéjével ítél és kormányoz, vezérel és diadalmaskodik. Ezért ha nagy és áldott vigasztalás forrása számunkra az, hogy a mi Urunk, a Krisztus Isten dicsőségének és lényegének részese, akkor éppen olyan áldott vigasztalás fakad abból is, ha tudjuk, hogy az egész világ, benne a mi kicsiny életünk, szintén az ő hatalmas keze munkája és igazgatása alatt áll. Isten dicsősége és szentsége benne hajolt le hozzánk, Isten teremtése és gondviselése benne lesz a mi számunkra kegyelem és erő.

Ez a vigasztalás három dologban nyilvánul meg és lép közelebb hozzánk. Először abban nyilvánul meg, hogy Krisztus mint a világ ura és fenntartója az Atya jobbján ül. Az a Krisztus ül Isten dicsőséges jobbján, hatalma és ereje teljességében, aki nekünk megváltónk lett, aki érettünk szenvedett, aki meggyőzte a halált, aki megszabadított minket a bűn és a kárhózás hatalmából. Az a Krisztus, aki ismer minket. Ismer engem, bánataimat és bűneimet, kísértéseimet és szenvedéseimet. Tudja, hogy gyarló és esendő vagyok, hogy hajlandó vagyok minden bűnre, hogy gyenge lelkem erőtelen a jóra. Azért ül Isten jobbján, hogy állandóan velem maradjon, hogy támogasson Szentlelke erejével, hogy esedezék érettem kimondhatatlan könyörgésekkel. Isteni dicsőséges királyi székéből néz reám, meghallja imádságom, meglátja törődésem, és hatalmával könyörül rajtam. Kegyelme nem fordul el, irgalmassága nem lankad meg, hozzám való szerelme soha meg nem szűnik. Áldott, dicsőséges Úr, akihez mindig fordulhatok, akinek a szava mindig ott zenghet a fülemben a kísértések között és a halál éjszakáján: „elmegyek, hogy helyet kerítsek nektek!” Mert tudjuk, hogy azt akarja, hogy azok, akik itt az övéi, ott legyenek, ahol ő. Ezért felvisz bennünket ez élet után az ő dicsőségébe.

De ezt a vigasztalást egy másik is követi, és pedig az, hogy ő mindennek örököse. Örököse és ura e világnak, mert általa lett és általa van. Nélküle nem lett semmi, és nélküle nem is lesz semmi. A világ minden eseményét, korszakok fordulását, népek s nemzetek sorsát és jövődjét ő tartja erős kezében. Nem szükséges és nem szabad félelemmel és reménytelenül tekintenem a jövőbe. Az emberi gonoszság, a Sátán hatalmai visszavonulnak és megsemmisülnek az ő mindenek felett uralkodó akarata előtt. Ő az örökös. Neki adatott minden hatalom. A Sátán hatalma elveszett, uralma ideig való.

Végül a harmadik vigasztalás: ő az anyaszentegyház Feje. Gondviselése, kormányzása kiterjed az ő egyházára. Annak életét ő tartja a kezében. Örökös annak élete és munkája felett. Védelmezi és megtartja, őrzí és vezérel. Az egyháznak nem szabad másra hallgatnia, csak reá. Tagjait kegyelméből betölti mennyei ajándékaival. Azokat áldozatos életre, szolgálatra és alázasosságra indítja. Ezekkel veri vissza a Sátán hatalmát.

Ez a Krisztus hatalma. Boldog az, aki e Felség árnyékában lakozik és meghódol előtte. Ámen.

